

2

R. P. JOANNIS
DE LVCA

V E N E T I

Ex Ordine Minorum Observantium S. Francisci,
Theologi, & coram Summo Pontifice,
Episcoporum Examinatoris.

DE IMMACULATA
B. VIRGINIS
CONCEPTIONE
DISSERTATIO.

Editio tertia, prioribus auctior, & emendatio.

Applic.
Soc.

Coll.º Brundus.
Jesu

NEAPOLI (MDCCXLI

Ex Typographia Blasiana.

SUPERIORUM PERMISSU.

THE UNITED STATES OF AMERICA

DEPARTMENT OF THE INTERIOR

BUREAU OF LAND MANAGEMENT

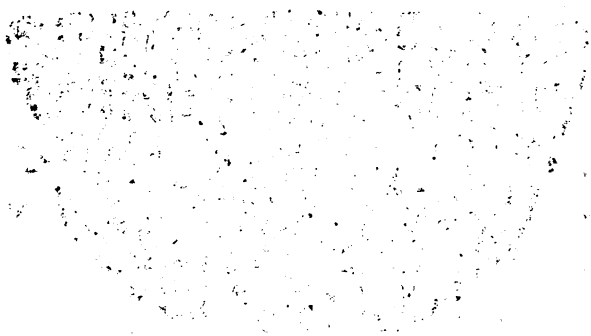
WASHINGTON, D. C. 20250

ATTEST: ALVIN M. HILL

REGISTERED MAIL

RECEIVED

DEPARTMENT OF THE INTERIOR

UNITED STATES DEPARTMENT OF THE INTERIOR

BUREAU OF LAND MANAGEMENT

SACRÆ REGIÆ CATHOLICÆ
MAJESTATI
PHILIPPIV.
HISPANIARUM, INDIARUMQUE
MONARCHÆ.

FRATER JOANNES DE LUCA VENETUS

Ex Ordine Minorum S. Francisci

Perpetuam Felicitatem.

PUS hoc mole parvum, ar-
gumento maximum, & illu-
stre nemini justius dicandum
fuit, quam Regi Maximo Hi-
spaniarum, eidemque cultor-
ri, ac defensori fortissimo Conceptionis in-
noxie. Hac enim laude pietatis ita ceteros —

§ 2 Re-

Reges antecellis, ut eam Tibi videaris iure quodam Tuo, ac propemodum Regio vendicare. Quod quidem jus una cum Regno per manus traditum a Maioribus accepisti; quorum semper insignis fuit & in eo Mysterio celebrando magnificentia, & in eius honore amplificando incredibile studium, atque voluntas. Ut antiquiores præteream, Philippi quatuor sæculorum omnium prædicatione dignissimi, quorum ad Te, uti sanguinis, ac Regni, ita inclyti Nominis pervenit hæreditas, omni ope contenderunt, ut Dei Matrem sine labe conceptam ad gloriæ fastigium promoverent. Sed supra ceteros eminent Philippus Quartus, qui legationibus omnino duodecim ad Romanos Pontifices institutis hoc negotium tractavit, & orando, instandoque illud tandem evicit, ut Alexander Septimus diplomate edito objectum, quod vocant, Ecclesiastici cultus designaret, adeoque Mysterium Conceptionis ianoniæ maximo lumine collocaret. In Gallia vero Christianissimi Reges Majores Tui non facile est dictu quibus illud honoribus extulerunt. Ludovicus præsertim Decimusquartus avus
Tuus,

Tuus ; cognomine Magnus , Clementem
Nonum exoravit , ut idem in templis Gal-
lici imperii dies octo quotannis celebrari
permitteret . Cujus propterea singularem
pietatem Pontifex ipse immortalis præconio
commendavit . Jure itaque Regio hoc Ti-
bi potes , debetque tribuere , ut veterum
Regum Majorum Tuorum in Deiparam
cultum officiis omnibus tueri , & , quan-
tum fieri per Te potest , imitari contendas .
Id unum deest Myſterio , quo ad ſummum
perveniat honoris gradum , Apostolicæ Se-
dis definitio . Eam Tu petivisti a Pontifice
Maximo ; utque iterum petas , Caroli Se-
cundi Deceſſoris Tui optimis monitis , e-
xemplisque incitaris . Ille enim Te ſupre-
mis tabulis rogat , ut vicem ſuam in id eni-
xius incumbas ; neque inſtare deſiſtas , quo-
ad Chriſti Vicarius hoc Myſterium deſignat ,
Matrisque Divinæ immunitatem decernat
ad fidem Catholicam pertinere . Hiſce Te
vocibus ad opus egregium promovendum
magnopere commoveri neceſſe eſt ; vocibus ,
inquam , prudentiſſimi Regis , qui
cum Te moriens in ampliſſimi imperii hæ-
reditatem jure vocavit , Tuus pater eſt fa-
ctus ;

ctus; quique a Te filio hanc sibi gratiam referendam speravit, ut hac re procuranda, ac perficienda viventem Carolum repræsentares. Quæ cum ita sint, nemini mirum videri debet, quod liber iste, quantumvis licet exiguus, in Tuo nomine appareat. Continet enim defensionem libelli, qui Tuo Nomine Clementi XII. oblatus est, & obsoletis adversariorum quorundam, hoc est inanibus argumentis confutatus. Tu quod adhuc fecisti, facere pergas, & optimam causam pro virili defendere ne prætermittas: nec modo rei dignitate, quæ summa est, sed tangaris etiam oportet utilitate. Multa enim habes a Deipara Virgine animi grati erga Te, ac beneficiorum memoris argumenta. Mulier illa nimirum amicta sole, sub cujus pedibus luna est, perfudit lumine beatissimo Majestatem Tuam; hoc est Te, Regiamque familiam bonis omnibus cumulavit. Illius ope, ac patrocinio perfectum est, ut firmamentum Augustissimi Generis filios multos susciperes, Tuique simillimos educares. Illa hoc Tibi quotidie præstat, ut florentissima Regna, gentesque subjectas diuturna pace, justitia,

pie.

pietate foveas. Eademque præstabit (quod
ut ita sit, vehementer opto) ut pro hac Tua
Conceptionis ornandæ voluntate quam di-
tissime Hispania Te vivente perfruatur;
Tuique Nominis gloriam una cum sangui-
ne, ac Posterorum imperio ad immortali-
tatem producas.

AD

A D LECTOREM

Fecit amor, & cultus in Deiparam meus, ut ad libellum anonymi Auctoris confutandum aggrederer, in quo ille contra leges Pontificum Conceptionem innoxiam in dubium vocat, & omni genere argumentorum confidenter oppugnat. Ejus vero opinionem modo absurdam, & falsam, modo erroneam, pessimeque suspectam non sum veritus appellare, posteaquam piam sententiam omnino veram, certamque esse invictis rationibus confirmavi. Dicet aliquis, Pium V. prohibuisse, ne quis opinionem, quæ labem affigit Deiparæ Virgini, erroneam esse pronuntiaret. Equidem fateor. At idem Pius non silentium indixerat, sed copiam fecerat disputandi in Theologorum consessu: non diem festum Conceptionis innoxie (quod nostra fecit ætate Clemens XI.) ab omni populo Christiano celebrandum Decreverat: nihil is dixerat de objecto, ut appellat, Ecclesiastici cultus, quod Sixtus IV. significaverat; quo de objecto ætate Pii Pontificis nihil fere curabant adversarii; quod Sixtus IV. de Mystero celebrando non legem tulisset, sed Indulgentiis oblatis, ut libenter id faceret, populum Christianum invitasset. Quocirca mirandum
non

non est, à Pio V. tantum fuisse, ne quis alteram opinionem erroris insinaret. Vidit hoc Alexander VII., cujus gravissimo, amplissimoque decreto cultus objectum explicatum est magis et confirmatum; cum ejus ætate et Mysterium ex lege celebraretur ab iis nampe, qui Officium Divinum jure persolverent, et Deiparæ soli Immunitatem quidam Theologi pernegarent. Quod quidem decretum cum verbis adeo perspicuis fuisset expressum, ut omnes auctores opinionis adversæ, quarum scripta deinceps prodierunt, negare non possent, et, quod unam restabat afflictæ causæ, per verborum ambages dissimularent; mirum est, post annos decem octoginta repertum esse Antonium Lampridium, qui aperte diceret, sententiam Conceptionis innocentiæ etiam post Alexandri VII. Constitutionem nondum supergressam esse limites humanarum opinionum (a); ipsum vero Alexandrum de mente Ecclesiæ, quod est ad illud festum, nihil omnino statuisse; (b) si licet sub nomine hujus Festi Præservationem Virginis

(a) Pag. 41. Libri cui titulus: de superstitione vitanda, sive censura voti sanguinari in honorem Immaculatæ Conceptionis Deiparæ emissi, à Lamindo Pritanio antea oppugnati, atque à Candido Parthenotimo Theologo Siculo incassum vindicati. Liber ille editus est Mediolani anno 1740.

(b) Pag. 60.

Digitized by Google

astrum immutasse Conceptionis Deiparae eum ,
 quem Sicutus H. insinuerat . Si Lampridius is
 est , qui sub hoc nomine latere voluit , vir unni-
 tate et editionis curam habens , scriptisque editis ce-
 leberrimis ; eundem dolorem malam causam ita ab
 eo fuisse defendendam , ut in ipso Theologi non mo-
 do scientiam traditionis antiquae , sed etiam fi-
 dem desiderarent . Ad scientiam quod attinet (ut
 hinc paulisper digrediamur) , non est profecto bona
 Theologi , ac traditionem querentis , sententias
 Patrum vel generales asserere , vel propagationem eas-
 nis agnoscere , vel ita denique obscuras , ut in-
 do labem , quae Virginis animae iniusta fuerit ,
 nulla ratione posse excutere : eas vero neglige-
 re , quae nominatim Virginem habent ab originis
 macula prorsus immanem . Non est viri eruditi
 controversiam de debito originalis peccati , Scho-
 larum terminis circumscriptam , quae nihil sane
 ad causam pertineat , in vagas emittere . Utrum
 id egit , ut invidiam constaret ? Quasi verà sen-
 tentia Conceptionis innocuae , quae non modo Scho-
 listarum , ut eam vocat Lampridius , sed Ecclesiae
 Romano sententia est , ad conciliandam Doctri-
 nam fidemque solidioribus egerat argumentis ; sisti-
 meram , quod ad probandam debiti quoque immu-
 nitatem quidam Theologi excogitarent . Utrum
 debuerit Virgo Deipara peccatum contrahere ,
 Scholastici viderint ; sed re ipsa non contraxisse
 omnes affirmant , qui traditionem de immunitate
 Mariae cum Ecclesiae Romanae auctoritate esse con-
 iunctam profitentur . Ad fidem Lampridii jam re-
 deo : Egre mihi est , patam hoc de Elitari de vi-
 do .

ro erudito, fraude cum mala in hoc argumento
 esse versatum, dataque opera verba illa omisisse
 Alexandrini decreti, quæ Pontificis mentem in
 hoc Mystério colendo, atque adeo Romanæ Eccle-
 siæ, hoc est Catholiciæ, testarentur: in re tam obvia
 non eum falli potuisse, sed alios fallere voluisse:
 non ergo tam facile hujusmodi auctori esse
 credendam, cum diplomata Principum, & char-
 tas veteres, antiquitatum videlicet Italicarum in-
 vestigator diligentissimus, nobis obtrudit: pos-
 se nos enim suspicari eum causæ servientem, quam
 suscepisset, falsa veris miscere, multaque adde-
 re monumentis antiquis, multa detrabere, uti li-
 bitum fuerit. Cum ea fide, quam diximus, in re
 gravissima fuisset usus, eoque remoto impedin-
 to Pontificii diplomatis, sibi campum aperuisset,
 in quo libere disputando posset excurrere, illud
 nimirum se posse dicere existimavit, cuique vo-
 lenti fas esse sub nomine Conceptionis Sancti-
 ficationem, hoc est expiationem Virginis cele-
 brare. Atqui Pontifex Alexander disertis ver-
 bis affirmat, Ecclesiæ Romanæ cultum jam inde
 à tempore Sixti IV. semper eundem perseverasse,
 eum verò deferri, semperque delatum juxta ejus
 Pontificis institutionem. Sixtum autem instituisse,
 ut Ecclesia Romana immunitatem veneretur,
 res est manifesta: quamquam is populum Christia-
 num, ut ante dixi, non lege compulerit ad fe-
 stum colendum, sed Indulgentiis propositis invi-
 taverit. Maneat igitur, Ecclesiam Romanam im-
 manem culere ab originis labe Desperam Virgi-
 nem: idque Alexandrum verbis clarissimis docu-
 ses neque populo Christiano optionem fecisse, ut-
 rum

etiam Virginis mallet immunitatem, ab a pecca-
 to expiationem celebrare : quod in re seria ca-
 villando ostentare. Lampridiam detestabile est.
 Sic enim arguit : Non interdixit Bulla Alexan-
 dri VII. expiationem Virginis celebrare : licet
 igitur ; quod non est interdictum. Enimvero
 non licet homini prabo, & cum Ecclesia, ac Pon-
 tifice ipso non solum fidei communione conjuncto,
 sed etiam morum, & publici cultus ad religio-
 nem pertinentis. Quod igitur Pontifex Romanam
 facere Ecclesiam diserte pronuntiat, id ex fac-
 re debes ; neque potes, ejusdem filius cum sis,
 non matris optimæ, ac sapientissimæ, exemplum
 imitari. Quod hujus exemplum, ac judicium pro-
 ponere satis fuit ad Christianos erudiendos ; cum
 uno proposito ad imitandum in Religionis negotio,
 quidvis aliud re ipsa prohibeatur. Si ergo Pon-
 tifex aperte declaras, Ecclesiam Romanam cele-
 brare Mysterium juxta Sixti institutionem, hoc
 & facere debent Ecclesie filii, & alio modo ve-
 rantur Mysterium colere. Pejora sunt, & ab in-
 fectis profecta, quæ sui Operis pagina sacragess-
 imæ Lampridius habet. Et si, inquit, decretum
 Apostolicæ Sedis aliquando emanaret, (hoc autem
 possibile nemini neget,) quæ Thomistica sententia
 de Conceptione Virginis ad fidem spectare statu-
 retur ; atramen ita res composita est, ut adhuc il-
 lud festum in suo vigore unâ cum suo Officio,
 ac Indulgentiis conservandum foret. Ridiculum
 est in hac tanta celebritate hujus Mysteriorum opi-
 nionis afflictæ, quam Thomisticam vocas, des-
 nationem somniare. Deinde quæ posset fieri, ut
 damna-

[illegible]

in Conceptione fecundas, non habes à Patribus an-
tiquis, non à libro divino, unde Sanctam fuis-
se possis ostendere. Sed de Lampridio satis, qui
et Theologice non valde peritus, in consuetu-
do Rantbonno sine quaestione vinctus ipse acri-
corum, et dixit imprudens, id quidam ipse pra-
ceptum facio, quam sustinet, merito possit abbre-
vare. Defenderat Rantbonnus esse conjugiam
cum vera tanta pietatis votum, quod olim San-
cti in amplexu hoc esse videri, si opus fuerit, pro-
ferenda, quod in bonorum Conceptionis inno-
centie et innocentis emittitur. Non carere supersta-
tione huiusmodi votum Lampridius patuit: Quod
et ostendat, nihil intantum, aut intentum re-
tineat. Non peperit Mystris Conceptionis in-
nitio, non ipsi festo, non Pontificis Bulla,
quam deprecatur modestissimus homo, et Beatus
Romane reverentissimus non dubitavit. Qui se
in patet in Theologiae modocriter esset exercita-
tus, profecto intelligens Paulum, et honestum esse,
pro Theologica veritate, quod ex fidei principia non
tunc a descendat, ut in ista optima cognita, et
que perspicua, (quod est sententia de innata Con-
ceptione Dauphina) sanguinem daret. Nam vitam
profundam, et tam cultum tenere, quem deferre
Inimicitia, et Ecclesia decrevit esse adhibendum,
id non est non honestum modum, et gloriosum, sed
huc video necessarium, ut si propter nos et Ec-
clesiam causam deferre videmus. Nam ut inno-
centiam videri, qui opinionem suam existimare
falsitatis non posse insinuari. Id ego licere possi
Alexandrum contendo; qui cum illa decreto tan-
tum

tum roboris adfectum pie sententiae; opinionem contrariam, non erroneam, et falsam, sed impiam, et haeticam debuit appellari, aut inuixi censura peccati mortalis. Debit ergo me prohibet in tanta luce hujus Mysteriorum opinionem jaacentem, ac propemodum extinctam, arboris arguere. Deinde aliud est, censuram inurere falsitatis; aliud, quippiam esse falsum colligere Theologica Conclusionem. Primum fortasse privato nemini licet; alterum nemini prohibetur à Pontifice Maximo; quin etiam permittitur. Nam qui sententiam Conceptionis immaculae argumentis confirmant, nos magno opere commendare, quod Alexander facit, perinde est, ac Theologicam conclusionem, quae necessaria argumentando colligitur, comprobare. Poserem illud peccatum, cuius auctor libelli opinionem sepultam pena ab inferis excitavit? aut obsolevis usus est argumentis, quae contra legem Alexandri Pontificis insoluta reliquit; nec id solum, sed etiam solvi non posse indicavit, praesertim verò quod attulit ex Patrum Sanctorum auctoritate? Qua ille re cum mentitus ineptus est, tum mihi praebuit occasionem, ut ex Ecclesiae auctoritate, quae Sanctis Patribus repugnare non potest, opinionem illius erroneam esse demonstrarem. Ridiculus verò est adversarius, si, cum ipse ad certamen provocaverit, eo genere armorum uti me nolit, quae ad hanc pugnam utilissima esse, et ad rem conscientiam prope sola valere doctissimus quisque existimavit.

IN.

INDEX CAPITUM

Scribendi occasio. Paucorum factio, ceteri De-
cretis Pontificum debilitata, pertinax ta-
men, ad cavillandum in re gravissima
quotidie promptior.

Adversarii Conceptionis Innocentis injuriosi in P.
M. Clementem XIII. y. cujus facilitate et supplex
libellus Catholici Regis effuditur. Pontificiam
Robur ad hoc Mysterium pertinentes, quorum
pondus diffamulavit Adversarii? Alexandri VII.
decreto Objectum, quod vocant; Ecclesiastici
culi declarari Christianos omnes imitari de-
bere Ecclesiam Romanam, quae Imaginem co-
pulat virginis sanctae Desputat Virginem q. Qui-
tum religiosum, qui ad mentem Ecclesiam est
adhibendus Mysterio, non solum externa pro-
fessione, sed etiam animi sensu atque judicio
contineri.

In Ecclesiam Catholicam errorem cadere nullum
posse in publico cultu ad Religionem pertinente;

de illis quidem, qui **MYSTERIIS** appelli-
 tur. Et admissis, dari anam habetis, ut Ecce-
 siam Romanam erroris insinulent in definitioni-
 bus Fidei. Adversarios sese in laqueos inextrica-
 biles inducere, quidquid respondeant ad hoc invi-
 ctum argumentum, quod ab Ecclesie auctoritate
 petitur. Multa vera esse in Ecclesia, quae defi-
 nita non sunt. **Co. A. D. VII. V.**

Defensione Mysterii non modo honorem Deipa-
 ra Virginis, sed etiam Ecclesie auctoritatem
 vindicatum iri. Adversarii Auctoris libelli fucus,
 obijciunt inusitatum Patrum, quorum no-
 minum citatio eorum mentem optime sollet Agi-
 rab Ecclesia, quae Deiparae colit in unitatem,
 neque in eandem habendo etiam potest. Dicitur
 in omnia Patrum esse Ecclesie Traditio-
 nem, non tamen patrum. Nominem Pa-
 trum nominatio tribuitur originis labori Dei-
 parae Virginis, nam si quia esset, habeamus in
 illo potioram Catholica Ecclesia auctori-
 tatem, quam in eorum. In hoc, multum est inus-
 itatum, et non est in eorum. **Co. A. P. U. T. V.**

Nativitatem Deiparae, si sejungatur à Conceptione,
 fuisse sanctam ostendi non potest antiquis
 Patribus. Conceptionem Innoxiam niti tradi-
 tionibus veterum Patrum, quidem consequens est,
 sanctamque fuisse Nativitatem.

C A P U T I V

Adversarii levitas, & incertitia in explicando My-
 stero Presentationis Mariæ. Quid colat Ecclesia
 in ejus Feste. Quis inq. ni. et quid sit. et quid
 sit. et quid sit. et quid sit. et quid sit. et quid sit.
 Qui negaret B. Virginem fuisse in ealum corpore
 assumptam, cum esse de heresi vehementer su-
 spexit. fuit. Ecclesia clarissimum lumen
 Cardinalis Gotti. id. natus magis valere in
 eas. ipi neget. Inveniam Conceptionem. Quid
 sit colendum in Assumptione, et Officio appa-
 reat.

C A P U T V I I I.

Impudentia libelli Auctoris gentis, adhuc esse con-
 troversiam de Virginis Conceptione. Cessisse jam
 arma Religioni, & Ecclesie Romanæ, Immu-
 nitas. Bernardi memorabilis. Primum argu-
 mentum. Auctoris libelli scripti ostendere, non
 esse necessariam definitionem. Retractari aucto-
 ritatem Ecclesie, nisi Mystrum definierit.
 Quod ab Ecclesia definitum, contineri debere
 in ejus veteri doctrina tamquam in sententia Vin-
 centii Lirinensis de hac gravissimum judi-
 cium. Est. sententia traditionis. antiqua de
 Virginis Immunitate.

gens celebrare ex pietate opinatio, licet etiam
 aliis Sanctificationem (idest expiationem) Vir-
 ginis sub eodem nomine celebrare : neque enim hoc
 interdictum Bulla Alexandri VII. (a) ad Festum
 Conceptionis Mariæ quod altius, et non nibi
 ostendit posse ad dignoscendum facit, et non
 Virgo concepta ab originali peccato (b) : Quia
 tot ille portenta et libenter in oculis vendicaret,
 verba decreti Alexandrini, in quibus columnæ
 inesse causæ omnes intelligunt, passim sola præ-
 teriit : Decretum Pontificis ita habet : Nos con-
 siderantes, quod Sancta Romana Ecclesia, de In-
 temerata, semperque Virginis Mariæ Concep-
 tione festum solemniter celebrat, & speciale,
 ab proprium super hoc Officium olim ordina-
 vit juxta piam, devotam, & laudabilem insti-
 tutionem, quæ a Sixto LV. Prædecessore nostro
 tunc emanavit, volentesque laudabili huius pio-
 tati, & devotioni, & festo, ac cultui secun-
 dum illam exhibito, in Ecclesia Romana post
 ipsius cultus institutionem nunquam immuta-
 to, Romanorum Pontificum Prædecessorum no-
 strorum exemplo favere. Lampridius, cum cæ-
 tera retulisset (c), ea verba præterit : post ipsius
 cultus institutionem nunquam immutato : qui-
 bus Pontifex docet, Ecclesiam Romanam nunquam

(a) Pag. 16.

(b) Ibidem.

(c) Ibidem.

ostendit demonstrasse Conceptionis Deiparae eum ,
 quem Sicutus IV. instituerat . Si Lampridius is
 est , qui sub hoc nomine latere voluit , var unni
 laude et editionis cumulatam , scriptisque editis ce-
 leberrimus ; equidem dolorem malam causam ab eo
 esse defensam , et in ipso Theologi non mo-
 do scientiam traditionis antiquae , sed etiam fi-
 dem desiderarent . Ad scientiam quod attinet (ut
 hinc paucis per digrediamur) , non est profecto bona
 Theologi , ac traditionem querentis , sententias
 Patrum vel generales asserere , vel propagare ear-
 um significantes , vel ita denique obscuras , ut in-
 do labem , quae Virginis animae iuxta fuerit ,
 nulla ratione posse excludere : eas verò neglige-
 re , quae nominatim Virginem habent ab originis
 macula prorsus immanem . Non est viri eruditi
 controversiam de debito originali peccati , Scho-
 larum terminis circumscriptam , quae nihil sane
 ad causam pertineat , in vulgus emittere . Utrum
 id egit , ut innotiam constaret ? Quasi verò sen-
 tentia Conceptionis innocuae , quae non modo Sco-
 listarum , ut enim videtur Lampridius , sed Ecclesiae
 Romanae sententia est , ad conciliandam Doctri-
 nae fidem subditioribus agenda argumentis ; is mi-
 nimum , quod ad probandam debiti quoque immu-
 nitatem quidam Theologi excogitant . Utrum
 debuerit Virgo Deipara peccatum contrahere ,
 Scholastici videntur : sed reipsa non contraxisse
 omnes affirmant , qui traditionem de immunitate
 Mariae cum Ecclesiae Romanae auctoritate esse con-
 iunctam profitentur . Ad fidem Lampridii iam re-
 deo : Aegre mihi est , patam hoc discutari de co-
 nceptione Deiparae .

vo erudito, fraude eum mala in hoc argumenta
esse versatum, dataque opera verba illa omisisse
Alexandrini decreti, quæ Pontificis mentem in
hoc Mystério colendo, atque adeo Romanæ Eccle-
siæ, hoc est Catholicæ, testarentur: in re tam obvia
non eum falli potuisse, sed alios fallere voluis-
se: non ergo tam facile hujusmodi auctori esse
credendam, cum diplomata Principum, et char-
tas veteres, antiquitatum videlicet Italicarum in-
vestigator diligentissimus, nobis obtrudit: pos-
se nos enim suspicari eum causæ servientem, quam
suscepisset, falsa veris miscere, multa adde-
re monumentis antiquis, multa detrabere, uti li-
bitum fuerit. Cum ea fide, quam diximus, in re
gravissima fuisset usus, eoque remoto impedin-
to Pontificii diplomatis, sibi campum aperisset,
in quo libere disputando posset excurrere, illud
nimirum se posse dicere existimavit, cuique vo-
lenti fas esse sub nomine Conceptionis Sancti-
ficationem, hoc est expiationem Virginis cele-
brare. Atqui Pontifex Alexander disertis ver-
bis affirmat, Ecclesiæ Romanæ cultum jam inde
à tempore Sixti IV. semper eundem perseverasse,
eum verò deferri, semperque delatum juxta ejus
Pontificis institutionem. Sixtum autem instituis-
se, ut Ecclesia Romana immunitatem veneraretur,
res est manifesta: quamquam is populum Christia-
num, ut ante dixi, non lege compulerit ad fe-
stum colendum, sed Indulgentiis propositis invi-
taverit. Maneat igitur, Ecclesiam Romanam im-
munitatem cedere ab originis labe Deiparam Virgi-
nem: idque Alexandrum verbis clarissimis docuis-
se, neque populo Christiano optionem fecisse, u-
trum

trum Virginis nallet immunitatem, ab a pecca-
to expiationem celebrare : quod in re seria ca-
villando ostentare. Lampridium detestabile est.
Sic enim arguit : Non interdixit Bulla Alexan-
dri VII. expiationem Virginis celebrare : licet
igitur, quod non est interdictum. Enimvero
non licet homini praebo, & cum Ecclesia, ac Pon-
tifici ipso non solum fidei communione conjuncto,
sed etiam morum, & publici cultus ad religio-
nem pertinentis. Quod igitur Pontifex Romanam
facere Ecclesiam deserere pronuntiat, id ex fuge-
re debes ; neque potes, ejusdem filius cum sis,
non matris optime, ac sapientissimae, exemplum
imitari. Quod hujus exemplum, ac judicium pro-
ponere satis fuit ad Christianos erudiendos ; cum
uno proposito ad imitandum in Religionis negotio,
quidvis aliud ne ipsa prohibeatur. Si ergo Pon-
tifex aperte declarat, Ecclesiam Romanam cele-
brare Mysterium juxta Sixti institutionem, hoc
& facere debent Ecclesiae filii, & alio modo ve-
rantur Mysterium colere. Pejora sunt, & ab in-
fidei profectio, quae sui Operis pagina sexagesi-
ma, Lampridius habet. Et si, sequitur, decretum
Apostolicum Sedis aliquando emanaret ; (hoc autem
possibile nemo negat,) quo Thomistica sententia
de Conceptione Virginis ad fidem spectare statu-
retur ; attamen ita res composita est, ut adhuc il-
lud festum in suo vigore una cum suo Officio,
ac Indulgentiis conservandum foret. Ridiculum
est in hac tanta celebritate hujus Mysteriorum, opi-
nionis afflictæ, quam Thomisticam vocas, defi-
nitionem somniare. Deinde quæ posset fieri, ut
damna-

-donaque Immunitatem inter ipsos heredes. Immunitatem
 sententia: quae librum affirmat: Indulgentiam per
 Severanum. a Sixtus. IV. Immunitatem colentibus
 Indulgentias attribuit. Ergone fons consat-
 vande Indulgentiam, quod Christiani exaltarent
 que donata in suis beneficiis publico cultu prosi-
 derentur. a Sixtus autem, quod non subiectis ali-
 quido apparet. Antonium. Compendium vetustas
 tis non modo inquisitionem, sed etiam si Deo pla-
 cet, auctorem, et creatorem esse appellandum.
 Qui enim veterem traditionem Conceptum Ma-
 rie conatui scriptis, effugit ultra. Nativitatem,
 quae nullum habet. Sacrum aut (a): Festi dies,
 quibus aliquid Mysterium, aut factum revela-
 tum a Deo in Scripturis divinis, aut in tra-
 ditione Patrum a nobis celebratur: objectum
 habet divinae fidei sedendum, et exempli gratia
 dies Resurrectionis, Natalis, Ascensionis, Cor-
 poris Domini, et alii, aut dies Annuntiationis,
 Nativitatis, Purificationis, Desponsationis, Rec-
 tificationis, Virginis Mariae. Quis non miretur
 ingenium dignantem? Nullam Concilium, Pontifi-
 catum, Nativitatem Dripare, factam fuisse
 definitio. Id non debet divinus, immo Patres an-
 tiqui tradiderunt. Esi profecto Scriptura, est
 veterem Patrum non obscura traditio, quibus in-
 titulus Sancta Conceptio, unde consequens sit,
 festum quod fuisse Nativitatem. Ne enim si statim
 arripimus, tenet ambiguitatem, et ambiguitatem
 in (a) Pag. 80.

a Conceptione sejungas, non habes à Patribus an-
 tiquis, non à libro divino; unde Sanctam fari-
 sa possis ostendere. Sed de Lampridio satis, qui
 in Theologia non valde peritus, in consuetu-
 do Bartholinio sine quaestione limitet per ar-
 gumentum, et dixit impudens, non quibus in sus-
 ceptum factio, quam sustinet, merito possit abhor-
 rere. Defendit Bartholinus esse conjunctionem
 cum bona tanta pietatis votum, quod a sum-
 matione in hoc est vita, si opus fuerit, pro-
 fundenda, quam in bonorum Conceptionis in-
 ita et nonnullis emittitur. Non carere supersti-
 tione huiusmodi vultum Lampridius patuit. Quod
 in ostendat, nihil intellens, aut intentum re-
 liquit. Non peperit. Mystris Conceptionis in-
 mactis, non ipsi festis, non Pontificis Bullis,
 quas deprecantur modestissimus homo et Ecclesie
 Romanæ reverentissimus non dubitavit. Qui si
 in patet in Theologia modocriter esset exercita-
 tus, profecto intelligens Paulum, ex honestum esse,
 pro Theologica veritate, quæ ex fidei principio non
 contraria descendat, autem est optima cognitio, ad-
 que perspecta, (qualis est sententia de inuacari Con-
 ceptione Desperare) sanguinem daniel. Nam vitam
 profundam, ut cum cultum tuare, quem de fide
 immunitate, de Ecclesia decreuit esse adhibendum,
 et non est non honestum modum, et gloriosum, sed
 desque adeo necessarium, aut si pretermittitur. Ec-
 clesia causam deferre videtur. Numquam im-
 pium video, qui opus suum suum existimandi
 falsitatis non posse insinulari. Id ego licere posse
 Alexandrum contendo; qui cum illa decreto tan-

tum

tum roboris adiecit pie sententiæ; opinionem contrariam, non erroneam, et falsam, sed impiam, et hæreticam vetuit appellari, aut in-
 xi censura peccati mortalis. Nihil ergo me pro-
 hibet in tanta luce hujus Mysteriorum opinionem ja-
 centem, ac propemodum extinctam, arboris argue-
 re. Deinde aliud est, censuram inurere falsita-
 tis; aliud, quippiam esse falsum colligere Theo-
 logica Conclusionem. Primum fortasse privato ne-
 mini licet; alterum nemini prohibetur à Pontifi-
 ce Maximo; quin etiam permittitur. Nam qui
 sententiam Conceptionis inuicem argumentis con-
 firmant, nos magnopere commendare, quod Ale-
 xander facit, perinde est, ac Theologicam con-
 clusionem, quæ necessaria argumentando colligi-
 tur, comprobare. Poserem illud pæc, cui au-
 ctor libelli opinionem sepultam pæne ab inferis
 excitavit? aut aboleris usus est argumentis,
 quæ contra legem Alexandri Pontificis insoluta
 reliquit; nec id solum, sed etiam solvi non pos-
 se indicavit, præsertim verò quod attulit ex
 Patrum Sanctorum auctoritate? Qua ille re cum
 meritis ineptus est, tum mihi præbuit occasio-
 nem, ut ex Ecclesiæ auctoritate, quæ Sanctis Pa-
 tribus repugnare non potest, opinionem illius er-
 roneam esse demonstrarem. Ridiculus verò est ad-
 versarius, si, cum ipse ad certamen provocave-
 rit, eo genere armorum uti me nolit, quæ ad
 hanc pugnam utilissima esse, et ad rem conscien-
 dam prope sola valere doctissimus quisque existi-
 mavit.

IN.

INDEX CAPITUM

Scribendi occasio. Paucorum factio, ceteri De-
cretis Pontificum debilitata, pertinax ta-
men, ad cavillandum in re gravissima
quotidie promptior.

Adversarii Conceptionis Innocentis injuriosi in P.
M. Clementem XIII. cuius facultate duplex

libellus Catholicis Regis ecclesiis, Pontificis
Bulle ad hoc Mysterium pertinentes, quorum
pondus diffundunt Adversarii Alexandri VII.
decreto Objectum, quod vocant; Ecclesiastici
culi declarari Christianos omnes imitari de-
bere Ecclesiam Romanam, quae Imaginem co-
lis ab originis huius Disputat Virginem, qui
tum religiosum, qui ad mentem Ecclesiam est
adhibendus Mysterio, non solum externa pro-
fessione, sed etiam animi sensu atque iudicio
contineri.

In Ecclesiam Catholicam errorem cadere nullum
posse in publico cultu ad Religionem pertinente;

ARTICLE IV.

SECRET

20 002 CA.

C A P U T I V E

Adversarii levitas, & inscitia in explicando My-
 stero Presentationis Marie. Quid colat Ecclesia
 in eius Festo. Quod sit in schola christiana
 de B. Virgine. Quod sit in schola christiana
 de B. Virgine. Quod sit in schola christiana
 Qui negaret B. Virginem fuisse in calum corpore
 assumptam, cum esse de heresi vehementer su-
 spectum faceret. Doctrina clarissimum Iustin
 Cardinalis Gerson. Ad quod magis valere in
 eas, qui negent Immaculatam Conceptionem. Quid
 sit colendum in Assumptione, ex Officio appa-
 reat. . cinquanties illa

C A P U T V I I I.

Impudentia libelli Auctoris Mentis, ad huc esse con-
 troversiam de Virginis Conceptione. Cessisse jam
 arma Religionis, & Ecclesie Romanae, Immu-
 nitatem volens, constare iudicio. De hac sen-
 tentia D. Bernardi memorabilis. Primum argu-
 mentum Auctoris libelli scriptis ostendit, non
 esse necessariam defensionem. Periculosa au-
 tem Ecclesie, nisi Myserium definatur.
 Quod ab Ecclesia definitur, contineri debere
 in eo veteri doctrina tanquam in sententia Vin-
 centii Lincolniensis. De hac re gravissimum iudi-
 cium. Estare semina audientis. antiqua de
 Virginis Immaculate . quod

§§§ 2 CA-

Alterum argumentum refellitur. Quod non est
adhuc definitum, definiri debere, ne contagium
opinionis absurdæ in perniciem grassetur au-
thoritatis verendæ, hoc est Pontificis, & Ec-
clesiæ Catholicæ. Contrarium ei quod definitur,
non modò esse falsum, & erroneum, quod ait libel-
li Auctor, sed etiam hæreticum. Quibus notis af-
fici solent res definitæ. Opinio libelli Aucto-
ris falsa, & erronea, ex auctoritate Ecclesiæ Im-
munitatem colentis ostenditur. Testimonia San-
ctorum Patrum, qui veritatem, & sanctitatem
agnoscunt in eo, quod omnis Ecclesia tenetur.
Hujus rei argumentum ineluctabile ex
D. Pauli testimonio.

III T U R A

Incipit Auctor libelli in tertio argumento pro-
ponendo. Multas res & definitas fuisse, & adhuc
non posse definiri, quas ante definitionem credere
non sit necessarium ad æternam salutem. Visum
quanti argumenti, quod attulit libelli Auctor.
Quod ab Ecclesia definitur, contineri debere
in verbo Dei scripto, vel tradito, non tamen
requiri, ut sit omnibus exploratum ante def-
initionem. Scripturæ testimonia duo, quæ ad
litteram docent Immunitatem Deipare. Fe-
stum Conceptionis antiquius in Ecclesia O-
rien-

orientali, quàm in Latina. Quo argumento Ma-
riae Immunitas demonstratur à veniali peccato,
eodem ostenditur Immunitas ab originali, quod
Ecclesiae Traditio Virginem habeat ab omni
sorde peccati prorsus immunem. Testimonia
Patrum perspicua pro Conceptione labi ex-
posito.

C. A. P. U. T. U. X. L.
Quintum argumentum refellitur. Ab Ecclesiae
maturitate in Mysterio illustrando, pessime obli-
gi, Conceptionem Imposiam non esse definien-
dam. Mysteria Nativitatis, & Assumptionis Ma-
riae non antecellere in fundamentis, ut libelli Au-
ctor existimat, Mysterio Conceptionis. In ob-
soletis, & proutisque argumentis defarciendis
putida cura libelli Auctoris.

C. A. P. U. T. U. X. I. I.
Bartholomaei Spinae adversus Incongruam Conce-
ptionem, & Pontificis Maximi, propositio-
nes refutantur.

C. A. P. U. T. U. X. I. I. I.
Optimam causam Conceptionis Romanos Ponti-
fices diligenter tractasse, ut jam possit definiri.
Argumentum haeretici Picinini contra Ale-

xan-

Mandatum VII. qui declaravit obiectum Eccle-
 siastici cultus, nec tamen Myſterium definiſſit,
 ſed ſimiles ſolvere, non adverſarium. Pruden-
 tia Eccleſiæ, in oculis adhibendo circa Myſterii
 definitionem, exemplo illuſtratur. Fruſtra pe-
 ti præſidium deponitur a capite à Bellarmino, &
 alio auctore. Puerilis conjectura adverſarii de
 epitheto IMMACULATÆ, quod in Bulla Cle-
 mentis XI. eſt aſſum Matrice, non Conceptioni.
 Hanc in Officio prædicari SANCTAM:
 quod eſt excellentiſſimum. Sixti IV. Alexandri VII.
 & Clementis XI. Conſtitutiones, quæ ad cul-
 tum pertinent Conceptionis Innoxiæ, accura-
 te expenduntur.

C A P U T XIV.

Auctoris libelli audacia deterrentis Pontificem à
 definitione Myſterii ne periculum faciat ſuæ au-
 thoritati. Eccleſiam, quæ cultum deferat Con-
 ceptioni juxta ſententiam de humanitate, conſe-
 crari conveniunt ecclieſiæ Patrum, Librorumq;
 divinatorum. Judicium Patrum Baſileenſium præ-
 ſus idem fuiſſe etiam ante diffidium. Natalis A-
 lexandri, Philippi Labbei, Edmundi Martene,
 de illius decreto Baſileenſi, & juſque appro-
 batione judicium. Notatus error Lampridii de
 Concilio Avenionenſi, & juſque decretis.

C.A.

C A P U T XV. multas
 originis, etiam si in his, quæ dicuntur
 de conceptione, non est, quædam, etiam si non

D. Thomæ Aquinatis. loca pro Conceptione In-
 noxia. Locum ex Tertia Parte, quem libelli Au-
 ctor ostendat, ad rem fatentur non pertinere no-
 bilissimi Thomistarum. Ecclesiæ sententia, Im-
 munitatem colentis, ineptè componitur ab ad-
 versario cum sententia Gratiae per se efficacis.
 Si id est verum, quod colit Ecclesiæ; Ab ea Pa-
 tres non dissident in Conceptionis causâ, & qui
 secus dixerit, calumniatur.

C A P U T XVI.

Quibus de causis Pontifex Maximus non potest
 errare in consecrandis Divis, quod adversa-
 rius fatetur, iisdem multò magis ostenditur,
 non posse cadere ullum genus erroris in Eccle-
 siam Catholicam, quæ cultum deservit Immu-
 nitati.

C A P U T XVII.

In prima parte septuagesimætertiae propositionis
 Bajanae, quam unâ cum aliis Pius V. damna-
 vit, inesse vitium peculiare, quod Conce-
 ptionem tangit: ideoque censura aliqua no-
 tan-

tandum. Siquis ore, non simul animo colat
 Immunitatem, cum id Ecclesia præcipiat,
 eum graviter peccare, Jansenianosque imita-
 ti, simulandi ac fallendi miros artifices.

LIBELLI AUCTOREM multis nominibus penâ esse di-
 gnum.

LIBELLI AUCTOREM multis nominibus penâ esse di-
 gnum.

LIBELLI AUCTOREM multis nominibus penâ esse di-
 gnum.

LIBELLI AUCTOREM multis nominibus penâ esse di-
 gnum.

LIBELLI AUCTOREM multis nominibus penâ esse di-
 gnum.

EMINENTISSIMO SIGNORE.

Gennaro, e Vincenzo Muzio, pubblici padroni di Stampa in questa Fedolissima Città di Napoli, supplicando espongono all'Em.V. ; come devono dare alle Stampe un Libro intitolato: *De Immaculata Beata Virginis Conceptione Dissertatio* composto dal P. Giovanni di Venezia Minor Osservante di S. Francesco. Per tanto supplicano l' Em.V. darne il permesso, e commetterne la revisione: e l'avranno a gratia. Ut Deus.

R.P. Franciscus Pepe Societatis Jesu revideat, & referat. Neap. 29. Aprilis. 1739.

C. EPISC. ANTINOP. VIG. GEN.

D. Petrus Marcus Gypsius Can. Dep.

EMINENTISS., ET REVERENDISS. PRINCEPS.

Iussis Tuis obtemperans, Princeps Eminentissime, Opus perlegi, cui titulus: *De Immaculata Beata Virginis Conceptione Dissertatio*, Authore Adm. R. P. Joanne de Luca Veneto ex Ordine Seraphico S. P. Francisci de Observantia. Ue verum fatear, admiratus sum Authoris ingenium, sapientiam, eruditionem, stylique elegantiam. Tam bene, bellique Magister Matris à primigenia labe Immunitatem pertrahat, ut in parva Molis Opere, & quod caput est, in uno argumento omnia tenuium validiora argumenta congerens, acerrimoque iudicio iis robur addiderit: ita ut hoc uno in Opere perfectius habere possit, quidquid hactenus ad Immaculatæ Matris honorem hominibus præ, quam docet tot, tantorumque Theologorum elaborarunt ingenia. Quapropter typicallius dignum censet, ut magis, magisque Divinæ Matris gloria in omnium mentibus, atque amor in cordibus succrescat, si Emidei Vestræ autoritas, animæque adeo in Dei, ac Deiparæ cultum piissime æque, ac fortissime propensus, ut par est, audeat.

Neapoli à Domo Praefessorum Soci. Jesu 29. Aprilis 1739.

Hamill. Indign. atque obsequentiſſimè supplicat.

Franciscus Pepe Societatis Jesu.

attenta supradicta Relatione impræstatum Neapoli 29. Junii 1739.

C. EPISC. ANTINOP. VIG. GEN.

D. Petrus Marcus Gypsius Can. Dep.

A

S.R.M.

SIGNORE

Gentile, e Vincenzo Mosio, pubblici padroni di stampa in questa Fedelissima Città di Napoli, supplicando espongono alla Maestà Vostra, come devono dare alle stampe un Libro intitolato: *De Immaculata Beata Virginis Conceptione Dissertatio*; composto dal P. Gio: di Venezia Minor Osservante di S. Francesco. Permesso supplicando la M. V. darne il permesso, e commetterne la revisione: e l' avranno a grazia. Ut Deus, &c.

Reverendus D. Castrensis Scaja hujus Regia Universitatis studiorum Professor revideat, & in scriptis referat. Neapoli die 29. mensis Aprilis 1739.

NICOLAUS DE ROSA EPISCOPUS RUTEOIANUS CAPP. MAJ.

Librum, cui titulus præfigitur: *De Immaculata Beata Virginis Conceptione Dissertatio*, à R. Amadæo P. Joanne de Luca Veneto ex Ordine Minorum S. Francisci viro Theologo celeberrimo, ut Majestatis Tuae jussui paream, sedulo legi, in quo nova contractis luminibus ex Romanorum Pontificum Constitutionibus, ac universæ Ecclesiæ veneratione immunita ab originis labe despecta Virginis Conceptionem eruditissime vindicatis & Philippi V. Catholici Regis dignissimi M. T. Patriæ piissimis precibus Sedi Apostolicæ porrectis, ut mysterium illud infallibili aliqua certitudine vel fidei, vel infra fidem certum suo oraculo declararet, mirifice velificatur. Quare cum nihil contingat, quod regia jura, bonosque mores lædat, publica luce dignum existimo. Neapoli xii. Kal. Julias cl. cc. xxxix.

Castrensis Scaja Theologus professor.

Tisè referipta S. R. M. Sub die 15. eurrentis mensis, & annu, ac approbatione facta per revisorem Reverendum D. Castrensem Scaja hujus Regia Universitatis Professore, ordine prefato M. S. de commissione Regis Cappellani Majoris.

Die 17. Julii 1739.

Regalis Curia Sanctæ Gloræ promittet, decernit, atque mandat, quod imprimatur cum inserta forma præsentis supplicis libelli, & approbationis illius præfata. Et in publicatione servetur Regia Pragmatica. libi factum.

BGCBA

MAGGIOCCO.

Illustris Marchio de Ipolito Præses S. R. C. & Regius Consiliarius, Capos Anba S. R. C. D. Franciscus Ventara, & Illustris Marchio Dux tempore subscriptionis impediti.

Mastellonus.

DE.

D E
I M M A C U L A T A
B E A T Æ V I R G I N I S
C O N C E P T I O N E
D I S S E R T A T I O.
C A P U T I.

Scribendi occasio. Paucorum factio, est Decretis Pontificum debilitata, pertinax tamen, & ad cavillandum in re gravissima quotidie promptior.

Q U O D est proditum, litteris à Divo Hieronymo, claudicantes utroque pede complures ne fractis quidem cervicibus inclinari, habentes affectum erroris pristini, cum praedicandi eandem non habeant libertatem (a); id in hostibus Immaculati Conceptus potissimum cernitur, qui opinionem suam, jam pridem enectam, & profligatam, vigere tamen adhuc,

(a) Epist. 142. aliàs 81. ad Augustinum.

4
 adhuc, & vivere, Rationisque, & Auctoritatis præditiis,
 tamquam pedibus niti, & sustentari putant. Nec solum
 putant, sed etiam tam confidenter id præferunt, ut mi-
 randum jam sit, ab Alexandri Septimi Romani Pontificis
 tempore fuisse ullos, aut esse, qui scripta eorundem, & in-
 dignas Theologis pueriles nœnias sine stomacho legant.
 Impune fuerit olim Romanis Libelli Auctoribus dicere, San-
 ctitatem Deiparæ in primo illo creationis initio, quod in-
 stans dicitur, & quò anima ejusdem per beneficium Divi-
 næ Gratiæ simul est præservata ab originis labe, & in corpus
 infusa, ab Ecclesia Dei numquam antea celebratam fuis-
 se: ea de re nec Ecclesiasticum Officium institutum, nec
 Summorum Pontificum Bullas, neque Concilii Tridenti-
 ni decretum intelligendum: Christianorum sodalitates,
 itemque Ordinem Religiosum sub auspiciis Deiparæ sine
 labe conceptæ non ideo probatum ab Apostolica Sede, ut
 ejus animus fuerit, pietatem populi Christiani, erga illud
 Mysterium tali judicio comprobare: sublatum lege Grægo-
 ri XV., quod nonnulli usurpabant, in Conceptionis Offi-
 cio, *Sanctificationis* vocabulum, ut univrsi modi ritum, ac
 Deiparæ cultum Ecclesia teneret; verumtamen Conce-
 ptionis nomini, quod eadem lege Christiani omnes pro-
 nuntiare jubentur, vim quamdam ancipitem significandi
 impositam esse, primoque momento creationis Deiparæ, &
 aliis pariter communem, quæcumque fluere poruerunt ad
 usque momentam sanctitatis acceptæ. Hæc ante decretum
 Alexandri Pontificis prædicare nonnullos, litterisque
 mandare, odiosum erat id quidem, sed ferendum tamen:
 cum non adeo diserte superiores Pontifices momentum pri-
 mum Conceptionis expresserint, quod esset Ecclesiæ lege
 celebrandum: simulque Deus orandus erat, ut, quando il-
 li superiorum decreta Pontificum ad eum modum interpre-
 tando labefactarent; per Vicarium aliquem suum confi-
 dentiam ipsorum tantam aliquando compesceret. Id quod
 bonus, & favens egit per Alexandrum Pontificem; cu-
 jus auctoritate logodædalis istis omnis erepta est cavillan-
 di libertas. *Sanè verus est*, ait ille, quod isti negabant,
Christi fidelium erga ejus matrem Beatissimam Virginem Ma-
riam

3

etiam pietas, sufficientiam, ejus animam in pignus infusam creaturam, atque infusionis in corpus fuisse speciali Dei gratia, et privilegio, intuitu meritorum Jesu Christi ejus filii, humani generis Redemptoris, à macula peccati originalis, præservationemque, quam, atque in hoc sensu ejus Conceptionis festivitatem, solennitatem, voluntatem, et celebrationem: crevitque eorum auctoritas, atque hujusmodi cultus posteditur à sanctis recordantibus Summo Papa Quarto Prædecessore nostro in ejus commendationem idem sollicitas Constitutiones, quas Sacrum Concilium Tridentinum innovavit, atque servari mandavit. Antea rursus, et propagata sunt pietas hec, et cultus erga Dei parvam postulat hunc nomen, approbationibus Romanis Pontificibus, Religiosis Ordinem, et Confraternitatibus, ac concessas ab eisdem Indulgentias, ita ut, accidentibus quoque pluribus celebrationibus, et attentis ad hanc sententiam, jam fore omnes Catholicos compellerentur. Tum quidam commendantur, qui Ecclesiam Romanam pio semetipsum, et cultui in hac illam Beata Virgini exhibendo favere negant, pio Christi fideles à sua sacrificia quasi possessione datur hanc circumdant. Ex paucis interjocis, illis considerantur, quod Sancta Romana Ecclesia de intemperantia semperque Virginitatis Mariae Conceptione factum, solenniter celebrat, et speciale sacrificium super hoc Officium idem ordinavit juxta ipsam, devotam, et laudabilem institutionem, quæ à Summo Quarto prædecessore nostro, tunc emanavit: volensque laudabili hanc pietati, et devotioni, et festo, et cultus secundum illam exhibito, in Ecclesia Romana post ipsam cultus institutionem nunquam immutata, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum exemplo, facere, nec non tueri pietatem, et devotionem hanc colendi, et celebrandi Beati-ssimam Virginem, præsentente scilicet Spiritus Sancti gratia, à peccato originali præservatam, cupientesque in Christi gratia unitatem Spiritus in vinculo puris, sedatis offensionibus, et jurgis, amissionibusque scandalis, conservare. Constitutiones, et Decreta à Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, et præcipua à Summo Quarto, Paulo Quinto, et Gregorio Decimoquinto edita in favorem sententiæ asserunt, nihil in hac Beata Mariae Virginis in sui creatione, et in corpus infusione Spiritus Sancti gratia donatam, et à peccato originali præ-

6
 praeservatam fuisse; nec non tota favorem fessit, & cultus
 contemptumque ipsius Virginis Deiparae, secundam quam ibidem
 sequebantur, ut praefertur, exhibiti, innovamus, (in sub censuris,
 in poenis in ipsam Constitutionibus roneatis observari non
 debent. Vides Pontificem declarare, objectum, quod aju-
 doctus etiam cultus; qui nunquam est in Ecclesia innova-
 tus, fuisse semper, & esse Praeservationem Deiparae à peccato
 co-originali; eoque omnia pertinere; quae Romani Pontifi-
 ces de ritu solemnium, de Indulgentiis tribuendis, de Ordine
 Religioso, piisque sodalitatibus antea decreverant.
 Vides itaque hanc in parte adversarii, iussique feteri;
 quod pridem negarant, Objectum Ecclesiastici cultus Pri-
 vatum esse innotentiam venerationis Deiparae; simulque dona
 divinae gratiae, quibus anima illius ornata est. Cumque
 quid voluitur ab Ecclesia in universa, esse votum de Sanctum
 necesse sit, ut antiqui Patres, prout Divus Thomas, Doctor
 quo de schola Theologi fassentur; quid amplius ea, quod
 est factum ab Alexandro, poteramus aptare ad praevidendas
 fauces desipientium, ut dero dicam, Sophistarum? Ne-
 que enim Theologorum censuro dignos puto, qui opinio-
 nem judicant, de assidua moda omnibus conatur origi-
 nate; & eam per leges Pontificum eandem litteris consi-
 gnare situtas, hanc ipsam tamen libello typis publicis
 edito in vulgus spargere non verentur. Ita quod forte spera-
 bamus, quae decepta illis ab Alexandro libertate augandi
 vel deinde manus, vel eisdem objecto pernarum metu in
 perpetuum aeternat, experientia repositi frustra fuisse com-
 pertum est. Cum enim Legatus Catholicus Regis libellum
 supplicum obtulisset Clementi XII, qui Pontifex Maximus
 idemque Optimus Ecclesiam tunc gubernabat; ac Regis
 ejusdem, totiusque Hispaniae nomine eum orasset, ut My-
 sterium Immaculatae Conceptus declararet, vel ut rem de
 fide, vel de certamine fidei, sed eam caritatis aliqua in-
 fallibiliter veritatis, extenderit illico antiquus hostis Deipa-
 ra, cuius calcaneo infidibatur: Et hanc honoris acces-
 sionem eidem fieri indignè forens, inflammavit homines
 exteromquin bonos, (istis enim plerumque solet illudere)
 atque ut spiritum insaniam exagitarit, ut ad venerem senti-
 le,

lentem venerandam, Sanctissimam, Pontificum auctoritate neglecta, causam porro suam agendam, veteratim impulerit. Quis enim iudicium, & sanitatem mentis in illis agnoscat, qui, quasi nihil à Sixto Quarto, nihil à Pio Quinto, nihil à Paulo Quinto, nihil à Gregorio Decimoquinto, nihil ab eo, quem saepe dixi, Alexandro, nihil denique à Clemente Undecimo, qui diem festum Immaculati Conceptus ab Ecclesia universa celebrandum decrevit, ad perversas sententias velut telam, vel ampliationem collatum esset. sic illi ipsi promoveant argumenta, quae Vincentius Bandellus, eoque violentior Bartholomaeus Spina contra Deipantem immunitatem attulerunt? Sed rem pressius agamus, & libellum adversariomus ad Theologiam trutinam revocemus. Eiusdem titulus est. *Articulus casuum, & questionum, quod de fidei et carnis mysterio Conceptus Ratis Mariae Virginis.*

CAPUT II.

Adversarii Conceptus Inimici in libro in P. M. Clementem XII. cujus facultate supplicis libello Catholici Regis est editus. Pontificum Bulla ad hoc Mysterium perveniente, quarum pondus diffundant adversarii. Clementis VII. decreto obiectum, quod vocant, Ecclesiastici tales declarari. Christianos animos inirent libere Ecclesiam Romanam, quae Imminentem editis ad virginis labe Deiparam Virginem. Cultum religiosum, quod ad munus Ecclesiae est adhibendus mysterio, non solum externa professione, sed etiam animi sensu atque iudicio convinci.

Iniciunt autem calumniari in hunc modum: Editio clandestinis typis supplicis libello (Hispani Legati) congruo tempore presentando Sanctissimo Domino Nostro Clementi XII.

Non est profecto clandestinus is liber, qui cum Pontificis facultate editus est, eidemque Catholici Regis, totiusque Hispaniae nomine oblatus. Tibi sit clandestinus, qui, quod ipse non probat, ad invidiam conflandam trahi,

minari solus. At nec Summo Pontifici; nec Hispanis Lega-
to; nec probis denique, ac sapientibus viris unquam
fuit, vgl erit clandestinus.

In quo suscepimus, suo tandem aliquando sancta sedes
devenit ad idem statum: et cuncta Myseria Conceptionis
Beate Mariæ Virginis immaculate. Multa serie præpando
vanitas; non in eremum hominibus præcipiantur agatur, sed
sancta matris, sicuti deest gravitatem negotii. Venerari
debetur Myserium, quod sancte, pie, et religiose veneran-
dam proponitur; si tamen existimatur in omnino dubio, an
sit necessarium, et expedire, quod supplex præces exau-
diatur.

Miseria de generali profectione sociale Conce-
ptionis Myserium. Addendum erat: iuxta mentem popu-
li Romani. Eodem tempore fuit. Quævis, hoc est Mariæ
Preservationem ab originis culpa. Id est enim Objectum Ec-
clesiastici cultus; ut ex verbis Alexandrini decreti liqui-
dè apparet. **II T U A O**

Ut rem ex suis principiis agamus, duo sunt præmittenda;
primum notitia Pontificiarum Constitutionum hæcque super hoc
Myserio emanatarum; alterum brevis Historia Myseriorum
Virginis. Sic dignoscatur, in quo gradu certitudinis Myseria
sistant, et in illis quæ certo, quæ de fide credenda sunt.

Bene habet; sed cave ne prætermittas, quæ in hono-
rem Immaculati Conceptus decreta leguntur in Ecclesia-
stica Historia. Secus enim non te brevitatis studio sum
fuisse, sed occultando veritatem, causæ tuæ præsidium quæ-
sisse suspicabor.

Primum ex Pontificibus, qui de Myserio Conceptionis
Constitutiones edidit, fuit Sixtus Quartus, qui in decreto,
quod edidit Kalendis Martij anno 1476. Incipit, Cum
præexcella, instituit Festum Conceptionis immaculatae Vir-
ginis Mariæ. Et in alio, quod incipit, Grave nimis, edito pri-
die nonas Septembris anno 1483. prohibet sub pena excommu-
nicationis, ne quis crimen hæreses impingat neque antibus imma-
culatam Beatæ Virginis Conceptionem; quæ decreta fuerunt
confirmata a Sacrosancto Concilio Tridentino, quod in fine ses-
sionis quintæ, in qua definit doctrinam de originali peccato,
quam

9
suam mentem sic explicat: Declarat tamen hæc ipsa Sancta Synodus, non esse suæ intentionis comprehendere in hoc decreto, ubi de peccato originali agitur, Beatam, & Immaculatam Virginem Mariam Dei genitricem; sed observandas esse Constitutiones felicitis recordationis Sixti Papæ Quarti, sub pœntis in eis Constitutionibus contentis, quas innovat.

Ut alia multa præteream, quæ auctores piæ sententiæ ad eum locum Tridentini Concilii disputarunt, hoc unum statuo: Cùm Concilium renovaverit omnia, quæ Sixtus egit ad hanc rem pertinentia; Sixtus autem Constitutiones ediderit omnino tres; non sine fraude duas tantum adduci ab adversario, eâ scilicet prætermisâ, quæ deploratæ illius causæ jugulum perit. In prima Constitutione, quæ incipit, *Cum præexcelsa*, declarat Pontifex Missam, & Canonis-
sum Officium ab se institutum, in quibus Conceptio non semel dicitur *Immaculata*; easdemque Indulgentias illis attribuit, quibus Urbanus Quartus solennæ Festum Corporis Christi, & ejus Officium Ecclesiasticum ornaverat. In secunda, & tertia, quarum idem initium, *Grave nimis*, Romanam inquit Ecclesiam Conceptionis Officium peculiare ac proprium instituisse. In tertia Conceptionem appellat *Immaculatam*. In secunda verò aperte damnat ut *falsa, erronea, à veritate aliena* eorum verba, qui dicerent, Ecclesiam Romanam celebrare tantummodo Conceptionem Spiritualem, sive Deiparæ Sanctificationem, hoc est Sanctitatem eidem tributam tempore incerto post Conceptionem. Neque verò sum nescius, fuisse nonnullos, qui hoc secundum Sixti diploma unquam editum, pernegarent. Quos doctissimi viri testimonio gravissimo refellerunt Antonius de Monte, qui cùm esset Generalis Auditor Apostolicæ Cameræ, ex juris formula de hujus diplomatis editione quæstionem instituit; ac subinde sententiam tulit; ejus autographum se vidisse nec depravatum, nec ullo modo interpolatum. Cujus testimonium publicis tabulis descriptum est prostridie Idus Decembris anno Christi 1504. Julio Secundo Pontifice Maximo.

Plus Quintus in exordio Constitutionis 114. data pridie

B

Ka.

Kalendas Decembris anno 1570., quæ incipit, Super specula: Considerans non sine animi sui dolore (hoc est exordium prædictæ Confutationis) quosdam diversorum Ordinum Regulares, Clericisque sæculares, qui, omiſſis, quæ Divinæ Majestatis gloriam, & Sanctissimæ Dei Genitricis, aliorumque Divorum venerationem, atque fidei lium pietatem promovere poterant, quod Apostolus in quibusdam arguit, languent circa quæſtiones, & pugnas verborum, ex quibus oriuntur invidiæ, & contentiones, cæteraque vitiorum monstra; potissimum verò cum de gloriosæ Virginis Mariæ Conceptione sermo incidere, tam pertinaciter pro alterutra parte contendunt, ac si de illis dogmatibus esset, quæ corde credere ad justitiam, ore confiteri ad salutem necessarium est: innovat prohibitionem Sixti Quarti probatam à Concilio Tridentino, Quæ vetat de Conceptione Beatæ Virginis disputari in popularibus concionibus, vel ubicumque promiscua virorum, & mulierum multitudo convenire solet; aut de ea vulgari sermone scribere, & dicere, sub penis, Quæ permittit tamen de ea in Academiis discutere, & Capitulis generalibus, aut provincialibus, ubi scandali occasio non adfit.

Rectè Pontifex eos coarguit, qui suas partes agebant contentione animi tantâ, ut rem planè definitam, atque adedò necessario credendam arbitrarentur. Sed auctor libelli pessimâ fide omittit eorum narrationem, quæ à Pio Quinto Sanctissimo Pontifice in honorem Deiparæ sine labe Conceptæ decreta sunt. Sixtus Quartus centum fere antè annos Officium proprium dicaverat Conceptioni Immaculatæ; nec ipse tamen præceptum dederat Ecclesiæ universæ, ut illud Officium celebraret; sed exemplo proposito Romanæ Ecclesiæ invitaverat omnes Christianos, ut de mira Conceptione Deiparæ gratias agerent Deo, Officiumque à Nogarola compositum, & ab se comprobatum recitarent. Itaque Ecclesia prope universa non præcepto compulsâ, sed pietatis incensa studio in Deiparam Virginem, Officio illo Immaculati Conceptus est usâ usque ad ætatem Pii Pontificis. Qui cum videret, ut ad alia complura, ita ad Officium Conceptionis sententias, multas adjectas fuisset,

se, quas ab Origene, atque Richardo Victorino, eruditissimis illis quidem, sed sanctitatis non exploratæ viris, Officium interpolatores acceperant; ad tenendam in sacra lectione auctoritatem doctrinæ, (quod universe in Breviario Romano sibi proposuit) Officium Nativitatis diei festo Conceptionis adscripsit, quod Sanctorum Patrum sententias habet egregias, & in Deiparæ Conceptionem mirifice convenit. Simul edixit, ut Ecclesia deinceps Officium illud, ac festum diem Conceptionis celebraret. (a). Quod sane fuit plus Mysterio tribuere, quam Sixtus fecit, qui de hac re non mandatum edidit, sed optionem fecit Officium suum vel celebrandi, vel omittendi. Ergo Pius inter præcipuos habendus est Romanæ Ecclesiæ Pontifices, qui Deiparæ honorem amplificaverunt. Fuit enim is fautor Immaculati Conceptus, quam qui maxime. Neque sunt audiendi, qui eum dicunt sustulisse Officium vetus Nogarolæ; quod Conceptionis in illo titulus esset *Immaculata*. Quorsum enim Officium illud Franciscanis permitteret, si eum titulum perhorresceret? Iis autem vivæ vocis oraculo permissum fuisse testis est locuples Vincentius Justinianus (b) ex inelyto Ordine Prædicatorum, piæ sententiæ defensor acerrimus. Quamquam in eo, quod permisit, Officio propter illam, quam dixi, causam etiam nonnulla mutata sunt. Deinde Pius diploma Sixti approbavit illud ipsum, quod est in corpore juris Canonici, & Conceptionem non semel habet *Immaculatam*. Præterea cum in Officio, quod Pius vulgavit, ea verba legantur, *Conceptio gloriosæ Virginis Mariæ ex semine Abrabæ, ortæ de tribu Juda, clara ex stirpe David*; palam est, non Deiparæ Sanctificationem, quæ contigerit momento vago, & incerto, celebrari ab Ecclesia, sed Naturalem Conceptum, hoc est animæ Creationem, & Inclusionem in corpus. Quid, quod illa, quæ citavimus verba, cum ad ortum Mariæ referuntur, Naturalem ipsius ortum significant, coelestis gratiæ muneribus illustratum?

B 2

Er-

(a) Ecclesia nomine intellige ejusdem partem nobilissimam, eam videlicet, quæ Canonicas horas debet persolvere.

(b) In additione ad vitam S. Ludovici Bertrandi.

Ergo id ipsum delcarent, dum usurpantur in Conceptione. Postremo *Sanctam*, atque *Dignissimam* Conceptionem Officium habet. Non esset autem dignissima Ecclesiæ cultu, sed prorsus indigna; nec verò Sancta, sed execranda, si peccatum originis admisisset. Ut concludam paucis, nomina hæc adjectiva, *Dignissima*, & *Sancta*, cum de Mariæ Nativitate dicuntur, simul ortum illius, præsentemque significant Sanctitatem; non futuram tempore incerto post ortum Mariæ. Qui enim hoc arbitraretur, contra mentem Ecclesiæ pessimè erraret. Ergo cum enuntiantur de Conceptione Mariæ, Conceptionem illius Naturalem, idest animæ Inclusionem in corpus, simulque Gratiā & Sanctitatem designant, perpetuam comitem Conceptionis, eique affixam, & inhærentem. Quam qui negat, is non modò Ecclesiam contemnat necesse est, sed etiam rationis usum prorsus amiserit; quippe qui facilis, invictique argumenti nec vim percipiat, nec veritatem hujus Mysterii, quod tanto in lumine collocavit Ecclesia, cæcus adhuc, & stupens intueatur.

Paulus Quintus, ut sedaret contentiones, & rixas non sine offensa, & scandalo plurimorum exortas, & in dies crescentes, edidit Constitutionem anno 1616. die 6. Julii, & est 97. quæ incipit, Regis pacifici, in qua confirmat Constitutiones suas prædictas Sixti Quarti, & Pii Quinti, & transgressoribus auget pœnas. Quia tamen dissidia increbuerant, in alio decreto relato in sequenti Decreto Gregorii XV. prohibuit, ne in quibuscumque actibus publicis quis audeat asserere, Beatam Virginem cum peccato originali conceptam fuisse. Gregorius XV., insurgentibus continuo novis dissidiis cum deplorabili jactura charitatis Christianæ, pacis, & tranquillitatis Ecclesiæ, sub die 24. Maii 1622. decretum Pauli V. extendit etiam ad actus privatos, prohibens sub gravissimis pœnis, ne in scholis, & privatis colloquiis quis audeat asserere B. Virginem in peccato fuisse conceptam, exceptis tamen (sunt verba decreti) quibus à Sancta Sede Apostolica fuerit super hoc specialiter indultum. Et de facto sub die 18. Julii ejusdem anni excepit ab hoc decreto Fratres Ordinis Prædicatorum his verbis: omnibus, & singulis dicti Ordinis Prædicatorum Fra-

tri.

tribus, ut de cæteris in quibuscumque privatis eorum colloquiis, seu conferentiis inter se dumtaxat, & non inter alios, de materia ejusdem Conceptionis B. Mariæ Virginis differere, & tractare, absque ullo pœnarum in dictis decretis contentarum incurſu, liberè, & licitè possint, & valeant, Apostolicâ auctoritate tenore præsentium licentiam concedimus, & impartimur.

Ineptè jactas hanc potestatem Prædicatoribus factam differendi privatim de Conceptionis Myſterio. Hanc enim omnibus Chriſtianis ademit Alexander Septimus. *Non obſtantibus*, inquit ille, *quibufvis indultis, & litteris Apoſtolicis, quibufvis personis quomodolibet conceſſis. Quibus omnibus, & eorum ſingulis harum ſerie ſpecialiter, & expreſſè derogamus.* Deinde, ut ultro concedam, differendi potestatem non eſſe illis ademptam ab Alexandro, propterea quia non enutiantur diſertè in eo diplomate, utantur illi quidem honeſtè hac potestate; modò non audeant (id quod omnibus prohibet Alexander) *contra ſententiam piam quoquo modo directè, vel indirectè, aut ſub quovis prætextu etiam deſignibilitatis ejus examinandæ, ſive ſacram Scripturam, aut Sanctos Patres, ſive Doctores gloſſandi, vel interpretandi, denique alio quovis prætextu, occasione, ſcripto, ſeu voce loqui, concionari, tractare, diſputare, contra eam quidquam determinando, aut aſſerendo, vel argumenta contra eam aſſerendo, & inſoluta relinquendo.* Si enim quiſpiam eorum arbitrat, integrum ſibi eſſe docere, Deiparam Virginem originis culpâ non caruiſſe, in eaque opinione ſodales ſuos confirmare; vehementer errat. Pontifex enim id unum permittit, ut ad factionis deponenda præjudicia, inter ſe diſserendo, induſtriam conferant; ut momenta confiderent opinionis abſurdæ quàm ſint imbecilla, ut æquâ lance perpendant auctoritatem Eccleſiæ venerantis Myſterium Immaculati Conceptûs, nec eam ſinant argumentis futilibus, aut nimio ſtudio partis adverſæ præponderari. Ut autem teneant opinionem abſurdam, id verò Pontifex nullâ ratione poteſt permittere, præterquam eos non puniendo, qui adhuc tenent: id, quod magis eſt tolerantis, quàm permiſſentis. Secus enim copiam faceret exiſtimandi, Eccleſiam poſſe.

polse in iis eobis errare, quæ referantur ad cultum Dei, atque Sanctorum. Ad hæc, Si Collegio cuiuspiam Catholicorum virorum copiam faceret Pontifex, ut Lutheri, & Calvinii legere opera, aut cum ejectis ab Ecclesiæ communione sermones miscerent: recte faceret, qui inde concluderet licere illis errores amplecti hæreticorum, aut ab Ecclesia damnatos, quibuscum ipsi familiariter vivunt, in pertinacia, & scelere confirmare? Ridiculus planè sit, qui ita sentiat: cum Ecclesiæ consilium sit, lectionem permittere pestilentium librorum, aut cum ejectis colloquia, & societatem, ut & illi confutentur accuratius, & isti commodius ad sanitatem revocentur.

*Alexander Septimus anno 1661. sub die 8. Decembris in Bulla, quæ incipit, Sollicitudo omnium Ecclesiarum, re-
latis omnibus supra dictis Constitutionibus, illas ad instantiam Episcoporum, Capitulorum, Ecclesiarum, Regis, & Regno-
rum Hispania confirmat, innovat, & extendit, & sub penis in iisdem Constitutionibus contentis observari mandat. Nota-
da sunt tamen, quæ in paragrapho sexto hujus Constitutionis,
quæ Mysterio Conceptionis est ratoris favorabilior, præcipiun-
tur: Veramus tamen, Sixti Constitutionibus inherentes,
quempiam asserere, quodd propter hoc contrariam opinio-
nem tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariam eum
originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen, aut
mortale peccatum incurrant: cum à Romana Ecclesia, &
ab Apostolica Sede nondum fuerit hoc decisum: prout nos
nunc minimè decidere volumus, aut intendimus: quin
potius contrariam illam opinionem hæresis, aut peccati
mortalis, aut impietatis damnare audentes, præter pec-
nas, quibus eos subiecit Sixtus Quartus, aliique præde-
decessores nostri Romani Pontifices, gravioribus aliis pec-
nis subijcimus, quas in contrasacientes huic nostræ Con-
stitutioni superius infliximus. Clemens tandem XI. anno
1708. sub die 6. Decembris in Bulla, quæ incipit, Commis-
si nobis, &c. præcipit, ut Festam Conceptionis B. Mariæ
Virginis immaculatae de præceptis ubique in posterum obser-
vetur.*

*Sic uter libelli confidendum ageret, non Theologum,
di-*

dignus aliquā hanc videri posset. Est enim dissimulandi artifex mirus; & quæ causæ magnopere nocent, ea callidè prætermittit. Meminerit lector eruditus, & prudens, quæ suprâ diximus, cum quædam capita Alexandrini decreti commentaremur. Nunc ut ad illa respondeamus, quæ postremo loco allata sunt ex eodem diplomate, hoc tanquam certum sumendum est, Christianos omnes ex Ecclesiæ præscripto venerari debere Conceptum Deiparæ, non qualemcumque, sed beatissimum illud vitz ejus Exordium, quo, cum anima infunderetur in corpus, Divinæ gratiæ muneribus ornata est. Atqui Sacer cultus, & Religiosus non solum externâ professione, sed etiam animi sensu, atque judicio continetur. Itaque cum Mariæ Conceptum veneramur, & Officium Divinum linguâ perfolvimus, in quo ille *Dignissimus*, atque *Sanctus* vocatur; judicium animi certum, & constans applicare debemus ad Sanctitatem Deiparæ in primo illo Conceptionis momento, quod fuit, & est, eritque semper Objectum Ecclesiastici cultûs. Et qui secus faceret, mentiretur. Omne autem mendacium cum malum est, tum in cultu Divino perniciosum, ut sanctus loquitur Augustinus (a). Quid, quod uti restrictione mentali vetitum est ab Innocentio XI. Pontifice Maximo? Ergo qui Virginis Conceptionem ore facit, ac celebrat tanquam *Dignissimam*, atque *Sanctam*, non potest uti restrictione mentali, & sanctam fuisse apud se dicere tempore incerto. Aliud enim cum Ecclesia Catholica pronuntiaret, idest animæ Sanctitatem tunc eum à Deo creatam; aliud ipse latenter opinaretur: quo nihil esset foedius. Peccabit igitur, si quis forte ita se gerat, propterea quia judicium mentis minimè accommodat ad ea verba, quæ profert in honorem Delparæ, cujus illa declarant Immunitatem. Hanc enim se colere profitemur Ecclesia, cujus iudicium contemnere nefas est, & ad cultum ipsâ tribuendum his verbis utitur. Gravius autem peccabit, qui Ecclesiam putet mandare non posse, ut ad actum externum judicium mentis accommodent Christia-

ni.

(a.) *Libr. de Mendac. cap 14.*

ni. Id enim qui sentiret; aut diceret, execrandus esset; quippe qui politicum regimen Ecclesiæ sanctæ relinqueret; excellentius alterum, quod ad animos erudiendos pertinet, in viamque salutis dirigendos, funditus tolleret. Ex quo consequens erit, disciplinam omnem Christianæ virtutis, ac morum, ipsamque adeo Religionem prorsus everti. Jam vero ut ad illud progrediamur, cujus causâ brevis hæc disputatio prævertenda fuit, cum certum sit, ut in re gravi, peccare eum, qui, dum celebrat Conceptionem labis expertem, apud se tamen fuisse negat Immaculatam; non vetatur Theologus eâ clausulâ Alexandrini decreti (quod inde sequitur evidenter) disputando colligere, peccatum scilicet aliquod eum committere, qui, festo peracto Immaculati Conceptûs, ad ingenium redire audeat, ac pristinum carmen sibi intus canere, nempe originis labe vitiam fuisse Deiparam Virginem. Qui enim Mysterium, dum linguâ celebrat, apud se negat, eatenus peccat, quia sensum animi sui minimè accomodat ad Ecclesiæ iudicium, quod sequi debet. Illud autem Ecclesiæ iudicium haud sanè præterit ad eum modum, quo festus dies Immaculati Conceptûs quotannis prætervolat; sed continenter manet, manebitque, dum stabit Christiana Religio. Ergo qui censet, contraxisse Deiparam originale peccatum, Ecclesiæ iudicium contemnit; adeoque peccare dicendus est.

Dicet aliquis: non contemno Ecclesiæ iudicium, sed probabile tantum existimo. Quod est autem probabile, norma esse potest actionis humanæ, & quod est consequens, Ecclesiasticæ disciplinæ, ad quam demum referitur, & unde manat Sanctorum cultus, & Dei. Potuerunt ergo Pontifices Maximi iudicium sequi de hoc Mysterio probabile, & si velis, etiam valde probabile, cum decreverunt publicum cultum Immaculati Conceptûs. Hoc autem iudicium amplecti debent Ecclesiæ filii, dum Conceptionis festus agitur dies, eamque labis Immunem existimare. Et qui fecus fecerit, contra Ecclesiæ iudicium faciet, adeoque peccatum admittet. Sed peractâ celebritate, poterit quispiam iudicium illud expendere, & quod est

est valde probabile, sit ne verum, ac certum, diligenter inquirere. Quod si certum, ac verumprehenderit, non modò peccabit assensionem cohibendo, aut dissentiendo, sed etiam summam dementiæ coarguerur. Sin argumentis adversæ partis evictus, iudicium illud aut esse falsum comperiet, aut ejusmodi esse, ut ei falsum subesse possit; quid eum prohibet citra omne peccatum aut dissentire, aut assensionem cohibere?

Hæc argutè nonnulli disputant hujus ætatis sanè leves Theologi; qui rem acu tetigisse videntur imperitis, cum ita pronuntiant, solemne festum Immaculati Conceptus sem esse meræ disciplinæ, quæ mutabilis est, nec objectum, quod colitur, certò esse verum, admodum quærit; cum satis sit verum id esse probabiliter. Quod autem est verum probabiliter, ex rei natura esse falsum potest. Itaque falsum poterit esse, quod rectè colitur ab Ecclesia: quæ proinde errabit quidem re ipsa in cultu publico deferendo, errore tamen innoxio; quem materialem dicere solent. Ita argumentum, quod jam inde à Sixti Quarti temporibus ad confirmandam piam sententiam adhibebatur egregiè, istorum commento, quod antiqua ignoravit Theologia, labefactatur. Contra quos gravis futura nobis hoc loco est disputatio.

C A P U T III.

In Ecclesiam Catholicam errorem cadere nullum posse in publico cultu ad Religionem pertinente; ne illum quidem, qui MATERIALIS appellatur. Eo admissio, dari ansam hæreticis, ut Ecclesiam Romanam erroris infundant in definitionibus Fidei. Adversarios sese in laqueos inextricabiles inducere, quidquid respondeant ad hoc invictum argumentum, quod ab Ecclesiæ auctoritate petitur. Multa vera esse in Ecclesia, quæ definita non sunt.

SIt itaque propositio: Ecclesia universa in deferendo publico cultu ad Religionem pertinente errare non potest.

C

Hanc

Hanc ego propositionem magnis quidem argumentis confirmaturus sum, quæ causam decernere ita possint, ut inter Catholicos ultra referri questio nequeat. Cultus Dei, atque Sanctorum, mandato Pontificis totæ Ecclesiæ propositus; ab eaque obedienter, & rite delatus, est aperta professio Fidei Christianæ; ut D. Thomas (a); ac Theologi omnes consensu docent. Si enim actus virtutum moralium, cum ab homine Cristiano referuntur ad Deum, continent Fidei professionem, quod Fide docemur, eisdem præcipi à Deo, ipsique per illum respondere; quanto id magis de actu Religionis, cui se indubium est, quæ virtus est maxima, & cum ad illas Theologicas, quæ in baptismo nobis dantur à Deo, proxime præcedis, tum earum præcipue testis est, atque aptia? Atqui in Fidei professione errare non potest Ecclesiæ universa, quæ nempe spiritus veritatis in Fidei profertenda est à Deo paupissimas, non erroris, atque mendacii, Non potest igitur Ecclesiæ errare in publico cultu ad Religionem pertinente; adeoque quod colitur ab Ecclesiâ universâ, id certò verum, & sanctum est.

Materialiter, inquit argutuli quidam, errare potest Ecclesiâ in Fidei Professione: nam professio Fidei non est Fidei definitio, cui nullus error subesse potest.

Sed isti dum ita disputant, cum Pontificis Maximi, & Ecclesiæ Catholicæ auctoritati plurimum detrahunt, tum verbum Dei vel apertè negare, vel non satis percipere mihi videntur. Paulus ecce in priore ad Timotheum Epistola (b), cum discipulum suum monuisset officii, & quæ virtutes Episcopo dignæ, quid in grege pascendo opus esset ab eo fieri, docuisset, ut scias, inquit hæc ab le scripta, quomodo te oporteat in domo Dei conversari, quæ est Ecclesiâ Dei vivi, columna, & firmamentum veritatis. Quasi dicat, hæc tibi scribo velut Interpres Ecclesiæ, quæ veritatis est firmamentum, ejusque nomine trado regulam morum, certissimam illam, & erroris immunem; quam si tenueris, salutem gregis, & tuam assequere. Quod enim pertinent ea verba ca-

lu-

(a) *Secunda sec. quæst. 93. art. 2.*

(b) *Cap. 3.*

lamenta; *et firmamentum veritatis*; in fractibile; quibus ante
 docuerat; quomodo eum oporteret in domo Dei conversari;
 hoc est non solum credere; sed etiam; quæ Fidei Christianæ
 perfectio est; rectissime vivere. Nullus igitur error cadere
 potest in Pontificem Maximum; & Ecclesiam; cum facien-
 da præscribit; & facio; quæ ad mores pertinent; atque etem-
 nali salutem. Actus autem virtutum; & religionis; quibus
 Fidem Catholicam profitentur; pertinent sane ad æternam
 salutem; & mores Christianos; quibus recte compositis il-
 lam consequimur. Ergo in his præscribendis Ecclesiæ falli
 non potest. Quod si falli non potest; Verissimum sit oportet
 eorum Objectionem. Lege caput integrum octaviæ opus Episto-
 læ; quam citavi mus; & ex toto sermone Pauli deprehendes;
 hic de moribus agi Episcoporum; atque ministrorum; quibus
 in informandis Ecclesiam dicit esse columnam; & firma-
 mentum veritatis; adeoque omne genus erroris ab ea procul
 abesse; etiam illius; quem *materialem* appellant isti; & eadem
 Ecclesiæ non veretur adscribere. Quod si facere pergunt;
 non est turtineant hoc genus erroris Ecclesiæ tribuere in
 questionibus Fidei. Quod tamen horrendum; & impium
 dictu facere debent; nisi Fidem amiserint. Sed eos cogit
 argumentando; qui prius illud communi solent; ut ad-
 huc scopulum imprudentes alidant. Sic enim progreditur
 Ipse ille Deus; qui promittit Ecclesiæ immunitatem er-
 rois in definiendis Fidei controversis; per os Pauli pronun-
 tiat; eandem falli non posse in Regula Morum Christianis
 tradenda. Sed nihilominus eam dicit errare posse in his au-
 formandis; errore tamen innoxio; & innoxio. Quid ergo
 prohibet eadem modum posse illam errare in proponendis
 articulis Fidei? Evangelium habet; Rogavit pro se Petrus; *ut
 non deficiat fides tua*. Paulus affirmat; Ecclesiam Dei in
 moribus informantem esse columnam; & firmamentum verita-
 tis. Si habet hic locum in generali sententia materialis er-
 ror; & criminis expert; cur habere non poterit in peioribus
 lo dicto; ubi universè Christus expressit immunitatem erro-
 ris in rebus Fidei. Ergo licebit existimare; Ecclesiam Dei
 cum Verbum definit esse Patri consubstantiale; errare posse
 materialiter; atque aded Verbum non esse fortasse Patri ho-

moufion; fequendum tamen Ecclefie iudicium, cui debent omnes parere Chriftiani. Idemque dicito de articulis ceteris. Hoc eft illud profectò, quò liberior iftorum Theologia fpectare videtur: quos, argumento convictos meo, vel fateri necesse eft, Ecclefiam Dei falli non poffe, ubi cultum exercet Religiofum, & Sanctum; vel dantes manus Ecclefie inimicis, eam contendere falli poffe in rebus Fidei. Non peccat, inquiunt hæretici, Ecclefia Romana, tametfi errat in definiendis fuis articulis: eft enim error materialis. Non peccat, inquiunt ifti Theologi, fed rectè facit Ecclefia, ubi cultum exercet Religiofum, & Sanctum, efto poffit errare; quippe ab errore materiali periculum abeft peccandi. Hunc tamen errorem idcirco arbitrantur in eam cadere poffe, quòd expreffè non fit in verbo Divino *materialis* erroris in cultu publico immunitas. Nunc ita nefcio. Non peccabit Ecclefia, fi dogma proponat, quod effe verum exiftimet argumentis adducta probabilibus; tametfi poffit errare materialiter: quod fi contingat, erimine caret. Rurfus erroris materialis immunitas non eft Ecclefie difcretè promiffa in decernendis articulis Fidei. Quid enim habent huiusmodi verba illa divina (a), *Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua*; aut illa (b), *Docabit vos (Spiritus Sanctus) omnem veritatem, & fuggeret vobis omnia*? Poffem enim diftinguere, ac veritatem omnem objectivam patefieri Ecclefie à Spiritu Sancto, negare; veritatem probabilem, quæ plaufibilibus nixa fit argumentis, concedere: hanc enim fufficere ad animos populi Chriftiani informandos, & in officio continendos. Vides igitur, ab iftis Theologis nihil reliquum fieri Pontifici Maximo, nihil Ecclefie, fi, quod invictè probatum eft, materiale errorem coguntur ipsis affingere in rebus Fidei. Quod fi fequitur neceffariò, quid tandem inter erit privatus homo ab Ecclefia, & Pontifice Maximo? Nam privati falli poffunt interdum, non folum in iis, quæ ad mores pertinent, Chriftianæque virtutis exercitium, fed

(a) *Lucæ cap. 22.*

(b) *Joann. c. 14. v. 16.*

sed etiam in rebus Fidei. Exempli causa, qui stipem erogat nebuloni cuiquam, qui cum sit dives, pauperis habitum ementiur, materialiter errat: non enim subleuat hominis egestatem: nec tamen peccat, quin etiam meretur, quod probabili ductus argumento charitatem exerceat. Rursus agrestis ubi à Parocho audierit, quatuor esse Personas Divinas, aut decem Ecclesiae Sacramenta, errabit profecto, si assensum praestiterit; sed hic error, quippe dumtaxat materialis, erit innoxius.

Respondeant, quæso, huic uni argumento importuni libelli Auctores, qui paucorum factionem dum confidenter, ac perfracte sustinent, nihil pensi habent; qui Romani Pontificis, & Ecclesiae Catholicae auctoritatem venerari se profiteantur; interim verbis ad causæ praesidium ea proferunt argumenta, quibus Pontificis, & Ecclesiae minuitur omnis auctoritas. Id, quod in sequentibus palam fiet.

Nunc ut ad illud, quod est ante propositum, redeamus, fateantur necesse est, quicumque tenent Romanam Fidem, Doctrinæ Morum, atque Pietatis, quam Pontifex tradit, & Ecclesia sequitur universa, subesse non posse falsitatem. Exempli gratia, non potest errare Pontifex, cum ita decernit, Non licere comedere, ac bibere ad satietatem, unius causâ voluptatis. Id enim pertinet ad gregem Christi erudiendum, Quid, Quomodo eum facere oportet salutis causâ. Nec potest errare, ubi cultum præscribit Religiosum, & Sanctum. Hoc enim pertinet ad Religionem Populi Christiani tam confirmandam, tam exercendam. Hæc Deus colimus, ejusque in homines quoddam benignitatem suspicimus, quos in amore, atque in delictis olim, cum viverent, habuit; nunc socios habet, atque participes regni celestis: ipsum denique oramus, ut eorum meritis, precibusque placatus veniam nobis, & pacem largiatur. Hujusmodi autem precandi formulam tradit Ecclesie Romanæ Pontifex. Si in his mandandis, & statuendis eum falli contingeret, nihil esset errore illo detestabilius. Quæ tu commemoras merita, quæ nunquam habuit is, quem collaudas, & prædicas? aut quam societatem, & communionem bonorum, quæ nulla sunt? Tunc autem Pontifex fallere, cur.

[illegible]

23
in Vaticana Basilica; & si quæ sunt aliæ, de quibus exte-
rius inigne decretum Apostolicæ Sedis, non modò cultum per-
mittentis earum, sed totæ Ecclesiæ præcipientis. Ergo ad
errorem confugere singularis Ecclesiæ, quæ Divinum Reli-
quias possit habere supposititias, hominis est quærentis la-
tebram ad fallendum, non sapientis Theologi ad disputan-
dum.

At enim, inquirunt, certa, & firma Ecclesiæ decreta esse
non possunt, quæ non certis, & firmis principis, ac fun-
damentis innitatur. Ergo Ecclesiæ decretum de cultu Ho-
stiarum, ac Reliquiarum, quod ab hominibus testimonis, vel
fide pendet, quæ & fallere, & errare possunt, infirmum erit
ad certam, & exploratam faciendam fidem. Quale etiam Na-
lale est quæ hominem quæ in ipsum Divinum catalogo adscri-
bendum censeat. Ita pauciores se confutasse sibi videntur, quæ
Ecclesiæ iudicia, quorum et auditor, & moderator, & per-
fectior est Deus, humanis rationibus, ac momentis unice
metitur; qui Pontificem Maximum in hujusmodi rebus
non præceptorem esse populi Christiani, sed præconem arbi-
trantur eorum, quæ velles humana prudenter facienda, &
promulganda proposuerint.

Sed argumentorespondeamus. Nego Ecclesiam unice
niti hominum dictis, ubi talia decernit. Debet illa profecto
rei veritatem diligenter inquirere: quippe Deum tentare,
si scirens ficeret, videretur. Sed hæc tam non Ecclesiæ iudicia
moderatur, sed regit providens Deus, ne illis error subesse
possit. Quocirca non ab hominum studio, ac diligentia, sed
adjuvante, ac præsidio beatorum firmitatem accipiunt Ecclesiæ
leges. De his loquor, quæ ad cultum Dei, atque Sanctorum,
quæ in re potissimum ita est Religionis professio, referuntur.
Continent enim doctrinam morum salutarem, & publicam,
quæ certò dirigitur ad vitam æternam populi omnis Chri-
stianus. In his ergo iudicium Ecclesiæ certum est. Item
multum refert ad communis Ecclesiæ mores scire, quos de-
beas Religionem colere. Quare si in Divis consecrandis sit de
his etiam pauca dicamus) erraret Ecclesiæ, in moribus quo-
que graviter falleretur. Atque si Ecclesiæ abstantiæ legem
rogaret, quæ vel rationi, vel Evangelio adversa esset, summa
ter

ter ab illa profectò erraretur. Turpiter ergo etiam errabit in Doctrina Morum, si legem ferat de colendo Divo, quem colere, si Divus non est, & cum ratione, & cum Evangelio pugnat. Siquidem Evangelio vetamur diabolum colere: nec differt, diabolum colas, an hominem condemnatum. Manifestatur igitur, in Divis consecrandis Ecclesiam falli non posse.

Scioli quidam ex eorum grege, qui politici nominantur, ubi ad Morum doctrinam ventum est, ita constituunt, Ecclesiam in Morum doctrinam eorum, qui ad salutem necessarij sunt, falli non posse; in cæteris posse; etsi temerarium, & irreligiosum est in his etiam Ecclesiæ abrogare fidem; non tamen hæreticam, aut erroneam. Itaque si Ecclesia præcipiat, ut vel Dominicum colas, vel Antonium, vel cæteros, qui Sanctorum catalogo adscripti sunt, temerarius eris profectò, nisi cultum adhibeas, & Ecclesiæ judicium sequare; non errabis tamen, si Ecclesiæ judicio falsitatem existimes inesse posse. Cujus hanc dicti afferunt causam, quod Antonium, vel Dominicum colere, vel Conceptum Deiparæ Immaculatam, ad mores pertinere quidem, sed sine quibus constare fas utique potest.

Incredibile est, quantum fraudis, & impietatis nuper ista politicorum opinione contineatur. Primum enim efficitur, liberum esse arbitrari, Ecclesiam falli potuisse, quotiescumque Divos & consecravit, & coluit: jam inde à tempore Apostolorum. Hoc autem putare articulum Fidei funditus destruit, qui & Sanctam Ecclesiam, & Sanctorum communionem perpetuam in Ecclesia constituit, hoc est Deum Ecclesiæ conditorem eidem Sanctos omni tempore dare; quibus in cælum, hoc est in Ecclesiam triumphantem receptis, alios substituat, qui Ecclesiæ militanti non ornamento solum, sed etiam utilitati futuri sint. Id in dubium vocare minime possunt Christiani: possunt autem, si hoc, vel illud de homine quopiam in Divos relato Ecclesiæ judicium falli posse arbitrantur. Quorsum enim voluerit Deus commutationem Sanctorum, hoc est Ecclesiæ militantis cum triumphante, nisi vel ipse eos, qui Sancti sunt, & in cælo jam regnant, significaret, vel Ecclesiæ committeret indicandum?

Ad

Ad hæc, in Ecclesia Catholica ita Sanctorum Communio-
nem habemus, uti Remissionem peccatorum. Atqui criminum
genera, levitatem, & gravitatem cognoscere, ad iudicium
publicum pertinet ipsius Ecclesiæ, quod falli non potest.
Ecclesiæ igitur erit Sanctorum censum instituire. Ut enim
criminum certa cognitio ad Remissionem, sic ad Sanctorum,
qui regnant in cælo, Communione nobiscum intelligendam
certum Ecclesiæ de hominum meritis, & sanctitate iudi-
cium refertur. Quocirca pessimè errat, nedum facit irreligi-
ose, qui putat in Divis consecrandis errorem posse contin-
gere.

Deinde quis eos ferat versipelles politicos, qui prudentiam
eruditione conjunctam in his judicandis præferentes, Ec-
clesiæ Dei potestatem relinquunt in necessariis, in iis autem,
quæ sunt utilia, conantur eripere? Utile fuit, eritque semper,
Indulgentias & petere, & obtinere; non fuit autem, eritve ad
salutem necessarium: pertinetque ad Morum doctrinam In-
dulgentias proponere, nec minùs populo Christiano usum
illarum commendare. Sed quis tamen, nisi hæreticus, au-
deat potestatem Indulgentiarum Ecclesiæ abrogare, vel, an
sint profuturæ, in dubium vertere? Auxilium gratiæ re-
quiri ad singulos actus, qui salutares dicuntur, veteris fuit
Ecclesiæ consensus ante Pelagium. Simul erat in regulis
morum, ut eam peterent Christiani, & quam petebant à
Deo, necessariam omnino esse faterentur. Nunc mihi volo
respondeant isti politici, qui Ecclesiæ Catholicæ auctorita-
tem se magnopere simulant propugnare. Actiones illas, qui-
bus virtutes Christianæ se produnt, & in homine exercent,
putantne omnes ad salutem necessaria? Minimè verò. Nam
in illis multæ sunt utiles, quibus si careas, non periclitatur
salus: & illæ dumtaxat sunt necessariae, quæ Dei lege in-
dicantur, latque jubentur. Aliæ quamplurimæ non ad offi-
cium hominis Christiani, sed ad perfectæ, absolutæque vir-
tutis pertinent gradum. Atqui Ecclesiæ, dum filios monet,
& instruit, ut gratiam petant ad salutare actiones, errare
non potest: neque ab iis, quæ sunt necessariae, utiles exci-
pit. An idcirco Theologo fas erit excipere, neque ad ejus-
modi actiones utiles gratiam requiri, existimare? aut falli

D

Ec

Ecclesiam, quæ legem ferat, ut eam flagitent Christiani? Quo quid magis ridiculum fingi posset? Si enim gratia opus est ad munus hominis Christiani exequendum, quanto magis ad gradum tenendum sanctitatis eximie? Ergo in iis constitutendis, quæ sunt utilia, vedium necessaria ad æternam salutem, Ecclesia falli non potest.

Sed & alio argumento, quàm sit falsa opinio politicorum, facile ostendam. Innocentius XI., aliiq; Pontifices, ut Morum doctrinam ab omni macula erroris tuerentur incolumem, damnarunt aliquot placita, sive sententias Theologorum. In earum plerisque notatus error, quòd certi generis abastione docerent abesse peccatum. Exempli causâ, *Edere, & bibere ad satietatem solius causâ voluptatis, non est peccatum*. Et, *Opus conjugii ob solam voluptatem exercitum caret omni peccato*. In istis aliquod saltem leve peccatum agnoscit Pontifex; ideoque sententias illas explodit à mora, & Theologia. Jam verò sic arguo: non bibere ad satietatem solius causâ voluptatis, necessarium non est ad æternam salutem: nam qui secus facit, non mortale peccatum, sed veniale committit, quod proinde vitare, utile est ad æternam salutem; non omnino necessarium: & nihilominus iudicium Pontificis ea placita prohibentis est certum, & errare non potest.

Quid, quòd Paulus, cùm Timotheum docet esse debere irreprehensibilem, sobrium, ornatum, hospitem, doctorem, modestum, Regulam morum tradit eorum, quibus vita pastoris rectè componitur, hoc est perfecta, & omni laude cumulata? Ista verò se præscribere docet ejus nomine Ecclesiæ, quæ est Columna; & Firmamentum veritatis. Ergo, iudice Paulo, nunquam errat Ecclesia in iis constitutendis, quæ sunt utilia ad æternam salutem.

Hæc mihi latius visum est explicare, ut candidus lector his præcatus, & informatus, libelli Auctoris temeritatem, ac politicum ingenium cognosceret melius, & liberius instaretur; qui ausus est dicere, *Ecclesiam adhaerere opinioni dicenti, Virginem fuisse sine culpa originali conceptam, tanquam probabili*. Opinio autem probabilis cum errore coniungi potest. Vide hominem reverentem Ecclesiæ, qui ea scribat,

bat, & Pontifices exponat, velut hominum tria sermone, quæ Pontifici, & Ecclesie universæ labem turpissimam levitatis, vel erroris aspergant. Sed hujus auctoris, ejusque similium politicorum erit hæc mea disputatione dissipata prudentia; quibus omnem eripui cavillandi licentiam in Apostoli testimonio: ut jam discant prudentiam suam cum Divinarum literarum intelligentia conjungere, & Ecclesie rerum non desultoriam eruditionem, sed limatam, & ratione constantem ad ejusdem Ecclesie cognoscenda judicia accommodare.

At, inquit, non damnantur tanquam hæretici, qui vel hominem in Deos relatum pro Deo non habeant, vel qui Deiparam sine labe conceptam infestantur.

Equidem fateor. Sed eò spectat oratio mea, ut confessionem veritatis extorqueat à Theologis istis, qui ei tenetibus conantur offundere; hoc est, quòd omnis Ecclesia veneratur, id certò verum, & sanctum esse. Non anathematismo dico, non hæreticos voco, sed errantes in re gravissima, & facili, hoc est bardos, & hebetes, communique sensus, & rationis oblitos; siquidem veri inveniendi in Theologicis rebus unam existimant esse viam definitionem Ecclesiæ, vel sententiam cum anathemate. Quàm multa sunt, quæ longo tempore pro verissimis habuit Ecclesia Catholica, quamquam non erant sententiâ notati, qui sostenerent. Semipelagiani initium salutis ex nobis esse arbitrabantur. Serò illi quidem sunt condemnati latâ sententiâ (a). Nec tamen veritas Christiana anteaetis ætatibus in ancipiti stetit: sed preces publicæ, quibus ex vetere instituto utebatur Ecclesia, firmissimum erant argumentum credendi, initium fidei, ac bonæ voluntatis ex Dei munere proficisci. Veniali peccato, quod est actionis, Divam Virginem caruisse, non fuit planè definitum ante Synodum Tridentinam: sed tamen res erat omnino certa ex Ecclesiæ consensu. Consensus autem Ecclesiæ ex eo satis constabat, quòd illa verba Salomonis vulgò tribueret Parenti Divinæ (b), *Tota pulchra es*

D 2

ami-

(a) In Conc. Arauf. 2. ann. 529.

(b) Cantic. cap. 4.

anica mea, & macula non est in te. Quod cum probè intelligeret D. Thomas, non dubitavit erroris arguere Joannem Chrysostomum, qui quodam loco Evangelii explicando nescio quid criminis affixit imprudens Deiparæ Virgini. Veri nominis originale peccatum ab infantibus contrahi, hoc est non solum imitatione, quod Pelagius dicebat, sed etiam verâ propagatione, perspicuè colligi poterat ex Ecclesiæ exorcismis, quos in diabolum fieri mos antiquus ferebat, antequam pueri baptismum acciperent: ut proinde censerentur errare, qui secus tenerent. Nec tamen erat res definita ante hæresim Pelagianam. Quàm certum fuit in Ecclesia Latina, Spiritum Sanctum à Patre, Filioque procedere, ex eo scilicet tempore, quo Ecclesia Romana cæterarum magistræ ita canere cœpit? Ergo Latini etiam ante Concilium Florentinum, à quo tandem hoc dogma definitum est, errare Græcos putabant, quicumque negarent, Spiritum Sanctum à Patre, Filioque procedere. Nihil amplius dico in re manifesta: Jam enim omnes intelligunt, in publica Religione, earum rerum, quas veneramur, magnum esse momentum & veritatis, & sanctitatis; quique id negent eâ freti ratione, quòd secus tenere non sit hæreticum; eos quærens impunitatem erroris, neque confugere ad munimentum sententiæ, quod est nullum profectò, sed ad arcem temeritatis, atque perfidiæ.

C A P U T IV.

Definitione Myſterii non modo honorem Deiparæ Virginis, ſed etiam Eccleſiæ auctoritatem vindicatum iri. Adverſarii Auctoris libelli fucus, obſcientis auctoritatem Patrum, quorum neminem citat. Eorum mentem optimè intelligi ab Eccleſiâ, quæ Deiparæ colit Immunitatem, neque in cultu adhibenda errare poteſt. Doctrinam omnium Patrum eſſe Eccleſiæ Traditionem, non tamen paucorum. Neminem Patrum nominatim tribuere originis labem Deiparæ Virgini: attamen ſi quis eſſet, habendam illo potiore Catholicæ Eccleſiæ auctoritatem.

UT tandem vela contrahamus; Si, quod colitur ab Eccleſia univerſa, ita ſit verum oportet, ut idem falſum non poſſit eſſe; cumque Deiparæ Immunitatem ab originis labe veneretur Eccleſia; quid habet, quaſo, cur iſti novi libelli Auctores petitioni intercedant, neq; certum Myſterium declarari velint *certitudine aliquâ infallibilis veritatis*? Pecius enim, ut conſuſio Theologica, quam omnes intelligunt, qui Eccleſiam verentur, ſuffragio Pontificis comprobetur. Quod ſi tandem impetraverimus, erit quod illi gratulemur, non tam conſultum honori Divinæ Matris, quam Eccleſiæ auctoritatem eo facto deſenſam, & vindicatam. Hanc enim oppugnant, qui Myſterium Conceptûs Immaculati inficiantur. Qui ſi pauci ſunt, &, quod nuper ſait libelli Auctor, ſilentio ſe continent; agendæ ſunt gratiæ bonæ, & fauſta nuntianti: ſin, quod ille facit, eandem incudem vundere pergunt, ac ſtudium pacis in Eccleſia conſervandæ temeritati prætexunt; enimvero ſerendi non ſunt, ſed Eccleſiaſticis poenis unâ cum illo coercendi.

Decreta, inquit, & Conſtitutiones Pontificum ſanctæ ubique obſervantur; & in ſcholiis, & ſubſelliis, in familiaribus etiam, privatiſque colloquiis Myſterium defenditur, & propugnatur. Et ſi pauci ſunt, qui ei non adherent, obtemperanda Pontificiis decretis, ſilentio ſe continent.... Videndum modo

an stante tranquillitate, qua in præsentì gaudet Sancta Mater Ecclesia ex suorum filiorum religiosa obedientia, sit necessarium, & expeditius denovo suscitare motus per definitionem Pontificis loquentis ex cathedra, qua declaretur Mysterium immaculatè Conceptus Mariæ, vel ut res de fide, vel ut certa infra fidem, sed cum certitudine aliqua infallibilis veritatis.

Videamus quas turbas, ac tempestates novus hic augur de coelo delapsus Ecclesiæ portendat, si horum alterutrum deceatnatur.

Eo ipso, quod Pontifex definìt Mysterium eo modo, quo definiri petitur, damnat, quod huc usque non est damnatum. Proindeque liberum erit cuique in libris, in academiis, in publicis, & privatis colloquiis incurrere censuris, probris, & contumeliis viros pietate, & doctrina præclaros, Ordines de Ecclesia bene merentes, præcos Patres, & Sanctos Ecclesiæ Doctores, qui contrariæ sententiæ adhaeserunt: quod huc usque Sanctorum Pontificum veruerunt.

Magna sane vis est ad misericordiam commovendam in illis verbis, quibus auctores non valde multos Ordinis sui factos, & rethorab omni incommodo, & contumelia præstare contendit. Charitatem in suos equidem laudo; sed quod eos antiquis Patribus adjungit, reprohendendo. Est enim mendacium impudentissimum dicere, præcos Patres, & Ecclesiæ Doctores à contrariâ parte stetisse: quorum partim à Vincenzio Bandallo homine audacissimo confictos, partim interpolatos, ac depravatos, partim perperam intellectos, partim rarios, neque sibi constantes viri docti complures, in eorum lectione, & commentatione versati, prodiderunt (a). A^o Bandallo Cajetanus accepit: ipse tradidit cæteris bonâ fide. Ergo auctores plerique, qui deinde sunt consecuti, in quibus maxime Canus, & Natalis Alexander, scripta sua reforescunt partim locis, & dictis, quæ sine dubio podulsiæt afferre, si nomina eorum, &que infirmitatem, si libros omnes, sinceribendi confitum investigatione. Itaque in errorem domesticum viri suavit incoiderunt. Ut alios præteream, qui vel ante Bandallo sententiis veterum concesserunt; in qui-

(a) Bellarminus in informatione ad Paulum V., & alii.

quibus unus Turrecremata centuriam confecit; vel qui ipsum sequi, auctores amplius ducentos ad eum numerum addiderunt. Quod si Cajetanus in solis Patribus quindecim (non enim attulit plures) deceptus turpiter est; quid iis tandem confarcinatoribus accidisse credendum est, qui tres centurias recensuerunt? Sed non est opus conjectura; cum parum sit, pie sententiam oppugnatores, quicumque his annis fere quingentis de hac re commentarios ediderunt, easdem Patrum sententias in suis libris habere, quæ, tribus exceptis, ipsorum Patrum ab exemplaribus discrepant, tum recentibus, tum antiquis. Ridendi sunt igitur, qui non iam Patres, sed Patrum larvas ostentant, tamquam terribila imperitorum. Neque tamen dissimulabo, auctores fere sexaginta reperi, esse, qui verbi nominis originale peccatum Deipara adscriberant. Sed illi nec Patres sunt, nec antiqui Scriptores, nec in Divorum, vel Beatorum numerum lecti, modo unum excipias Antoninum (*) de familia Prædicatorum. Sæculum fere est, cum, censu omnium diligentissime facto, hæc planè surdis, ac pertinacibus occinentes defessi sumus, quibus etiam ostendimus, si auctores novos, ac veteres, qui de Virginis Conceptione scripserunt, in partes tribuas viginti quinque, utram illis superesse, quam dicant pro se stetisse; in qua tamen hæretici longè plures, quam Catholici numerantur. Si hæc vera sunt, ut vera esse probatum est ex voluminum fide, quæ typis edita in omnium manibus esse possunt; quid isti adhuc perturbatores Ecclesiæ antiquos Patres, acque Doctores in ore habent? Pervidendæ sunt, inquis, Patrum sententiæ, &c. quod illorum disputatio pertineat, inquirendum: non calumniandum; si scholastici auctores exemplaribus usi non valde bonis verba mutarunt. Non enim id horum vitio tribuendum est, sed eorum, qui descripserunt. Ne longum faciam (est enim quæstio satis odiosa) libenter dabo, non esse verba querenda, sed Patrum sententias investigandas. Quid tandem? Tu ne melius eorum mentem assequeris, quam Ecclesiæ? Atqui Ecclesiæ Patrum sententias investigavit, eademque Deipara

(a.) In Summa tantum: nam alibi faves Moserius. (a)

Immunitatem publicè colit. Erraret autem sciens, ac volens in ecultu tribuendo, si omnium Patrum esset una sententia, peccatum originis in Dei Matre fuisse. Nam traditionem superioris ætatis eo facto negaret. Hæc enim duo ita sunt connexa, atque conjuncta, ut divelli, ac dissociari non possit, Doctrina Omnium Patrum, & Ecclesiæ Traditio. Non potes igitur dicere, quod superbe jactabant majores tui, opinionem illam, quæ labem affingit Deiparæ Virgini, in sinu quiescere omnium Patrum, atque Sanctorum; quin simul affirmes, Ecclesiam funditus periisse, vel apud tuos contubernales, eosque paucos manere, qui secus teneant. Quocirca, si sapias, non omnes Patres, sed unum, vel alterum, & auctores præterea sexaginta labem originis admisisse contendes in Deipara Virgine. Quorum tamen ut famam tuere, non oportebat definitionis negotium disturbare. Quid enim times? Ne non deinceps eo in honore futuri sint, quæ ante fuerunt, si forte illorum opinionem, quæ tua est, Ecclesia rejiciat? Explora est olim Cypriani, ac penè omnium Africanorum sententia, qui putarunt ab hæreticis venientes esse iterum baptizandos: illorum etiam, qui Melchisedech non hominem quempiam, sed Spiritum Sanctum esse dixerunt. Veniale peccatum perpetrasse Mariam fuit Patrum gravissimum opinio (a), Irenæi, Athanasii, Cypriani, Chrysostomi, Gregorii Nysseni, Andreæ Hierosolymitani, Bedæ, Ammonii, Origenis, Tertulliani, Euthymii, Theophylacti. Eam rejecit Tridentinum Concilium, & ab omni peccato, quod est actionis, Virginem scivit abhorruisse ex Ecclesiæ consensu (b). An est idcirco eorum Patrum vel dignitas, vel auctoritas imminuta? Quin habentur in pretio à sapientibus viris; neque mirum videri debet, errasse

(a) Iren. lib. 3. cap. 18. Athan. serm. 41. cont. Ar. Cyp. serm. de Pas. Dom. Chrys. hom. 4. in Matth. 20. in Joan. 10. in Ps. 63. Greg. Nyssenus, in illud, Quando sibi subjecerit omnia. Andreas Hæc. serm. de B. V. Beda sup. miss. est. Amm. in Evang. Joan. Orig. hom. 1. in Gen. 17. in Luc. Tertull. de carn. Christi cap. 7. Ag. lib. 4. cont. Mar. cap. 19. Euthym. in 1. Luc. Theophyl. in 1. Luc.

(b) Sess. 6. Can. 23. & 24. & 25. & 26. & 27. & 28. & 29. & 30. & 31. & 32.

se illos interdum, cum homines fuerint. Ad eum modum, si *Mysterium Conceptionis* Ecclesia aliquando decernat, noli, quæso, dubitare, quin sint futuri, qui Patres illos elementer accipiant, si quibus aliter visum est. Faciunt omnes, quod te, tuosque nunc etiam facere æquum esset; cum honoris præfatione Antoninum relinquent, ubi aperte repugnat; commodè alios explicabunt; eosque tandem sequentur, quos cum Ecclesia idem sentire perspicuum est. Si quis autem è vulgo male sanus, & procax audebit Ordinem quempiam maledictis incesse, lege multabitur. Non enim, si doctrina rejicitur, consequens est, ut impunè Doctoribus fiat injuria. Sed ad alia jam transeamus.

C A P U T V.

Nativitatem Deiparæ, si sejungatur à Conceptione, fuisse sanctam offendi non posse ex antiquis Patribus.

Conceptionem Innoxiam nisi traditione veterum Patrum; unde consequens sit, sanctam quoque fuisse Nativitatem.

AUCTOR libelli narratione complectitur festos dies Beatissimæ Virginis, eo consilio, ut viam sternat disputationi, an sit necesse, & expediens, ut *Mysterium Conceptionis* cæteris præferatur. Quamvis, inquit, decem festæ B. Mariæ Virginis enumerantur in *Ordinario Romano*, tamen septem solum principalia dicuntur, quia correspondent septem principalibus *Mysteriis Virginis*, quæ sunt *Conceptio, Nativitas, Præsentatio, Annuntiatio, Visitatio, Purificatio, & Assumptio*. Tria ex istis, nempe *Annuntiatio, Visitatio, & Purificatio* enuntiantur in *Evangelio* sancti *Lucæ* cap. 1., & 2.; ideoque de fide credenda sunt. Et infra: *Mysterium Nativitatis Virginis Mariæ* solemniter celebratur, quia ejus *Nativitas sancta fuit. Mariam fuisse sanctificatam in utero matris, antequam nasceretur, sine nota temeritatis negare nequit.* Idque probat hoc argumento, si

Jeremias Propheta, & Joannes Præcursor fuerunt in utero sanctificati, antequam nascerentur; non est ratio, quare eodem, & meliori modo non fuerit sanctificata in utero, & repleta Spiritu Sancto, antequam nasceretur, Beatissima Virgo Mater Domini nostri Jesu Christi.

Rectius autem fecisset hic libelli Auctor, si rationem ad id probandum singularem, ac veram, ex Diva Thoma attulisset; qui tertiâ parte quæstione 27. articulo primo sic habet: *Ecclesia celebrat Nativitatem B. Virginis: sed non celebratur Festum in Ecclesia, nisi de aliquo Sancto: ergo B. Virgo in ipsa sua Nativitate fuit Sancta. Sed consulto præterit. Nam probe noverat, in hoc argumento magnum pondus inesse ad piam sententiam corroborandam. Si enim, quod ab Ecclesia celebratur, sanctum id esse necesse est; & Ecclesia jam celebrat Conceptionem Deiparæ, hoc est animæ in corpus Infusionem; hanc prorsus efficitur esse Sanctam, & Immunem peccati. Hæc prima est via querendæ in rebus Theologicis veritatis, Ecclesiæ sensus, & consuetudo, quæ nec fallere, nec falli potest. Quam sanè viam Beatus Thomas insistens, & qui eum secuti sunt præstantes Theologi, non dubitarunt in iis rebus sanctitatem agnoscere, quas ritu publico Ecclesia veneraretur. Sed libelli Auctor faciem præbet Ecclesiæ, eique commonstrat, quamobrem, antequam nasceretur, sanctitate necesse fuit ornari Deiparam Virginem. Ne, inquit, inferior esset Jeremia, & Joanne Baptista. Ego verò luce claris ostendam, argumentum hoc tuum nihil valere; eamque afferam responsum, quæ vos uti solamini, cum argumentum pro Illibato Conceptu ita ex Patribus promoveremus: Joannes Chrysostomus, alique Patres Mariam dicunt sanctiorem fuisse Cherubim omnibus, atque Seraphim; in istis autem non fuit originais culpa: igitur multo minus in Virgine: alioqui non esset sanctior. Ad hoc vestra responsio est, sanctiorem Angelistum fuisse Mariam, cum donis gratiæ Divinæ ornata est. Itaque Patrum verba amplitudinem gratiæ significare, non extensionem ad omne momentum, Quam id rectè dicatis, non est hujus loci discutere. Ad argumentum jam tuum venio. Fuisse, inquis, Maria duobus illis inferior, nisi in matris utero san-*

sanctitatem accepisset. Auctor res mitti, ut præfractè istud regem, respondeamque, tum illam demum altiore esse cospicere, cum visum est Deo muneribus eam suis luculentior ornare. Maturius, andersius, non refert. Ergo aliunde pendendum est; re ipsa factum fuisse, cum esset adhuc in ventre Annæ. Stet Ecclesiæ auctoritate colligeres; quæ ortum Mariæ publice colit, nec potest errare, ubi cultum decernit Religiosum, & Sanctum; sapientis Theologi more faceres. Sed Ecclesiæ te magnopere punit, ac terret auctoritas. Quæ te igitur vertes? Ad Verbum Divinum? Verum in eo generales sententiæ omnes homines nasci perhibent cum labe peccati: (a). *Quid est homo, ut immaculatus sit, & ut iustus appareat natus de muliere?* Ab ea lege Joannes, & Jeremias dilectis verbis excipiuntur. De Deipara nullum verbum. Nec verò dicere potes, per traditionem Apostolorum id in Ecclesiam descendisse; cum hujusmodi traditiones, ut ipse quidem existimas, non per alios, quam per Episcopos illos antiquos, & sanctos auctores Apostolis succedentes, ad nos usque pervenerint. Non est autem prodium litteris; præcos illos scriptores id à majoribus accepisse. Tradere enim bonæ fide & ipsi posteris suis. Ipsi autem munda tradiderunt. Nam sæculo quinto in magna Ecclesiæ non modo quiete, sed etiam felicitate, hujus rei nulla mentio ab iis Patribus facta, qui & multi tum floruerunt, & in Deiparæ laudibus mirum in modum velificati sunt. Quia Augustinus in sermone, quæm habuit in Joanne Baptista (b), *Natalem, inquit, Sancti Joannis hodie celebramus: quod nullumquam Sanctorum legimus fuisse concessum. Solius enim Domini, & Beati Joannis dies Nativitatis in universo mundo celebratur, & colitur.* Quod pertinent ista, nisi ut appareat, sanctitatem Mariæ, cum in lucem est edita, non veterum Patrum testimonio scripto, quod extet (nam, quod sciamus; nec ullum fuit, neq. fuisse necesse est). sed generalibus niti eorundem sententiis, quæ Mariam ab omni loto, de, & labe peccati alienissimam, nunquam obnoxiam, ma-

(a) Job. c. 29.

(b) Ser. 21. de Sanct.

Iedicto, semperque beatam verissime habent. Quocirca etiam ortum Mariæ non celebrabat Ecclesia ætate Augustini (nec enim omnia simul Myſteria publicè coli neceſſe fuit) tamen erat jam inde à primis ducta temporibus certa traditio, eaque litteris conſignata multorum Patrum, Mariam Virginem antonomatiſticè Παργιν, hoc eſt omnino, & undequaque Sanctam extitiſſe; neque ſoldm Immaculatam, ſed ~~παρμαμένην~~, hoc eſt ejuſmodi, ut nulla macula poſſit aſpergi. Nolo hic ego antiquitatem excutere. Eſt enim ſuperuacaneum in tanta copia librorum, qui Patrum ſententiis ad iſtam rem pertinentibus reſerti ſunt. Atque id maxime damus operæ, ut ſtrictim, preſſeque diſſerendo libelli Auctoris inſcitiam caſtigemus. Sic ergo conſicio: Sanctam fuiſſe B. Virginis ortum non ea ratio, quæ iſte utitur, probat; non peculiaris traditio; non verbum Dei; ſed generalis, ut ita dicam, traditio de perpetua Sanctitate Deiparæ, quæ ab Apoſtolis in Eccleſiam deſcendit, Patrumque eſt litteris conſervata. Ad eam verd, Sancto Spiritu aſſante, tunc Eccleſia reſpexit, cùm diem feſtum Natiuitatis Deiparæ conſecrauit. Atqui Sanctitas illa perpetua, quæ diſertis eſt Patrum ſignificata dictis, conſtare non poſſet, niſi peccatum originale à Virgine excluderet. Igitur ex quo uno principio concludere poteſ, ac debes, Mariam, cùm naſceretur, Sanctam fuiſſe, ex eo colligas opus eſt, culpā etiam Originis Caruiſſe.

Eodem in loco, ubi auctor libelli de feſto diſſerit Natiuitatis, celebritatem illius teſtimonio commendat Hæri Cellenſis (a), qui epistolā 23. lib. 6. epistoliarum ſic habet: *Natiuitas Virginis, crescente fidelium deuotione, addita eſt præclaris Eccleſiæ ſolemnitatibus.* Sed quæ ſequuntur in eodem auctore, malicioſe prætermiſit. Nam & ſummam teſtificantur Eccleſiæ Romanæ auctoritatem, & oertum iudicium, quod falli non poteſt in cultu publico decernendo: *Utinam, ſalvæ veritatis auctoritate, lance communis conſilii hæc domina, & moderatrix totius Chriſtianitatis Conceptionem Virginis libraſſet, & approbaſſet; à mari uſque ad mare hanc pro-*
pa-

(a) Floruit anno 1168. paulò poſt S. Bernardum.

pagasset: sole, idest Apostolico, calant, idest curia Romanâ præcunte, tam securè, quàm expedite gressus meos ponerem, & disponerem, ex hoc videns vitare lubricum, & sequi solidum, & securum. Scripsit eam Cellensis epistolam ad Nicolaum à S. Albano, qui Conceptionis celebritatem, à Canonicis Lugdunensibus nuper inveciam, egregie probaverat, Divinûque Bernardum id ægrè ferentem, cum esset in eum subiniquior, acerbius notaverat. Ergo Bernardo ad stipulatus Cellensis unum hoc reprehendit in Lugdunensibus, quod inconsultâ Romanâ Sede festum indixerant. Quippe in alia ad Nicolaum epistola, Conceptionis Mysterium mirificè prædicat (a): *Credo, dico, assero, de iure, Beatissimam Virginem à primâ in æterna prædestinatione singulari privilegio unitam; nec à sua Conceptione in aliquo violatam, sed semper mansisse, & permansisse illibatam.*

C A P U T VI.

*Adversarii levitas, & inscitia in explicando Mysterio
Præsentationis Mariæ. Quid colat Ecclesia
in ejus Festo.*

Pergit auctor libelli, & Mysterium Præsentationis quasi censoriâ potestate sibi sumit examinandum. Quidam, inquit, illud confundunt cum Mysterio Præsentationis Christi in Templo, sumendo Præsentationem activè comparative ad Virginem, passivè respectivè ad Christum. Tamen juxta universalem praxim Ecclesiæ Mysterium Præsentationis Christi respectivè ad Virginem vocatur Purificationis Mariæ. Et paulo post: Auctores fere omnes illud sistunt in quadam pia traditione, qua supponitur, parentes Mariæ, dum triennis erat, eam obtulisse Domino in Templo ad similitudinem Annæ matris Samuelis, qua Domino obtulit infansulum illi divinitus datum, ut Deo serviret in Templo. Sic parentes Mariæ præsentarunt Domino sanctam puellam, Levitis, & Sacerdotibus consignarunt, ut eam

(a) Lib. 9. epist. 10.

nam collocarent in Aſcreio pro educatione puellarum prope
 Templum conſtructo; in quo pie credetur ſolemniter Deo votiſſe
 virginitatem ſuam. Subinde addit: *Libenti animo huic ſen-*
ſentiae adhaerem, ſi purgaretur à multis fabellis in apocry-
phis libris enarratis. Tandem concludit: *Reliquis hiſce fa-*
bellis, ubi Præſentatione Virginis purgata ab hiſce apocryphis
narrationibus, Myſterium erit Præſentatio Virginis in Templo
facta à parentibus. Feſtum in Oriente antiquum erat: in Eccle-
ſia Occidentali celebratum fuiſt ſæculo XIV. cum Officio parti-
culari, quod juffis de cauſis abrogavit Pius V.

In paucis verbis vitia non pauca notanda ſunt. Primum: Si
 plurimam traditionem pro ea ſumere velis, quam nihil prohibet
 cum errore poſſe conjungi, vehementer erras. Eccleſia enim
 publicè colit Præſentationem Deiparae. Quod autem colitur
 ab Eccleſia, falſum eſſe non poteſt; ideoque nec Præſenta-
 tio Deiparae, à parentibus facta. Eſt ergo non ſolùm pia, ſed
 etiam certa traditio, quam tenet Eccleſia, dum cultum de-
 cernit Præſentationis Deiparae. Deinde libelli Auctoris au-
 daciam quis ferre poſſit, cùm ita loquitur: *Libenti animo huic*
ſententiae adhaerem, ſi purgaretur à multis fabellis? Quasi
 verò liberum ſit in hac traditione, quod eſt eſſentiale, vel
 negare, vel credere, ſemotis etiam fabellis. Hæc enim tra-
 ditio, ad rem quod attinet, negari non poteſt; ſive rei quæ-
 dam *respondeat*, & adjuncta ſint vera, ſive falſa. Baronius
 in Martyrologio Romano die Novembris XXI. traditionem
 hujusmodi tanquam certam proponit: Petrus verò Cani-
 ſius libro primo de Deipara cap. 12. eandem Partium graviſ-
 ſimorum teſtimonio confirmat. Iſtis autem auctoribus mel-
 ior ſatis eſt fidere, quàm iſis Criticis recentioribus, quos in-
 telligit libelli Auctor, & quos verè poſſis hæreticorum Mag-
 deburgenſium germanos fratres appellare (a). Poſtremo peſſi-
 me agit auctor libelli, qui eam proprium Officium Præſen-
 tationis abrogatum commemorat à Pio V., facti cauſam diſ-
 ſimulat, ut videlicet in ambiguo reliquat pecciliare cultus
 Objeſtum ejus dici. Sed non imponet cavillator inſulſus eru-
 tis, traditioque hæc antiquior eſt, quàm illa, quæ ab iſis

(a) Dupinium intellige, ejusque ſimiles Criticos hujus æta-
 tis.

dictis in Ecclesiastica Historia; quibus minime latet, Primum Quintum, ut reformando Breviario Romano operam daret, causis adductum omnino tribus fuisse. Prima fuit, ut ne in cultu Divino singulares Ecclesie inter se discrepant; quas in magna Officiorum varietate invicem discrepare solere compertum erat. Unam igitur methodum, formulamque proposuit venerandi Deum Ecclesiastico ritu, quam Latini tenerent omnes, ad quos pertinet Officium persolvere. Alia causa, Antiquitatis veneratio. Nam Ecclesia Romana veteres ritus & coluit semper, & magna cum fide, ac religione retinendos judicavit. Ergo si quod Officium non commendabat antiquitas, Prius Quintus expunxit à Breviario: eaque causa fuit, ut Officium illud excluderet Immaculati Conceptus, quod Leonardus Nogarola exaraverat, ac fere tota ab annis amplius nonaginta usurpabat Ecclesia; in ejusque locum Nativitatis Officium diei festo Conceptionis adscriberet, cum eo tamen, ut, quae erant necessario mutanda, mutarentur. Erat autem Nativitatis Officium antiquissimum. Similiter Praesentationis Officium idem Pontifex abrogavit, propterea quia vetustatem illius non satis liquido compertisset, vel non tantam fortasse, quantum ipse requireret, ac probaret. Sed hac demum probata, diem festum, atque Officium restituit Sixtus Quintus. Quod cum auctor libelli minime posset ignorare, pessima fide dissimulavit. Tertiam causam non est hic opus commemorare. De illa enim satis est dictum in alio loco. Nunc illud exequar, cujus causam narranda ista fuerunt. Si libelli Auctor, quod Officia mutata sint, vel fallacem fuisse, vel esse potuisse cultum existimat; nullo negotio refelli potest. Idem enim erat Objectum peculiare Ecclesiastici cultus in antiquis Officiis, quod est in recentibus. De Conceptionis Officio testimonium habemus Alexandri VII., quod est à nobis allatum hujus initio disputationis. Praesentationis Officium semper habuit in Ecclesia Latina oblationem puellae Mariae, à parentibus factam. In Graeca Purificatio Mariae dicta est etiam pueri Jesu Praesentatio. Mentitur verò libelli Auctor, si quosdam aut Latinos auctores, post institutum Officium Praesentationis Mariae, eandem confundere cum Praesentatione Christi. Lege Lati-

na Breviaria, vel manu scripta, vel typis edita ante Sixtum Pontificem; in eisque reperies, aliud Præsentationem Mariæ, aliud Purificationem esse: quod nullus auctor Latinus, modò ne sciper esset, potuit ignorare. Quòd si vetera Officia perinde ac nova idem cultûs Objectum habuerunt, ridiculum est in cultûs Objecto inde fallaciam suspicari, quòd Officia mutata sint.

C A P U T VII.

Qui negaret, B. Virginem fuisse in cælum corpore assumptam; eum esse de hæresi vehementer suspectum fatetur Ecclesiæ clarissimum lumen Cardinalis Gousius. Id multò magis valere in eo, qui neget Innoxiam Conceptionem. Quid sit celebrandum in Assumptione, ex Officio apparere.

DE Mysterio Assumptionis plura disserit Hbelli Auctor. Dubitare de illo veteres Patres; ideòque in antiquis Martyrologiis non Assumptionis, sed Pausationis, Dormitionis, Depositionis, & Transitus extitisse vocabula: Etate mediâ eam sententiam percussisse, quæ Deiparam statuit & post mortem surrexisse, & in regnûm cœlestē e vestigio sublatam: Franciscum Suárezium eximium doctorem ingenus faceri, sententiam Assumptionis Virginis in corpore, & animâ in cælum non esse de fide; quia neque est ab Ecclesiâ definita, nec est testimonium Scripturæ, aut sufficiens traditio, quæ infallibilem faciat fidem: tamen summæ temeritatis reus crederetur, qui tam piâ, religiosâque sententiam impugnaret. Ego verò, qui Assumptionem negaret, non eum modò temeritatis; quòd haberet contempTIONem superbam Ecclesiasticæ regulæ; sed etiâ gravissimi erroris insimularem. Est enim veritas doctrinæ Catholicæ, in Regula Morum Christianis tradenda Ecclesiâ falli non posse; palamque est, ab Ecclesiâ juberi Christianos, ut Mariæ Assumptionem publi-

41

blicè colant. Ex quibus efficitur, Assumptionem Deiparæ veritatem esse doctrinæ Catholicæ; cui proinde erroneum sit repugnare. Nec id solum, sed, quod verissimè scripsit Cardinalis Gottus, quem Ecclesiæ Romanæ clarissimum lumen jure possumus appellare, addendum est (a), negantem Beatam Virginem fuisse ad cælos cum corpore assumptam, fore vehementer suspectum de hæresi, non quia præcisè communi credulitati sese opponeret, sed quia præsumeretur hoc ex judicio erroneo procedere, nimirum quod Ecclesia universalis proponeret B. Virginem sub titulo falso colendam. Quod multò magis valere debet in eo, qui Deiparæ Immunitatem in Conceptione negaret. Hunc enim titulum Ecclesiæ Catholica non modò proposuit, verumetiam in Alexandri diplomate enucleatè explicavit, &, quodnam Objectum eo titulo designetur, verbis luce clarioribus indicavit. Ad Assumptionem jam redeo. De veterum Patrum dubitatione nihil esse curandum ille ipse monet, quem modò citavi, doctissimus auctor his verbis (b): Respondeo quoad Patres: quod aliqui eorum de corpore Assumptione Beatæ Virginis in cælum ambigendè senserint, nihil me moveret. Nam de aliis etiam prioribus sæculis dubitatum fuit inter Patres, nondum eliquatà veritate, de quibus postea omni dubietas sublata fuit. De beatitudine animarum iustorum, an hanc statim purgatæ consequerentur, an verò eis ad finem mundi fore differenda, per multa secula, Patribus hinc inde stantibus, disceptatum fuit. De Regno millenario post hanc vitam, quæ inter Patres fuerit consentio, omnes norunt. Et paulò post: Qui de Assumptione Beatæ Virginis in cælum dubitarunt, puto moros fuisse ex libro de transitu Virginis; ex epistola sub nomine Hieronymi, vel Sophronii; sermone 35. de Sanctis olim Augustino supposito; & aliis, qui de hoc dubitanter loquantur. Sed cùm postea liber ille de transitu Virginis à Gelasio fuit apocryphus declaratus; cùm epistola illa Hieronymi, & sermo Augustini, tanquam spurii factus, fuerunt auctoritate spoliati, quotquot deinceps scripserunt, dubiam deposuerunt.

At vetus, inquis, Ecclesia non Assumptionem, sed

(a) In Veritate Religionis Catholicæ tom. 4. cap. 41.

(b) Num. 18.

mortem colebat. Quod signum est, non modò aliquot Patres, sed omnem Ecclesiam de illa se dubitasse; tùm cultus Objectum esse mutatum ab Ecclesia juniore.

Ad hoc etiam auctoris ejusdem Eminentissimi responsio est: Quoad Ecclesiam Latinam, & Græcam, dato quod anceps, & dubia aliquot sæculis hæserit, novis tamen luminibus a Deo illustrata omnem dubietatem deposuit. Non enim omnes veritates eodem tempore ab Ecclesia declaratae sunt, sed eo tempore, quo Spiritui Sancto visum est. Et infra: Hoc dñi, non quia putem, Ecclesiam saltem totam de Assumptione Beatæ Virginis corpore, & anima in cælum aliquando dubitasse. Licet enim Usuardus in Martyrologio, & Ado, noni sæculi auctores, eam sub nomine Dormitionis proponant, & incertum locum relinquant, in quem corpus ejus translatum sit, sicut & Menologium Basilii anno 886. editum, eisque aliquæ Ecclesiæ usæ sint; totius tamen Ecclesiæ auctoritatem nunquam obtinuerunt. Quin si Ecclesiam Romanam consulimus, invenimus eam à saculo sexto nomen Assumptionis Beatæ Virginis, non Dormitionis usurpasse, ut in Sacramentario Sancti Gregorii supra observavi; & etiam in antiquo Ordine Romano octavi sæculi. Et si Græcos etiam antiquiores adeamus, inveniemus inter ceteros Damascenum, qui esto Dormitionis nomen usurpet, sicut Græcorum alii, eam tamen corpore, & anima assumptam in cælum fassentur, ut legere est in eorum publicis Officiis pro diebus XV., XVII., & XVIII. Augusti.

Hoc testimonium Orientalis Ecclesiæ imperitiam redarguit libelli Auctoris, qui vocabulum Dormitionis, ac cætera hujusmodi in eo festo usurpata, Assumptionem excludere existimavit, cùm ita scripsit: Aliquando apud seculorum priorum vetustos Patres dubitatum fuit de ejus resurrectione statim post mortem, & de ejusdem corporis glorificatione, & Assumptione in cælum. Quare auctores antiquorum Martyrologiorum agnoscetes vim nominis Assumptionis, indicaverunt ejus festum nominibus Depositionis, Dormitionis, Pausationis, & Transitus Mariæ.

Præterea, quòd unam mortem coluerit vetus Ecclesia, non est ex eo consequens, ut, cùm Assumptionem colere cæpit, Objectum mutaverit. Hoc enim tempore simul colit

lit beatam mortem, & Assumptionem. Itaque non est mutatum Objectum, sed ampliatum. Etsi verò privatæ aliquot Ecclesiæ, cum Dormitionem Beatæ Virginis colerent, in Usuardi Martyrologio ita legebant: *quo autem venerabile illud Spiritus Sancti Templum nutu, & consilio Divino occultatum sit, plus elegit sobrietas Ecclesiæ cum pietate nescire, quàm aliquid frivolum, & apocryphum inde tenendo docere*: quamvis, inquam, sic legerent; non tamen apparet, Assumptionem tunc ab illis negatam, sed ea de re curiosam inquisitionem prætermisam. At non est, inquires, omnibus numeris absoluta traditio. Non refert. Nam Ecclesiæ judicium est plusquam satis ad certam fidem faciendam Assumptionis Deiparæ. Ecclesia enim, Deo movente, festum instituit; &, quod sentiret, & crederet, satis apertè significavit, cum Officium præscripsit, quod Virginem habet Assumptam corpore, & animâ: *Hodie Maria Virgo celos ascendit*. Ascendere enim viventis corporis est, non animæ separatæ. Id, quod clariùs apparet ex lectionibus Damasceni in secundo Nocturno. Ergo traditio de Assumptione Mariæ ab Apostolis quidem initium habet, quos Spiritus Sanctus, ut est illis promissum in Evangelio, omnem docuit veritatem: sed cum eandem obscuravisset persecutionis procella, quæ longo tempore exagitavit Ecclesiam; tùm demum cœpit emergere, suoque in lumine collocari, cum Ecclesia celebritatem instituit, atque præcepit. Nam eo facto testata est, Assumptionem Deiparæ in Apostolica traditione contineri; & cum Patres illos, qui hanc ipsam affirmaverunt, vera dixisse; tùm illos etiam magno in errore fuisse versatos, qui aliquando dubitaverunt.

CAPUT VIII.

Impudentia libelli Auctoris agentis, adhuc esse controversiam de Virginis Conceptione. Cessisse jam arma Religioni, & Ecclesiae Romanae, Immunitatem colentis, constanti iudicio. De hoc sententia D. Bernardi memorabilis. Primum argumentum Auctoris libelli conantis offendere, non esse necessariam definitionem. Periclitari auctoritatem Ecclesiae, nisi Mysterium definiatur. Quod ab Ecclesia definitur, contineri debere in ejus veteri doctrina tanquam in semine. Vincentii Lirinensis de hac re gravissimum iudicium. Extare semina traditionis antiquae de Virginis Immunitate.

DE aliis Mysteriis quae parum doctè libelli Auctor diffinit, haecenus confutavi. Nunc videamus de Conceptionis Mysterio quae profudit ineptè, ut negotium definitionis inturbaret. Nomen, inquit, Conceptionis Mysterium significans, de quo tamdiu disputatum est, sumitur, pro illo instanti, in quo fœtus Virgineus, juxta naturae leges dispositus, fuit anima rationali vivificatus: & controversia vertit, an illo instanti infusionis animae in corpus anima fuerit divinitus præservata à contagione peccati originalis.

Hujus hominis impudentiae quis poterit sine stomacho respondere, qui tam licenter affirmat, de hac Virginis Conceptione adhuc esse controversiam, ubi lege Pontificis est omnis adempta disputandi libertas, jamque arma cesserunt Religioni? Videamus, quae sequuntur.

Siluit haec controversia prioribus Ecclesiae saeculis, & primus rumor intonuit saeculo XII. occasione cujusdam festi celebrati à Canonicis Lugdunensibus sub nomine Conceptionis Mariae; ad quos Sanctus Bernardus illam celebrem dedit Epistolam, quae est in ordine 174. in qua illos redarguit de novitate inducendo celebritatem, quam ritus Ecclesiae nescit, non probat ratio, non commendat antiqua traditio.

Non equidem moveor conjecturam virorum doctissimorum,

45

rum, qui hanc Epistolam non à Divo Bernardo, sed ab ejus æmulo acerrimo Nicolao de Sancto Albano esse perscriptam constanter affirmant; qui Epistolæ ipsi Bernardi nomen adjecerit ad invidiam conflandam. Illud contendo, Bernardum reprehendisse Lugdunenses Canonicos, quod eos putaret Conceptioni libidinosæ, quæ prima seminum comprehensio vocari solet, honorem deferre. Eum, inquit, honorem non probat ratio. Quod enim sanctum non est, coli non debet. *An forte inter maritales amplexus sanctitas se ipsi Conceptioni immiscuit, ut simul & sanctificata fuerit, & concepta? Aut certe quomodo peccatum non fuit, ubi libido non defuit?* Alteram verò Conceptionem, quæ est animæ in corpus infusio, non negavit Bernardus fuisse sanctam, & immunem peccati. Sed quid attinet ista commemorare, cum palam sit, in hac eadem Epistola id potissimum contendisse Bernardum, ut sententiam Apostolicæ Sedis Canonici exquirent? sibi certum, fixumque esse tenere, quod illa decerneret. *Romanæ, inquit, Ecclesiæ auctoritati, atque examini totum hoc, sicut & cætera, quæ ejusmodi sunt, uni-versa refero, ipse, si quid aliter sapio, paratus judicio emendare.* Ex quibus apparet, Bernardum, si viveret, execraturum impudentes Theologos, qui cum videant Conceptionem naturæ, hoc est animæ inclusionem in corpus, Objectum jam esse Ecclesiastici cultûs, adduci tamen non possunt, ut eam labis Immunem confiteantur. Quid enim? Bernardus Nativitatem, & Assumptionem Mariæ Divinis esse muneribus exornatam fatetur, quod utramque Romana veneretur Ecclesia: tu Sanctitatem Conceptionis illius, quam publico honore deferendo jam testatur Ecclesia, incertam putabis? Atqui Bernardus, qui hanc in dubium vocaret, eum pessimè errare arbitraretur.

His præmissis, inquit auctor libelli, videndum, an bodie sit necessarium, & expediens definire ex cathedra hujusmodi Mysterium: cui quæstio negative respondendum censemus his nixi argumentis. Necessario fuerunt definitiones veritatum ex cathedra, sicut & condemnationes errorum, quando ab hæreticis impugnabatur fides, vel à pravis doctoribus labefactabantur mores. Tum exemplis definitionum relatis ex Ec-

cle-

48.
ecclesiastica Historia, ad causam quod pertinet, concludendo necesse est: *sed sententia de Conceptione Virginis in originali peccato non est error contra fidem, nec contra mores; quia Summi Pontifices, qui supra hoc Mysterium Constitutiones ediderunt, sub gravissimis penis vetuerunt, ne illa talibus inurere-
sae censuris. Ergo dicendum est, non esse necessariam definitionem ex cathedra, quae reddat sententiam immaculati Conceptionis, certam certitudine infallibilis veritatis.*

Quid sibi velit hoc argumento, non prorsus intelligo. Antea tantum existimat finienda fuisse, quorum ante definitionem explorata, communis, & constans erat Ecclesiae fides, ut proinde necesse fuerit ab Ecclesia damnari, qui hanc fidem evertere adorti essent? Atqui non res modò antea certas, & exploratas definiuit Ecclesia, sed illas etiam, de quibus orta inter Catholicos controversia, quid esset in posterum certà Fide tenendum, ipsius Ecclesiae auctoritate decretum est. Sanè difficiles controversias in Religionis negotio ad Pontificem ferri; Pontificis esse eas cognoscere, atque decernere, Divus Thomas affirmat (a): difficiles, inquam, controversias, non solos articulos manifestos. Quamquam nihil tam est exploratum in Religione Catholica, quod non haeretici in dubium verterint. Mentitur ergo libelli Auctor, si tanquam certum assumit, unam esse necessitatem definitionis, res antea certas, & exploratas Ecclesiae lege corroborare. Nam est alia necessitas, Christianorum lites, dissidiaque componere in rebus iis, quarum neglectus Catholicae Fidei periculum potest grande conflare: ut in illis erat de millenario regno, deque caelesti felicitate controversiis; tum aliis permultis, quas eruditus ignorat nemo in Ecclesiastica Historia. Eaque de causa Mysterium Conceptionis existimo definiendum. Quatitur enim, mihi crede, Fides, dum Ecclesiae, & Pontificis Maximi ridetur auctoritas. Ridetur autem, qui vel Objectum Ecclesiastici cultus habent id sanè, quod Alexander designavit; sed ii tamen cum probabile volunt non magis verum id esse posse, quam falsum, arbitrantur. Quod est, obnoxium errori Pontificem esse cum Ecclesia uni-

(a) 5. Th. 2. 2. quæst. 9. art. 10.

universa. Vel aliud Objectum comminiscuntur; seu genus retinent ejusdem Objecti; at differentiam, hoc est additam Sanctitatem primi momenti, non verentur negare, ac fundamentum hujus festi præcipuum dicunt non esse Conceptionem Immaculatam, sed simpliciter Conceptionem Mariæ Dei futuræ. Hoc autem negare est, quod Alexander affirmat. Quorum utrum sit flagitiosius, dicere nescio: utroque autem magnopere concuti Catholicam Fidem, nemo est, qui non videat. Nunc est monendus libelli Auctor indoctus, ut à me discat, ubi res quæpiam finienda proponitur, duo requiri: Primum ut illa Christianam ad Religionem, moresve pertineat: Alterum, ut eam Ecclesia cognoscat in libris Divinis, vel Traditione aliquo modo contineri; neque oportere, ut ante sit manifesta, quam finiatur. Jam verò Mariæ Conceptio, & Immunitas non modò pertinet ad Religionem, sed etiam Fidei gravissima capita proximè attingit, hoc est naturam, & proprietates originalis peccati, occasionem Incarnationis, Dignitatem Deiparæ, atque Præstantiam. Res igitur est maxime digna Ecclesiæ judicio. Ad hæc partim è sacris litteris habetur, partim etiam ex veteri Traditione. Id, quod à nobis in loco demonstrabitur. Sed hoc in primis Catholicus lector velim attendat, non opus esse, ut in veteri Ecclesia illustre fuerit, atque omnibus patens, quod Ecclesia recentior constituere velit, sive publico magisterio, sive aperta definitione; sed satis esse, ut, quod Vincentius Lirinensis monet, in veteri sit Ecclesiæ doctrina implicatum, ac velut in semine contineatur. Cum enim is auctor docuisset, id esse tenendum (a), quod ubique, quod semper, quod ab omnibus creditum est; (quod ad privatam cuiusque hominis Christiani Institutionem pertinet) id, quod Ecclesiæ præcipuum est, elegantè edisserit in hunc modum (b): *Sed forsitan dicit aliquis: Nullusne ergo in Ecclesia Christi profectus habebitur Religionis? Habeatur planè, & maximus; sed ita tamen, ut verè profectus sit ille fidei, non permutatio: siquidem ad profectum pertinet, ut in semetipsam unaquaque res amplifcetur;*
ad

(a) Common. cap. 3.

(b) Cap. 28.

eam collocarent in Asceria pro educatione puellarum prope
Templum constructo; in quo pie creditur solemniter Deo votisse
virginitatem suam. Subinde addit: *Libenti animo huic sen-
tentiae adhererem, si purgaretur à multis fabellis in apocry-
phis libris enarratis.* Tandem concludit: *Relictis hisce fa-
bellis, 164* Præsentatione Virginis purgata ab hisce apocryphis
narrationibus, *Mysterium erit Præsentatio Virginis in Templo
facta à parentibus. Festum in Orientem antiquum erat: in Eccle-
sia Occidentali celebratum fuit sæculo XII. cum Officio parvi-
culari, quod iussu de causis abrogavit Pius V.*

In paucis verbis vicia non pauca notanda sunt. Primum: Si
plam traditionem pro ea sumere velis, quam nihil prohibet
cum errore posse conjungi, vehementer erras. Ecclesia enim
publicè colit Præsentationem Deiparæ. Quod autem colitur
ab Ecclesia, falsum esse non potest; ideoque nec Præsen-
tatio Deiparæ, à parentibus facta. Est ergo non solùm pia, sed
etiam certa traditio, quam tenet Ecclesia, dum cultum de-
cernit Præsentationis Deiparæ. Deinde libelli Auctoris au-
daciam quis ferre possit, cum ita loquitur: *Libenti animo huic
sententiae adhererem, si purgaretur à multis fabellis?* Quasi
verò liberum sit in hac traditione, quod est essentialiale, vel
negare, vel credere, semotis etiam fabellis. Hæc enim tra-
ditio, ad rem quod attinet, negari non potest; siue rei quæ-
dam *in se* vera, & adjuncta sine vera, siue falsa. Baronius
in Martyrologio Romano die Novembris XXI. traditionem
huiusmodi tanquam certam proponit. Petrus verò Cani-
sius libro primo de Deiparæ cap. 12. eandem Partim gravi-
simorum testimonio confirmat. Illis autem auctoribus mal-
to satius est fidere, quàm illis Criticis recentioribus, quos in-
telligit libelli Auctor, & quos verè possis hæreticorum Mag-
deburgensium germanos fratres appellare (a). Postremo pesti-
me agit auctor libelli, qui eam propriam Officium Præsen-
tationis à hæcaturum commentoret à Pio V., facti causam dis-
simulat, ut videlicet in ambiguo reliquat penaliare cultus
Obiectum eius dici. Sed non imponet cavillator Insultus eru-
to, *transiguntur* *undecim* *et* *quod* *multum* *et* *de* *leis*

(2). Dupinium intellige, eiusque similes Criticos huius æta-
tis.

dictis in Ecclesiastica Historia; quos minime latet, Primum Quintum, ut reformando Breviario Romano operam daret; causis adductum omnino tribus fuisse. Primum fuit, ut ne in cultu Divino singulares Ecclesie inter se discrepant; quas in magna Officiorum varietate invicem discrepare solere compertum erat. Unam igitur methodum, formulamque proposuit venerandi Deum Ecclesiastico ritu, quam Latini tenerent omnes, ad quos pertinet Officium persolvere. Alia causa, Antiquitatis veneratio. Nam Ecclesia Romana veteres ritus & coluit semper, & magna cum fide, ac religione retinendos judicavit. Ergo si quod Officium non commendabat antiquitas, Pius Quintus expunxit à Breviario: eaque causa fuit, ut Officium illud excluderet Immaculati Conceptus, quod Leonardus Nogarola exaraverat, ac ferè tota ab annis amplius nonaginta usurpabat Ecclesia; in ejusque locum Nativitatis Officium diei festo Conceptionis adscriberet, cum eo tamen; ut, quæ erant necessario mutanda, mutarentur. Erat autem Nativitatis Officium antiquissimum. Similiter Præsentationis Officium idem Pontifex abrogavit, propterea quia vetustatem illius non satis liquidò compertisset, vel non tantam fortasse, quantum ipse requireret, ac probaret. Sed hac demum probata, diem festum, atque Officium restituit Sixtus Quintus. Quod cum auctor libelli minime posset ignorare, pessimè fide dissimulavit. Tertiam causam non est hic opus commemorare. De illa enim satis est dictum in alio loco. Nunc illud exequar, cujus causam narranda ista fuerunt: Si libelli Auctor, quod Officia mutata sint, vel fallacem fuisse, vel esse potuisse cultum existimat; nullo negotio refelli potest. Idem enim erat Objectum peculiare Ecclesiastici cultus in antiquis Officiis, quod est in recentibus. De Conceptionis Officio testimonium habemus Alexandri VII., quod est à nobis allatum hujus initio disputationis. Præsentationis Officium semper habuit in Ecclesia Latina oblationem puellæ Mariæ, à parentibus factam. In Græca Purificatio Mariæ dicta est etiam pueri Jesu Præsentatio. Mentitur verò libelli Auctor, si quodam ait Latinos auctores, post institutum Officium Præsentationis Mariæ, eandem confundere cum Præsentatione Christi. Lege Latina

40
na Breviaria, vel manu scripta, vel typis edita ante Sixtum Pontificem; in eisque reperies, aliud Præsentationem Mariæ, aliud Purificationem esse: quod nullus auctor Latinus, modò nestipes esset, potuit ignorare. Quòd si vetera Officia perinde ac nova idem cultûs Objectum habuerunt, ridiculum est in cultûs Objecto inde fallaciam suspicari, quòd Officia mutata sint.

C A P U T VII.

Qui negaret B. Virginem fuisse in cælum corpore assumptam, eum esse de hæresi vehementer suspectum fatetur Ecclesie clarissimum lumen Cardinalis Gorusius. Id multò magis valere in eo, qui neget Innoxiam Conceptionem. Quid si cõlendum in Assumptione, ex Officio apparere.

DE Mysterio Assumptionis plura disserit libelli Auctor: Dubitasse de illo veteres Patres; ideoque in antiquis Martyrologiis non Assumptionis, sed Paufationis, Dormitionis, Depositionis, & Transitus extitisse vocabula. Etate mediâ eam sententiam percrebuisse, quæ Deiparam statuit & post mortem resurrexisse, & in regnum cœlestē e vestigio sublatam: Franciscum Suárezium eximium doctorem ingeniosè sateri, sententiam Assumptionis Virginis in corpore, & animâ in cælum non esse de fide; quia neque est ab Ecclesia definita, nec est testimonium Scripturæ, aut sufficiens traditio, quæ infallibilem faciat fidem: tamen summæ temeritatis rous crederetur, qui tam piâ, religiosâque sententiam impugnaret.

Ego verò, qui Assumptionem negaret, non eum modò temeritatis; quòd haberet contempcionem superbam Ecclesiasticæ regulæ; sed etiâ gravissimi erroris insimularem. Est enim veritas doctrinæ Catholicæ, in Regula Morum Christianis tradenda Ecclesiâ falli non posse; palamque est, ab Ecclesiâ juberi Christianos, ut Mariæ Assumptionem pãbli-

blicè colant. Ex quibus efficitur, Assumptionem Deiparæ veritatem esse doctrinæ Catholicæ; cui proinde erroneum fit repugnare. Nec id solum, sed, quod verissimè scripsit Cardinalis Gottus, quem Ecclesiæ Romanæ clarissimum lumen jure possumus appellare, addendum est (a), negantem Beatam Virginem fuisse ad cælos cum corpore assumptam, fore vehementer suspectum de hæresi, non quia præcisè communi credulitati sese opponeret, sed quia præsumeretur hoc ex judicio erroneo procedere, nimirum quod Ecclesia universalis proponeret B. Virginem sub titulo falso colendam. Quod multò magis valere debet in eo, qui Deiparæ Immunitatem in Conceptione negaret. Hunc enim titulum Ecclesiæ Catholica non modò proposuit, verumetiam in Alexandri diplomate enucleatè explicavit, &, quodnam Objectum eo titulo designetur, verbis luce clarioribus indicavit. Ad Assumptionem jam redeo. De veterum Patrum dubitatione nihil esse curandum ille ipse monet, quem modò citavi, doctissimus auctor his verbis (b): Respondeo quoad Patres: quod aliqui eorum de corporea Assumptione Beatæ Virginis in cælum ambigendū senserint, nihil me moveat. Nam de aliis etiam prioribus sæculis dubitatum fuit inter Patres, nondum eliquatā veritate, de quibus postea omni dubietas sublata fuit. De beatitudine animarum iustorum, an hanc statim purgata consequerentur, an verò eis ad finem mundi fore differenda, per multa secula, Patribus hinc inde stantibus, disceptatum fuit. De Regno millenario post hanc vitam; quæ inter Patres fuerit contentio, omnes norunt. Et paulò post: Qui de Assumptione Beatæ Virginis in cælum dubitarunt, puto motos fuisse ex libro de transitu Virginis; ex epistola sub nomine Hieronymi, vel Sophronii; sermone 35. de Sanctis olim Augustino supposito; & aliis, qui de hoc dubitanter loquuntur. Sed cùm postea liber ille de transitu Virginis à Gehasio fuit apocryphus declaratus; cùm epistola illa Hieronymi, & sermo Augustini, tanquam spurii facti, fuerunt auctoritatè spoliati, quotquot deinceps scripserunt, dubium deposuerunt.

At vetus, inquis, Ecclesia non Assumptionem, sed

(a) In Veritate Religionis Catholicæ tom. IV. cap. 41.
(b) Num. 18.

mortem colebat. Quod signum est, non modò aliquot Patres, sed omnem Ecclesiam de illa re dubitasse; tùm cultus Objectum esse mutatum ab Ecclesia juniore.

Ad hoc etiam auctoris ejusdem Eminentissimi responsio est: Quoad Ecclesiam Latinam, & Græcam, dato quod anceps, & dubia aliquot sæculis hæserit, novis tamen luminibus a Deo illustrata omnem dubietatem deposuit. Non enim omnes veritates eodem tempore ab Ecclesia declaratae sunt, sed eo tempore, quo Spiritus Sancto visum est. Et infra: Hoc dñi, non quia putem, Ecclesiam saltim totam de Assumptione Beatæ Virginis corpore, & anima in cælum aliquando dubitasse. Licet enim Usuardus in Martyrologio, & Ado, noni sæculi auctores, eam sub nomine Dormitionis proponant, & incertum locum relinquant, in quem corpus ejus translatum sit, sicut & Menologium Basilii anno 886. editum, eisq; aliqua Ecclesia usque hinc; totius tamen Ecclesiæ auctoritatem nunquam obtinuerunt. Quin si Ecclesiam Romanam consulimus, invenimus eam à sæculo sexto nomen Assumptionis Beatæ Virginis, non Dormitionis usurpasse, ut in Sacramentario Sancti Gregorii supra observavi, & etiam in antiquo Ordine Romano octavi sæculi. Et si Græcos etiam antiquiores adeamus, inveniemus inter ceteros Damascenum, qui esse Dormitionis nomen usurpet, sicut Græcorum alii, eam tamen corpore, & anima assumptam in cælum fasantur, ut legere est in eorum publicis Officiis pro diebus XV., XVII., & XVIII. Augusti.

Hoc testimonium Orientalis Ecclesiæ imperitiam redarguit libelli Auctoris, qui vocabulum Dormitionis, ac cætera hujusmodi in eo festo usurpata, Assumptionem excludere existimavit, cùm ita scripsit: Aliquando apud seculorum priorum vetustos Patres dubitatum fuit de ejus resurrectione statim post mortem, & de ejusdem corporis glorificatione, & Assumptione in cælum. Quare auctores antiquorum Martyrologiorum agnoscetes vim nominis Assumptionis, indicaverunt ejus festum nominibus Depositionis, Dormitionis, Pausationis, & Transitus Mariæ.

Præterea, quòd unam mortem coluerit vetus Ecclesia, non est ex eo consequens, ut, cùm Assumptionem colere cæpit, Objectum mutaverit. Hoc enim tempore simul colit

lit beatam mortem, & Assumptionem. Itaque non est mutatum Objectum, sed ampliatur. Etsi verò privatæ aliquot Ecclesiæ, cum Dormitionem Beatæ Virginis colerent, in Ussuardi Martyrologio ita legebant: *quo autem venerabile illud Spiritus Sancti Templum nutu, & consilio Divino occultatum sit, plus elegit sobrietas Ecclesiæ cum pietate nescire, quàm aliquid frivolum, & apocryphum inde tenendo docere*: quamvis, inquam, sic legerent; non tamen apparet, Assumptionem tunc ab illis negatam, sed ea de re curiosam inquisitionem prætermisissam. At non est, inquires, omnibus numeris absoluta traditio. Non refert. Nam Ecclesiæ judicium est plusquam satis ad certam fidem faciendam Assumptionis Deiparæ. Ecclesia enim, Deo movente, festum instituit; &, quod sentiret, & crederet, satis apertè significavit, cum Officium præscripsit, quod Virginem habet Assumptam corpore, & animâ: *Hodie Maria Virgo celos ascendit*. Ascendere enim viventis corporis est, non animæ separatæ. Id, quod clariùs apparet ex lectionibus Damasceni in secundo Nocturno. Ergo traditio de Assumptione Mariæ ab Apostolis quidem initium habet, quos Spiritus Sanctus, ut est illis promissum in Evangelio, omnem docuit veritatem: sed cum eandem obscuravisset persecutionis procella, quæ longo tempore exagitavit Ecclesiam; tùm demum cœpit emergere, suoque in lumine collocari, cum Ecclesia celebritatem instituit, atque præcepit. Nam eo facto testata est, Assumptionem Deiparæ in Apostolica traditione contineri; & cum Patres illos, qui hanc ipsam affirmaverunt, vera dixisse; tùm illos etiam magno in errore fuisse versatos, qui aliquando dubitaverunt.

C A P U T V I I I.

Impudentia libelli Auctoris agentis, ad huc esse controversiam de Virginis Conceptione. Cessisse jam arma Religioni, & Ecclesie Romanae, Immunitatem colentis, constanti iudicio. De hoc sententia D. Bernardi memorabilis. Primum argumentum Auctoris libelli conantis ostendere, non esse necessariam definitionem. Periclitari auctoritatem Ecclesie, nisi Mysterium definiatur. Quod ab Ecclesia definitur, contineri debere in ejus veteri doctrina tanquam in semine. Vincentii Lirinensis de hac re gravissimum iudicium. Exire semina traditionis antiquae de Virginis Immunitate.

DE aliis Mysteriis quae parum doctè libelli Auctor disse-ruit, hæcenus confutavi. Nunc videamus de Conceptionis Mysterio quæ profudit ineptè, ut negotium definitionis interturbaret. *Nomen, inquit, Conceptionis Mysterium significans, de quo tandem disputatum est, sumitur, pro illo instanti, in quo fœtus Virgineus, juxta naturæ leges dispositus, fuit anima rationali vivificatus: & controversia vertit, an illo instanti infusionis animæ in corpus anima fuerit divinitus præservata à contagione peccati originalis.*

Hujus hominis impudentiæ quis poterit sine stomacho respondere, qui tam licenter affirmat, de hac Virginis Conceptione adhuc esse controversiam, ubi lege Pontificis est omnis adempta disputandi libertas; jamque arma cesserunt Religioni? Videamus, quæ sequuntur.

*Siluit hæc controversia prioribus Ecclesie sæculis, & pri-
mus rumor intonuit sæculo XII. occasione cujusdam festi cele-
brati à Canonicis Lugdunensibus sub nomine Conceptionis Ma-
riæ; ad quos Sanctus Bernardus illam celebrem dedit Episto-
lam, quæ est in ordine 174. in qua illos redarguit de novita-
te inducendo celebritatem, quam ritus Ecclesie nescit, non
probat ratio, non commendat antiqua traditio.*

Non equidem moveor conjecturâ virorum doctissimo-
rum,

43

rum, qui hanc Epistolam non à Divo Bernardo, sed ab ejus
 æmulo acerrimo Nicolao de Sancto Albano esse perscriptam
 constanter affirmant; qui Epistolæ ipsi Bernardi nomen ad-
 jecerit ad invidiam conflagrandam. Illud contendo, Ber-
 nardum reprehendisse Lugdunenses Canonicos, quod eos
 putaret Conceptioni libidinosæ, quæ prima seminum com-
 prehensio vocari solet, honorem deferre. Eum, inquit, ho-
 norem non probat ratio. Quod enim sanctum non est, coli
 non debet. *An forte inter maritales amplexus sanctitas se ipsi
 Conceptioni immiscuit, ut simul sanctificata fuerit, & con-
 cepta? Aut certe quomodo peccatum non fuit, ubi libido non
 defuit?* Alteram verò Conceptionem, quæ est animæ in
 corpus infusio, non negavit Bernardus fuisse sanctam, &
 immunem peccati. Sed quid attinet ista commemorare, cum
 palam sit, in hac eadem Epistola id potissimum contendisse
 Bernardum, ut sententiam Apostolicæ Sedis Canonici ex-
 quirerent? sibi certum, fixumque esse tenere, quod illa
 decerneret. *Romane*, inquit, *Ecclesiæ auctoritati, atque
 examini totum hoc, sicut & cætera, quæ ejusmodi sunt, uni-
 versa refero, ipse, si quid aliter sapio, paratus judicio emen-
 dara.* Ex quibus apparet, Bernardum, si viveret, execra-
 turum impudentes Theologos, qui cum videant Conceptionem
 naturæ, hoc est animæ inclusionem in corpus, Obje-
 ctum jam esse Ecclesiastici cultûs, adduci tamen non pos-
 sunt, ut eam labis Immunem consteantur. Quid enim?
 Bernardus Nativitatem, & Assumptionem Mariæ Divinis
 esse muneribus exornatam fatetur, quod utramque Romana
 veneretur Ecclesia: tu Sanctitatem Conceptionis illius,
 quam publico honore deferendo jam testatur Ecclesia, in-
 certam putabis? Atqui Bernardus, qui hanc in dubium vo-
 caret, eum pessimè errare arbitraretur.

His præmissis, inquit auctor libelli, *videndum, an ho-
 die sit necessarium, & expediens definire ex cathedra hujusmo-
 di Myſterium: cui quaſito negative respondendum conſemus his
 pxi argumentis. Neceſſarie fuerunt definitiones veritatum
 ex cathedra, ſicut & condemnationes errorum, quando ab he-
 reticis impugnabatur fides, vel à pravis doctõribus labefacta-
 bantur mores. Tùm exemplis definitionum relatis ex Ec-
 cle-*

ecclesiastica Historia, ad causam quod pertinet, concludendo necesse est: *Sed sententia de Conceptione Virginis in originali peccato non est error contra fidem, nec contra mores; quia Summi Pontifices, qui supra hoc Mysterium Constitutiones ediderunt, sub gravissimis penis vetuerunt, ne illa talibus inureretur censuris. Ergo dicendum est, non esse necessariam definitionem ex cathedra, quæ reddat sententiam immaculati Conceptus, certam certitudine infallibilis veritatis.*

Quid sibi velit hoc argumento, non prorsus intelligo. Antea tantum existimat finienda fuisse, quorum ante definitionem explorata, communis, & constans erat Ecclesiæ fides, ut proinde necesse fuerit ab Ecclesia damnari, qui hanc fidem evertere adorti essent? Atqui non res modò antea certas, & exploratas definivit Ecclesia, sed illas etiam, de quibus orta inter Catholicos controversia, quid esset in posterum certà Fide tenendum, ipsius Ecclesiæ auctoritate decretum est. Sanè difficiles controversias in Religionis negotio ad Pontificem ferri; Pontificis esse eas cognoscere, atque decernere, Divus Thomas affirmat (4): difficiles, inquam, controversias, non solos articulos manifestos. Quamquam nihil tam est exploratum in Religione Catholica, quod non hæretici in dubium verterint. Mentitur ergo libelli Auctor, si tanquam certum assumit, unam esse necessitatem definitionis, res antea certas, & exploratas Ecclesiæ lege corroborare. Nam est alia necessitas, Christianorum lites, dissidiaque componere in rebus iis, quarum neglectus Catholicæ Fidei periculum potest grande consilare: ut in illis erat de millenario regno, deque cœlesti felicitate controversiis; tùm aliis permultis, quas eruditus ignorat nemo in Ecclesiastica Historia. Eaque de causa Mysterium Conceptionis existimo definiendum. Quatitur enim, mihi crede, Fides, dum Ecclesiæ, & Pontificis Maximi ridetur auctoritas. Ridetur autem, qui vel Objectum Ecclesiastici cultûs habent id sanè, quod Alexander designavit; sed illi tamen cùm probabile volunt non magis verum id esse posse, quàm falsum, arbitrantur. Quod est, obnoxium errori Pontificem esse eum Ecclesiæ uni-

(2) *5. Th. 2. 2. quæst. 9. art. 10.*

universa. Vel aliud Objectum comminiscuntur; seu genus retinent ejusdem Objecti; at differentiam, hoc est additam Sanctitatem primi momenti, non verentur negare, ac fundamentum hujus festi præcipuum dicunt non esse Conceptionem Immaculatam, sed simpliciter Conceptionem Matris Dei futuræ. Hoc autem negare est, quod Alexander affirmat. Quorum utrum sit flagitiosius, dicere nescio: utroque autem magnopere concuti Catholicam Fidem, nemo est, qui non videat. Nunc est monendus libelli Auctor indoctus, ut à me discat, ubi res quæpiam finienda proponitur, duo requiri: Primum ut illa Christianam ad Religionem, moresve pertineat: Alterum, ut eam Ecclesia cognoscat in libris Divinis, vel Traditione aliquo modo contineri; neque oportere, ut ante sit manifesta, quàm finiatur. Jam verò Mariæ Conceptio, & Immutabilitas non modò pertinet ad Religionem, sed etiam Fidei gravissima capita proximè attingit, hoc est naturam, & proprietates originalis peccati, occasionem Incarnationis, Dignitatem Deiparæ, atque Præstantiam. Res igitur est maxime digna Ecclesiæ judicio. Ad hæc partim è sacris litteris habetur, partim etiam ex veteri Traditione. Id, quod à nobis in loco demonstrabitur. Sed hoc in primis Catholicus lector velim attendat, non opus esse, ut in veteri Ecclesia illustre fuerit, atque omnibus pateas, quod Ecclesia recentior constituere velit, sive publico magisterio, sive aperta definitione; sed satis esse, ut, quod Vincentius Lirinensis monet, in veteri sit Ecclesiæ doctrina implicatum, ac velut in semine contineatur. Cum enim is auctor docuisset, id esse tenendum (a), quod ubique, quod semper, quod ab omnibus creditum est; (quod ad privatam cujusque hominis Christiani Institutionem pertinet) id, quod Ecclesiæ præcipuum est, eleganter edisserit in hunc modum (b): *Sed forsitan dicit aliquis: Nullusne ergo in Ecclesia Christi profectus habebitur Religionis? Habeatur planè, & maximus; sed ita tamen, ut verè profectus sit ille fidei, non permutatio: siquidem ad profectum pertinet, ut in semetipsam unaquæque res amplifcetur;*
ad

(a) Common. cap. 3.

(b) Cap. 28.

ad permutationem verò, ut aliquid ex alio in aliud transver-
tatur. Et infra (a): Severunt majores nostri antiquitus in hac
Ecclesiastica segete triticeæ Fidei semina: iniquum valde, & in-
congenuum est, ut nos eorum posteri pro germana veritate fru-
menti subdititium zizaniæ legamus errorem. Quin potius hoc
rectum, & consequens est, ut, primis, atque extremis sibi met
non discrepantibus, de incrementis triticeæ institutionis triti-
cei quoque dogmatis frugem demetamus: ut, aliquid ex illis se-
minum primordiis accessu temporis evolvetur, & nunc lætetur,
& excolatur; nihil tamen de germinis proprietate mutetur; ad-
datur licet species, forma, distinctio; eadem tamen cujusque
generis natura permaneat. Et capite trigesimosecundo: Chri-
sti verò Ecclesia sedula, & cauta depositorum apud se dogma-
rum custos, nihil addit, non amputat necessaria, non apponit
superflua, non amittit sua, non usurpat aliena; sed omni indu-
stria hoc unum studet, ut vetera fideliter, sapienterque trahan-
do, si qua illa sunt antiquitus informata, & inchoata, ac-
curet, & poliat. Præclarum hoc est Lirinensis Vincentii de
munere Ecclesiæ, ac potestate judicium; & in rem, de qua
agimus, mirifice convenit. Conceptionis Mysterium Ec-
clesia vetus tenebat, sed tanquam in semine. Didicerat
enim ab Apostolo Andrea, Christum ex Virgine, velut ex
terra Immaculata, hoc est nunquam obnoxia maledicto, for-
matum fuisse (b). Quod Andreæ testimonium esse legiti-
mum, & in legitimo extare vetustatis monumento, omnes
Catholici consentiunt, si Dupinium, aliosque paucos exci-
pias. Rursus eandem Semper Beatam, & ab omni contagio-
ne peccati prorsus Immunem, Patres antiqui prædicaverunt.
Hoc simul ad Virginis Conceptionem, & ortum, vitamque
ejus innocentissimæ actam pertinebat; sed generatim, atque
complexè. Tum hæc quasi seminum secundæ primordia pro-
cessu temporis excolta sunt; addita species, forma, distin-
ctio. Suius est honor antè decreta Nativitati, subique tan-
dem Conceptioni Mariæ. Orta est controversia de Conce-
ptione duodecimo sæculo. Quæ tempestate ita fuit in usu

Con-

(a) Cap. 30.

(b) In Act. S. Andrea.

.c. 12. (11)

.c. 12. (11)

Conceptionis vocabulum, ut unam seminum complexio-
nem, quæ sit in copula maritali, significaret. Ac proinde
mirum non est, repertos esse, qui dicerent, Conceptionem
Mariæ sine vitio libidinis non fuisse. Sed Ecclesia Romana,
depositi custos, in hisce turbis filiorum, & contentionibus
omnino filebat; quæ nihil sanè pertinerent ad perpetuam ani-
mæ Sanctitatem negandam, vel confirmandam. Sub finem
sæculi tertiidecimi cœptum est disputari, utrùm anima Vir-
ginis, cùm est in corpus inclusa, peccatum contraxerit. At-
que hæc notio deinceps Conceptionis est usu recepta. Curia
Romana, nimirum tenax depositi veteris, cœpit colere fe-
stum Conceptionis initio sæculi decimi quarti; eoque facto se-
stare indicavit ab ea parte, quæ Deiparæ Sanctitatem perpe-
tuam argumentis firmissimis comprobaret. Exemplum Cu-
riæ Romanæ quamplurimæ in orbe singulares Ecclesiæ se-
cutæ sunt. Sixtus Quartus omnes Christi cultores, ut idem
festum celebrarent, invitavit: Pius Quintus Ecclesiæ parti
nobilissimæ indixit, hoc est Clericis, sacrisque Virginibus.
Quod si idem Pius opinionem quorundam, quæ minùs Vir-
gini favet, erroneam vetuit appellari, rectè fecit is quidem.
Non enim fas erat privatis Theologis quempiam erroris in-
simulare, priusquam Ecclesia vetus illud depositum patefa-
ceret, atque in maximo lumine collocaret. Id, quod tandem
fecerunt Pontifices duo. Alexander enim Septimus celebri-
tatis Objectum declaravit: Clemens Undecimus, ut omnis
populus Christianus celebritatem quotannis ageret, lege
decrevit. Sic vetus ille Ecclesiæ sensus de perpetua Mariæ
sanctitate processu temporis explicatus, excultus, politus
est; nihil est tamen de primi germinis proprietate mutatum.
Cum enim Ecclesia docet, ac jubet Conceptionis Myste-
rium esse colendum, errare non potest. Erraret autem, si, quod
colitur ab hujus temporis Ecclesia, non in doctrina vetu-
stioris Ecclesiæ tanquam in semine contineretur. Verùm,
ut dixi, de hac Ecclesiæ traditione alio in loco differemus.
Nunc alia argumenta, seu potius ineptias refellamus.

C A P U T IX.

Alterum argumentum refellitur. Quod non est adhuc definitum, defini debere, ne contagium opinionis absurda in perniciem grassetur auctoritatis verenda, hoc est Pontificis, & Ecclesiae Catholicae. Contrarium autem, quod definitur, non modo esse falsum, & erroneum, quod ait libelli Auctor, sed etiam haeticam. Quibus notis, affici soleant res definitae, Opinio libelli Auctoris, falsa, & erronea, ex auctoritate Ecclesiae Immunitatem colentis ostenditur. Testimonia Sanctorum Patrum, qui veritatem, & sanctitatem agnoscunt in eo, quod omnis Ecclesia veneratur. Hujus rei argumentum ineluctabile ex D. Pauli testimonio.

Definitio alicujus propositionis ex cathedra reddit contrariam erroneam, & falsam: Sed hucusque Pontifices venerunt, hoc posse dici de hac propositione: Beata Virgo fuit in peccato originali concepta: Ergo non est necesse, quod Sancta Sedes, definiendo Virginem fuisse sine peccato originali conceptam, declaret sententiam contrariam erroneam, & falsam.

Hic ego risum continere non possum. Video enim non modo Theologum tralatitium, sed etiam logicum ineptissimum. Si ego ita necterem. Decretum Pontificis, qui jejunii Quadragenarii tempore ovorum usum permittat, id efficit, ut populus Christianus hoc cibi genere utatur sine peccato: Sed hucusque id cibi genus permissum non est à Clemente XII. in urbe Roma: Ergo non est necesse, ut hoc anno 1737., qui pestilens est, uti permittat hoc cibi genere sine peccato. Si ita colligerem, nonne ludas praeberem audienti? Qui hanc formam argumentandi probare potest, huic etiam tua, libelli Auctor indocte, placere poterit, hoc est,

Qui Bavium non odit, amet tua carmina, Marti.

Nam quod aliàs non erat æquum permittere, hoc videlicet anno conveniens fuit ob cœli vitium, & gravitatem. Ad
eum

eum modum Pontifices Maximi caverunt hactenus, ne quis eos, qui tenent, Deiparam Virginem cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimine, aut impietatis, aut peccati mortalis accusare audeat. Non est igitur ultra progrediendum? Nunquamne statuum, hæreticos esse, qui hanc labem affingant Deiparæ Virgini? Enimvero faciendum est, si contagium opinionis absurdæ fundat se latius, & ad perniciem grassetur Ecclesiasticæ potestatis. Atqui talem, tantamque perniciem non pertimescimus imminentem, sed præsentem jam cernimus, & dolemus. Ante Pium Pontificem licuit hostibus Immaculati Conceptus dicere palam, non fuisse mandatum Ecclesiæ universæ, ut Officium persolveret Conceptionis. Pius Quintus, volente Deo, ac providente, mandavit. In eo Officio legebant aliqui, non, ut par erat, *Sancam Conceptionem*, sed *Sandificationem*. Hoc vocabulo jussi sunt abstinere à Gregorio XV. Ergo ab iisdem corrupta est usurpari *Sancta Conceptio*: sed hoc nomen ambiguum esse significando ipsi dixerunt. Alexander Septimus tergiversari eos, ac ludos agere vetuit, cum declaravit, in Ecclesiâ Romana, quæ cæterarum totius orbis magistra est, veterem cultum Conceptionis Deiparæ semper eundem perseverasse; cum verò deferri, semperque delatum juxta piam sententiam, quæ habet, *animam Virginis in primo instanti creationis, atque infusionis in corpus fuisse speciali gratia, & privilegio, intuitu meritorum Jesu Christi ejus filii, humani generis Redemptoris, à macula peccati originalis præservatam Immaculatam*. Quid ad hæc homines importuni commentæ sint, paulò ante commemoravi. Nihil igitur factum est ab Ecclesiâ, si istis credimus, cum per illos, quos dixi, gradus hoc Mysterium evexit ad honoris fastigium: nihil omnino. Nam sibi videntur facile hoc posse deturbare, si dicant, Ecclesiam errare posse honore illo tribuendo. Quod est convellere Fundamentum publici cultus, hoc est Ecclesiæ auctoritatem, Hanc autem defendere, ac vindicare necesse est. Quid ergo superest, nisi ut Ecclesiæ definitione, tanquam ægroti extremo remedio, ad sanitatem revocentur? Ulcus enim illorum, quod lentioribus pharmacis non curatur, igne tandem, ac ferro expiandum est. Nihil profuit Objectionum de-

cernere, ac designare Ecclesiastici cultûs; nihil eum extendere in omnem populum Christianum, præscriptâ solemnî celebritate. De hac enim cavillantur adhuc, & garriunt. Modò negant Objectum Ecclesiasticæ cultûs; deinde, pressî auctoritate Alexandrini decreti, Objectum fatentur; sed Ecclesiæ colenti hoc idem probabile volunt esse, non certum.

Hæc si tu postules

Ratione certa facere, nihilo plus agas,

Quàm si des operam, ut cum ratione insaniant.

Ergo Mysterium sententiâ Pontificis finiatur oportet, ut Ecclesiæ vexare aliquando desistant, qui se filios ejusdem, ac fortissimos vindices profitentur.

Nunc, argumenti vitio patefacto, singulas ejus propositiones more nostro expendamus. *Definitio alicujus propositionis ex cathedra reddit contrariam erroneam, & falsam.* Etiam *hæreticam* debuisset adjungere. Est enim hæretica propositio, quæ cum Catholica veritate pugnat. Quod autem pertinet ad Religionem, idemque ex cathedra definitur, Catholica veritas est. Pontifex enim, quod erat antea per se verum, nec tamen populo Christiano exploratum, finiendo declarat id esse verum, nitique Dei testimonio, qui revelavit. Quod autem Deus, Vicario ejus docente, revelavit, Catholica veritas est. Erit igitur non modò falsa, & erronea; sed etiam per se hæretica propositio, quæ ab homine Christiano enuntiata definitioni adversatur. Continet enim summum gradum erroris in re pertinente ad Religionem. Quippe negat id esse verum, quod Ecclesiæ est patefactum à Deo, qui nec fallere, nec falli potest. Dixi *per se*, ut nominis controversiam declinarem. Nam cum hæretica propositio est flagitiosa, ad enuntiantis ingenium, conditionem, doctrinam, & culpam refertur; eumque designat, qui vel illâ affirmandâ pertinax est, vel ignorantiam veritatis affectat, nec paratus est, cum ab Ecclesia corrigetur, errorem suum ipse corrigere.

Dicit aliquis: Non omnis Ecclesiæ definitio eodem loco habenda est, nec judiciorum Pontificis idem est gradus. Non enim solùm quis, de qua re judicium ferat, animadvertendum est; sed quæ verborum proprietas, & pondus. Itaque

que ut Pontificis definitio sit Catholica veritas, constare debet huiusmodi verbis, quibus tanquam notis internosci queat: *Si quis hoc, vel illud negaverit, anathema esto*: vel aliis similibus.

At qui sic disputant, quid inter Ecclesiæ definitionem, ac disciplinam definitione conjunctam intersit, minimè vident. Anathema dicere, id est disciplinæ, cujus ad normam tum, cum videtur Ecclesiæ, puniuntur hæretici, ac pœnæ metu Catholici continentur. Nec est nota definitionis anathema, sed supplicii. Ergo quod certis, & constantibus verbis à Pontifice definitur, id Catholica veritatem, eique contrariam propositionem per se hæreticam dicere non dubitamus. Exempli causâ in Clementina *Unica de summa Trinitate*, & *Fide Catholica* ea sententia tanquam probabilior eligitur, quæ habet, in baptismo gratiam, & virtutes infundi. Esse igitur probabiliorē hanc opinionem, Catholica veritas fuit ex eo tempore, quo decretum Clementis editum est; eique contraria propositio in hunc modum elata: *Non est probabilior opinio, quæ habet, in baptismo gratiam, & virtutes infundi*: erat, inquam, hæretica hæc propositio. Rursus Concilium Tridentinum sessione 6. capite 7., nullâ factâ mentione probabilioris sententiæ, gratiam dixit in baptismo, ac virtutes infundi. Post iudicium ejusmodi Catholica veritas est, infundi gratiam, atque virtutes: quam qui prudens, volensque negaverit, hæreticus meritò censeatur. Maneat igitur, omnem Ecclesiæ definitionem in Religionis negotio esse Catholicam veritatem; ac proinde contrarium dicere, hæresim esse, nedum errorem, & falsitatem.

Fortasse dicet libelli Auctor: Si omnis Ecclesiæ definitio in Religionis negotio est Catholica veritas, & Deiparæ Immunitas res est Religionis; quid ergo petitis à Pontifice Maximo ut Mysterium definiat Immaculati Conceptus, *vel ut rem de Fide, vel ut certam infra Fidem, sed certitudine aliquâ infallibilis veritatis*? Nam genus duplex definitionis hoc modo distinguitis; cum tamen unicum esse arbitremini in Religionis negotio.

Dicam id, quod res est. Si Pontifex Maximus verbis simplicibus pronuntiaret, *animam Virginis, cum in corpore*

infunderetur, conservatam fuisse ab originali peccato, hanc nos veritatem esse Catholicam crederemus, qui notionem definitionis probe tenemus, ejusque vim, & naturam recte percipimus. At cum genera definitionum Theologi multi suis notis distinguant, eas notas adjequimur petitioni; idque sanè consilio non ponitendo. Utrum enim siquatur illorum, quæ proposuimus, id quidem omnibus clarum erit, & patens insigni notâ; neque integrum erit in re manifesta definitionem interpretando ludificari. Deinde nos, quamvis rerum definitionarum multa esse genera fateamur, dicimus tamen genus unum definitionis, idemque Catholicæ veritatis. Quippe res definitæ illis notis afficiuntur, non definitio. Non enim dicere possumus, exempli causâ, probabile esse iudicium Pontificis, quo is quidpiam decernit esse probabile; cum iudicium illud ita sit certum, ut Catholicam veritatem etiam contineat. Si ergo Mysterium Immaculati Conceptus definiatur ut res de Fide, Catholica veritas erit, illud Mysterium esse de Fide; sin autem ut certum certitudine aliquâ infallibilis veritatis, Catholica veritas erit, hac certitudine certum esse.

Jam verò quod libelli Auctor assumit in argumento, falsissimum est. Sed mendacio nimirum opus fuit, ut apud homines imperitos labantem causam sustineret. Est autem hujusmodi; *Sed hucusque Pontifices vetuerunt hoc posse dici (nempe erroneam, & falsam esse) de hac propositione: B. Virgo fuit in peccato originali concepta. Quid hucusque jactas, & prædicas, audacissime? Vetamus; inquit Alexander Septimus, quempiam asserere, quod propter hoc contrariam opinionem venientes, videlicet gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen, aut mortale peccatum incurrans. Iisque subinde gravissimas pœnas interminatur, qui eandem opinionem impietatis, aut hæresis, aut peccati mortalis damnare audeant. Errorneam dicere, aut falsam minime vetat. Et ego minutis, argutisque interrogatiunculis, quasi aculeis quibusdâ, ita te pungam; tum retro cedentem ad incitas redigam, ut hæc ipse opinio falsissimam esse, nisi Ecclesiæ universæ errorem velis impingere, fateare. Sic hæc opinio tibi*
fal.

falsa non est, erit sane probabilis; Adiuvis. Age verò, si videtur probabilis, fieri ne potest, ut vera sit? Dabis, opinor, libentissimò animo, quod ipse optas. At si vera esse potest, Ecclesia poterit pervidere argumenta, quibus veritas illa nititur, eamque tandem definire. Hoc etiam debes admittere, si Theologi more disputas, nec politicum agere tibi placet. Nunc ita conficio: Si Ecclesia opinionem hanc tuam definiret, eo ipso declararet, sese olim errasse, cum Deipara Immunitatem publico honore esse prosecuta. Atqui Ecclesiam in hoc errare non posse in visis argumentis probatum est. Præterea ex opinionis tuæ definitione consequens esset, qui piam sententiam deinceps teneret, eum hæreticum esse dicendum. Atqui hoc dicere iudicavit erroneum Sixtus Quartus. (a). Non potest igitur fieri, ut ullo tempore definiatur opinio tua. Quod si non potest definiri, vera esse non potest. Quod autem constat verum esse non posse, id ipsum liquet esse falsissimum, nulloque modo probabile. Opinionem igitur tam fateri debes esse falsissimam, nisi Pontifici, & Ecclesiae universae errorem velis impingere. Postremo illud peto, cum ferè omnes Catholicos piam sententiam complecti Alexander affirmas, mentitur, an verum dicis? Qui mentiri Pontificem arbitretur, is & magnopere detestandus, & cum rem manifestam negare velit, mendacissimus ipse ac dementissimus habeatur. Est enim sententia Immunitatis infixæ penitus animis Christianorum; si paucos excipias. Quin paucos esse, qui ei non adhaerent, verba sunt ipsa libelli Auctoris. Ecclesia igitur jam ferè universa cum auctore hujus Festi & amplificatore Pontifice tenet sententiam Immunitatis. Cumque semper Ecclesiae mos ille fuerit, ut orto dissidio in Religionis negotio eam partem negligeret, quæ à Pontifice dissentiret, ferretque tandem definitionem ab ea parte, quæ Pontificem sequeretur; illud efficitur, solum jam posse piam sententiam definiri; eique contrariam opinionem paucorum minime posse. Quid autem est opinione illa fallacius, vel etiam stul.

(a) In Bulla 2. & 3.

stultius, quam nullum potest Concilium, nullus Pontifex veram declarare?

Sed & erroneam illam ipsam vocare nihil ~~me~~ vetat. Cum enim veritas aliqua ex sapientum fere omnium opinione vehementi veritas est doctrinæ Catholicæ, sed non est planè ab Ecclesia definita; tunc veritati illi adversari est erroneum. Est autem huiusmodi pia sententia. Nam qui repugnant, esse admodum paucos ipse fateris. Similiter quod ex doctrina Catholica necessariò colligitur, vel est inclusum in generali propositione doctrinam Catholicam continentem, id profecto negare erroneum est. Hæc autem propositio, *Maria Virgo Immunis fuit ab originis labe*, continetur hac generali propositione doctrinæ Catholicæ, *Quidquid colitur ab Ecclesia universa, id est verum, et sanctum est*. Eam igitur inficiari erit erroneum. Eam autem propositionem voco doctrinæ Catholicæ, quam Ecclesia Catholica nullo non tempore usu recepit, Sanctique Patres, quibuscumque scribendi occasio fuit, deque illa iudicium promendi suum, magno consensu tradiderunt; quamquam de illa expressa non sit aut Pontificis Maximi, aut Œcumenicæ Synodi definitio; ideoque non sit articulus Fidei. Nunc ad rem propiùs accedamus. Id esse verum, & sanctum, quod omnis Ecclesia veneratur, est ita tritum sermone ipsius Ecclesiæ, ut in adagium prorsus abierit; & qui voluerit ejus dicti rationem efflagitare (quamquam obvia, & ineluctabilis est) is lucem quærere in meridiano sole videatur. Tum Sancti omnes, qui in ejus rei mentionem incidere, uno ore asseverarunt, *non celebrari ab Ecclesia festum, nisi de Sancto: Quod Ecclesiæ auctoritate colitur, Sanctum esse*. D. Augustinus in sermone 113., qui est de S. Cypriano, de eo inquit: *Quid est hoc, fratres? Quando natus sit, ignoramus, et quia hodie passus est, natalem ejus hodie celebramus; sed illum non celebraremus, etiam si nossemus: illo enim die transiit originale peccatum: isto autem die vicit omne peccatum*. Et sermone 95. in festo S. Stephani, originale peccatum obflare dicit, quominus Martyrum natales dies celebrentur; cum tamen Ecclesia illorum obitus colere soleat: *Martyres, inquit, ad mala certamina nascendo venerunt trahentes ort-*

ginale peccatum; moriēdo autem ad bona certamina transi-
runt, finientes omne peccatum. Huc respexit Origenes, cū:
ait libro 3. in Job; Mortis diem celebramus, utpote omnium
dolorum depositionem: diem mortis celebramus, quia non mo-
riuntur hi, qui mori videntur: propterea et memorias Sancto-
rum facimus. S. Ildephonsus in libro de Parturitione Virgi-
nis: Quia ejus, inquit, idest Mariæ, Nativitas tam sole-
mniter colitur, constat ex auctoritate Ecclesiæ, quod nullis,
quando nata est, subjacuit delictis. S. Bernardus Epistola il-
la 174. Quia ortum Virginis didici in Ecclesia indubitante
haberi festivum, firmissimè cum Ecclesia sentio, in utero acce-
pisse, ut Sancta prodiret. Sanctus Bonaventura in Tertiū
Sententiarum dist. 3. quæst. 3. art. 1. Pra indubitanti hoc
habet Ecclesia, videlicet quod Beata Virgo fuerit in utero san-
ctificata; Illud ex hoc patet, quod ejus Nativitatem Eccle-
sia celebrat; quod non faceret, nisi sanctificata esset. Idem
habet Angelicus Doctor Tertiā Parte, qu. 27., art. 1., & 2.:
cujus verba citavi alio in loco. Ex quibus omnibus constat,
hoc persuasum fuisse veteri Ecclesiæ, & Sanctis Patribus,
non celebrari ab Ecclesia universa, nisi quod verum, & san-
ctum est. Cūque hac generali propositione doctrinæ Ca-
tholicæ singularis illa contineatur, Conceptio Virginis San-
cta fuit; eam ipsam negare erit erroneum. Quod si auctor
est locuples Cardinalis Gottus, hoc ex judicio erroneo proce-
dere, nimirum quod Ecclesia universalis proponat B. Virginem
sub titulo falso colendam, non dubitabo sub ejus auspiciis
prædicare, eum, qui negat Immunitatem, Deiparæ, in
magno errore versari; ejusque judicium meritò erroneum
esse appellandum.

Peccant igitur, inquires, qui sic errant in Religionis
negotio. Non eos dico peccare, modò absit pertinacia, se-
que patiatur dedoceri. Atque illis equidem malam men-
tem in se ipso puto, sed ipsis tamen adiungitur etiam malum bonum
& bonus animus (quod ait Cornutus ille); in mala re diviti-
dum est malis. Nunc autem errorem in Religionis negotiis
rebus ipsis significatis perpendimus, nullā errantium habi-
tā ratione: & quam opinionem Alexandri decreto hereti-
cam dicere prohibemus, hanc vocabulo temperato erroneam

H

else,

esse, dicique posse contendimus. Hæc quoniam magna res est, ac diligenti contemplatione dignissima, mihi nunc aliâ viâ, latiore quidem, ac regiâ, cum plerisque Theologis gradiendum. Aliud itaque repeto ex principiis Theologiæ, Catholicam Fidem, licet non immediatè, sed versari tamen circa eas conclusiones, quas ordine disciplinæ colligimus ex articulis Fidei, ac trito vocabulo Theologicas appellamus. Sunt autem articuli Fidei, quos Deus Ecclesiæ suæ aut verbo edidit, aut scripto; vel in horum alterutro contineri, Ecclesia ipsa declaravit. His verbò conclusionibus propositiones contrariæ errores dicuntur, quòd illarum, & Fidei sit indirecta solùm, & consequens, quamquam vera, & naturalis repugnantia. Conclusio Theologica tunc est ordine disciplinæ collecta, eam ex altera propositione, quæ sit articulus Fidei, & ex altera certa in lumine naturali, evidenti, & necessaria consecutione proficiscitur. Exemplum sit: Concilium Nicænum in Fide non errasse, nec in sacris libris, nec in Apostolorum traditionibus, nec verò Ecclesiæ definitione explicatum est; sed id solùm, *Concilium in Spiritu sancto legitime congregatum errare non posse*. At Concilium Nicænum fuisse legitime congregatum, ex humana creditur fide, & traditione historiarum fide dignam, per quam habemus, illud Concilium, indicente, & confirmante Pontifice, ex universo orbe convenisse. Quare etsi ea conclusio, *Concilium Nicænum errare non potuit*, ex duobus quasi principiis pendere videatur, quorum alterum revelatum à Deo est, *Concilia videlicet legitime congregata certissimæ veritatis esse*; alterum verò humanâ fide credatur per ea, quæ Scriptores graves, & incorrupti memoriæ prodidere: at est erroneum, immo hæresi proximum affirmare (a), Concilium Nicænum errare in Fide potuisse. Ad eum modum licet in ea, de qua agitur, causâ disputare: Ecclesia est columna, & firmamentum veritatis in Regula Morum Christianis tradenda, non eorum modò, qui sunt, necessarii, sed etiam qui utiles ad æternam salutem: At-

qui

(a) Melchior Canus hæresim vocat lib. 6. de locis Theolog. cap. 2.

qui Ecclesiae auctoritate Deiparae Inammutata veneranda proponitur: Ergo Ecclesia in huiusmodi cultu proponendo, qui ad Mores pertinet, errare non potest; adeoque quod ad cultum proponitur, verum est. Ecclesiae autem auctoritatem intelligo, quae in Summo Pontifice maxima est. Haec enim est una res prorsus, ut non differat multum inter Ecclesiae, Seditque Apostolicae iudicia; propterea quod con-nexa haec, & colligata sunt; quemadmodum esse videmus humanam corpus, & caput. Propositio in argumento est articulus Fidei: iique à nobis est antea defensus, & confirmatus; simulque repressi politici quidam; qui fraude mala utiles mores à necessariis distinguentes, in his dumtaxat informandis Ecclesiam falli non posse existimabant. Nunc illud adjungam, quod ad rem consiciendam maxime valet, & ex Christi Domini, Paulique sententiis plane similibus perspicuum est, Ecclesiam Deesse immunem erroris, non solum ubi quidpiam definit, sed etiam cum publice docet, ad Mores pertinens. *Docete*, Dominus inquit (a), *omnes gentes; ecce ego vobiscum sum omnibus diebus usque ad consummationem saeculi*: non tantummodo, *desinite*. Et Paulus Ecclesiae nomine docet, quid ab Episcopo, caeterisque ministris praestandum sit; nec tamen utitur singulari vocabulo definitionis, sed simpliciter habet: *Haec tibi scribo, ut scias, quomodo oporteat te in domo Dei conversari, quae est Ecclesia Dei vivi, columna, & firmamentum veritatis*. Quod si quis affirmet; Paulum; cum docet, errore vacare, Pontificem Maximum non item; dignus est, qui repulsus communionem Romanae, inter haereticos, vel eorum fraterculos semicatholicos habeatur. Sed hoc non dicet, opinor, auctor libelli; nequi munus, ac partes consilarii ultro suscepit, manifestus hostis appareat Ecclesiae Romanae. Nec ipse illud negare potest, quod Theologis omnibus certum est, cum Pontifex iudicat, Ordinem quempiam religiosum ad honestius, perfectiusque vivendum reipia conducere, cum falli non posse; cum tamen illud iudicium definitio non sit, sed tantummodo ma-

H

giste-

(a) *Matth. cap. ult.*

gisterium; Jam verò cultus Immunitatis Deiparæ, ab Ecclesia præscriptus, & usitatus, res est manifesta in lumine naturali per ea, quæ legimus in decreto Alexandri Pontificis: tùm ex usu Ecclesiæ Romanæ, omniaque cum illa communionem habentium perspicuum est, cultûs Obiectum in hoc Mysterio esse Deiparæ Immunitatem ab originis labe. Ex quibus efficitur Theologiæ conclusio, Ecclesiam in eo cultu cùm præscribendo, tùm deferendo, falli non posse; adeoque rem ipsam, quæ ad cultum proponitur, esse veram. Quam qui negat, is habet errorem hæresi proximum, *estque de hæresi vehementer suspectus*, ut verbis utar doctissimi Theologi Cardinalis Gotti: non eum dico in hæresi esse, sed *de hæresi vehementer suspectum*, hoc est asserre propositionem ejusmodi, quæ statim audita suspicionem hæreseos in audientibus movet, quoddam constat errorem gravissimum continere in Religionis negotio.

C A P U T X.

Inscitia Auctoris libelli in tertio argumento proponendo. Multas res & definitas fuisse, & adhuc posse defini, quas ante definitionem credere non sit necessarium ad æternam salutem, Vitium quarti argumenti, quod attulit libelli Auctor. Quod ab Ecclesia definitur, contineri debere in verbo Dei scripto, vel tradito; non tamen requiri, ut sit omnibus exploratum ante definitionem. Scriptura testimonia duo, quæ ad litteram docent Immunitatem Deiparæ. Festum Conceptionis antiquius in Ecclesia Orientali, quàm in Latina. Quo argumento Maria Immunitas demonstratur à veniali peccato, eodem ostenditur Immunitas ab originali, quoddam Ecclesiæ Traditio Virginem habeat ab omni sorde peccati prorsus immunem. Testimonia Patrum perspicua pro Conceptione labis experte.

Tertium argumentum, De illis veritatibus necessariæ sunt definitiones ex cathedra, quæ sunt credendæ de necessitate salutis: sed Mysterium Conceptionis, ut habemus in exordio Bæti Petri Quinti supra enuntiatum, non est de illis dog-

ma-

matibus, quæ corde credere ad justitiam, ore confiteri ad salutem necessarium sit: ergo non est necessaria ejus definitio ex cathedra.

Ut incitiæ, ac stupiditatis piget! Si quid valet hoc argumentum, licebit etiam affirmare, non fuisse necesse, ut Benedictus XII. definiret, Sanctorum animas, statim ut à corpore exierint, videre Deum: qui ppe tredocim ante sæculis non erat id credere necessarium ad æternam salutem. Si enim fuisset necessarium, in salutis discrimen adducti fuissent, qui de hac re dubitarent, viri sanctissimi. Cætera omitto quamplurima exempla definitionum recentium in Religionis negotio; ex quibus apparet, multarum rerum veritates non fuisse compertas majoribus nostris; quas proinde non erat credere necessarium ad æternam salutem; easque tùm demum fuisse credendas, cùm Ecclesiæ judicio sunt definitæ. Jam, verò auctoritas Pii Pontificis nihil juvat libelli Auctorem. Is enim coarguit effrænem licentiam Theologorum quorundam, qui, quasi res esset Ecclesiæ judicio definita, ideoque ad salutem necessariò credenda, ita pugnabant, ut Pontificis lege cœercendi viderentur. *Tam pertinaciter, inquit, pro alterutra parte contendunt, ac si de illis dogmatibus esset, quæ corde credere ad justitiam, ore confiteri ad salutem necessarium est. . . . cum sancta Romana Ecclesia de eare bus usque nondum definiert.*

Quartum argumentum. *Sententia, quæ necessario est ex cathedra definienda, debet esse conformis sacrae Scripturae, vel traditioni Patrum. Hæc enim sunt, regulæ definitionum infallibilis veritatis: sed sententia immaculato Virginis Concepta non est expresse conformis sacrae Scripturae, quia auctoritates, quæ in illius favorem adducuntur, in sensu literali hoc non exprimunt, sed detorqueri debent ad sensum accommodativum, qui non est regula definitionum Ecclesiæ. Nec est traditioni conformis, quia de hoc Myserio primo dubitatum est: igitur in primis Ecclesiæ sæculis, à quibus traditio ortur, altum fuit silentium de Virginis Conceptione. Ergo definitio, quæ petitur, necessaria non est.*

Hæret hic aqua libelli Auctori. Nec enim audet ad verbum illud expresse in maiore propositione repetere, quod est positum

zum in minore. Quod tamen scire debuisset, ut syllogismus recte constaret. Sed eicantius est visum fallere incautos dissimulando, quam adjectâ particulâ non modò falsam propositionem asserere, sed etiam hæreticam, vel hæresi proximam. Hæreticorum est enim, dogma nullum, quod ad Fidem attineat, profiteri, nisi quod est *expresse conforme sacre Scripturæ*. Tum verò dicere, nihil esse definiendum, nisi quod est *expresse conforme sacre Scripturæ, vel traditioni Patrum*, vel hæreticum est, vel hæresi proximum. Errasse Tridentinum Concilium, cum in Canonem retulit (a) libros Tobiae, Machabæorum, Sapientie, aliosque contra plures, quis nisi hæreticus dicere auderet? De ista tamen contentio pertinax olim fuit: nec ullus liber Divinus, nec velle certa traditio expressè demonstrat, libros eodem esse Divinos. Quod pertinent ista, nisi ut appareat, id esse hæreticum, vel hæresi proximum affirmare, unde consequens sit, errasse Concilium in re gravissimâ. Sed his omis-
sis, quod magis pertinet ad rem nostram, considerandum. *Sententia*, inquit, *de immaculato Virginis Conceptione non est expresse conformis sacre Scripturæ*. Velles fortasse in libris Divinis disertis verbis haberi, *Mater Dei ab originis labe immunitis fuisse*? At si hæc legeremus, non tam opus esset definitione, quàm anathemate, aliisque suppliciis. Dicere autem, Scripturæ loca in sensu litterarum non favere, id est profectorem hæreticis intolerandum (b). Nam illa verba, *Ave gratia plena*, optimè possunt ad Conceptionem referri litterarum sensu. Quod ut intelligas, expende, quæso, participium Græcum præteriti temporis *ἐχρησμένη*, quod *ex gratia, id est in gratia formatam* significare habet. Id enim est, quod Latine interpret dicere voluit, cum ita vertit, *gratia plena*. Cujus vim participii plane assecutus Græcus auctor Amphilocheus Iconicæ Episcopus, quod erat consequens, dixit, Divam Virginem *ἐκ γὰρ*, hoc est sine nota & crimine fabricatam. Lege Origenis verba Homilia secundâ in Lucam: *Quod Græce dicitur ἐκ γὰρ, ubi in Scriptu-*

(a) *sess.*

(b) *Luc. 11.*

non aliis legem, non inueni: solum Maria hac saluatio serua-
batur. *Κεχαρισμένη* intendum *gratiosam*, interdum *en*
gratia formatam, debes latine interpretari. Potest enim u-
 trumque significare. Hic autem *κεχαρισμένη* cum vocetur
 Deipara, excellenti quadam, ejusque propria appellatione,
 quæ munus Dei singulare ac beneficium designat, non pot-
 est *gratiosam* significare. Quippe Deo gratiosi vulgò omnes
 dicuntur, qui iusti sunt, et si peccatum aliquando habue-
 rint. At, inquires, *gratia plena* latinus vertit interpres;
 nec de Græco vocabulo nobis magnopere laborandum. E-
 nim verò faciendum est, si Græca vox lucem possit Latinis
 verbis afferre. Hoc Patres monent, hoc illis est usitatum.
 Jam cum Stephanus Martyr *plena gratia* appelletur, (Act.
 cap. 6.) nihil erit in ea salutatione, si modò verba latina
 velimus attendere, quo mortalibus ceteris antecellat Maria,
 ut putat Origenes. Superest igitur, ut *en gratia* formatam
 interpreteris. Deinde poteris argumentando colligere:
 Quod est in gratia, & ex gratia formatum, caret omni pec-
 cato: sed Maria, cum sit *κεχαρισμένη*, fuit in gratia, &
en gratia formata: caruit igitur omni peccato. Quam con-
 clusionem cum fluentem, & obuiam probe cognoveris, de-
 fines tandem eruditæ Theologis sensum hanc tuum ac com-
 modatitium commemorasse. Præterea ex illis verbis, *gra-*
tia plena, collegit Ecclesia Immunitatem Deiparæ ab omni
 culpa veniali. Rectene, an secus? Rectissime: oùm ta-
 men verba Latina, *gratia plena*, si, uti sonant, velis ac-
 cipere, veritatem habere possint, tametsi dicas, paulò an-
 te salutationem Angelicam *gratia plena* fuisse Deiparæ
 Virginem. Angelus enim *gratia plena* appellare potuisset,
 quam Deus nuper quid dico nuper? quam in ipso Angeli ad-
 ventu *gratia* replere dignatus esset. Non ergo antea quo vi-
 te tempore *gratia plena* fuisset, neque fortasse ab omni cul-
 pa veniali esset immunis. Quid igitur dices, nisi Eccle-
 siam in eis verbis, *gratia plena*, non amplitudinem modò
gratiæ Divinæ, sed extensionem ad omne momentum in-
 tellaxisse: cumque eam sciret *κεχαρισμένη* hoc est ex gratia
 formatam; eidem, quod erat consequens, tribuisse; hoc
 est ab omni veniali crimine Immunitatem?

Spon-

Sponsam illam, quæ celebratur in Canticis Canticorum, litteræ sensu Ecclesiam esse dicendam, nemo negaverit. Non enim proprio, veroque sensu in Sunamitidem Salomonis uxorem illa conveniunt, quæ iisdem in Canticis passim occurrunt. Alias enim Principis filiam, alias rusticam puellam colendis vineis operam dantem, modò sororem, modò conjugem eam discimus appellari. Erravit igitur Sebastianus Castilio; & cum illo complures hæretici, qui Regis uxorem, ejusque corporis pulchritudinem eo libro describi existimarunt. Sanè in quibusdam ad eandem alludi, ejusque conjugem Salomonem, ultio concedimus; sed cortice tenuis. Nam sensus integer litteralis ad corpus Ecclesiæ, Christumque sponsum, & conditorem illius re-ferridebet. Cumque, Maria in corpore isto locum principis teneat, consequens est, ut, quæ dicuntur de Ecclesiâ, ad Matrem Dei potiori jure pertineant litteræ sensu. In taque Cantica Canticorum in eam maxime convenire, Patres quamplurimi docuerunt; idque scriptis in eum librum commentariis testati sunt. Jam verò capite quarto ejusdem libri hæc leguntur: *Tota pulchra es amica meus, Immaculata non es in te.* Im Hebræo non legitur verbum *est*, sed, *macula non in te*. Itaque omne tempus excluditur, quo animæ labes in Dei Matre potuerit excogitari. Immortalis sponsus, inquit Germanus Constantinopolitanus (a), verba sunt ista; sponsæ Mariæ suffragantia; omnibus nempe creatis præesse, & in natura creatâ ad increantiam accédare ob puritatis excellentiam. Utitur eo testimonio Canticorum B. Thomas; ex quoque concludit; peccatum actionis in Dei Matre nunquam fuisse. *Fertendum est*, inquit (b), *quod Beata Virgo nullum peccatum ad hæc commisit, nec mortale, nec veniale; ut sic in ea impleretur, quod dicitur Canticorum quarto: Tota pulchra es, &c.* Quibus positis, quod ad rem pertinet, ita conficio, utaque verbis Ambrosii Catharini: *Si ad pulchritudinem istam complendum, unius etiam peccati ventulæ maculam à Virgine removere opus est, quis asserat, terribilissimam illam*

(a) Orat. de Annunt.

(b) 3. par. quæst. 27. art. 4.

illam peccati originalis labem cum tanta pulchritudine componi, & copulari potuisse, ut nihilominus tota pulchra, & insigne macula prædicari debeat?

Jam verò piam sententiam veterum Patrum traditioni consentaneam esse demonstramus. Id antequam faciam, libelli Auctoris fucum, & levitatem coarguere debeo, qui cum illud affirmet, Pontificis esse, quid sit Ecclesiæ Traditioni conveniens, omnino decernere; eundem in Petri Sede, tanquam in specula collocatum, Traditionem de rebus, quæ sunt definiendæ, investigare debere; (ipsamque videlicet, si dubia sit, & obscura, ac pro hominum more, aliis aliò trahentibus, variè intellecta, explicare: hoc enim Pontificis singulare, ac proprium est, quamvis ipse non dixerit) cum illud, inquam, profiteatur, interim sibi jus Pontificium, ac potestatem non veretur adsciscere. Ait enim sine ullis ambagibus, ac propemodum decretoriâ sententiâ, *præservationem Virginis non esse traditioni conformem*. Quod quid est aliud, quàm Pashasium Quesnellum, cæterisque de græge Jansenistarum audaces homines imitari, ac se conferre privatum hominem, vel anteferre Pontifici? Illi enim Pontificis Maximi in causa Quesnelliana judicium à Traditione veterum Patrum disfidere contendunt: libelli Auctor, ejusque similes eò tandem ratiocinando deveniunt, ut hoc eosdem affirmare necesse sit, Præceptum Pontificis de cultu adhibendo Immunitati Mariæ cum Traditione vetustioris Ecclesiæ non convenire, hoc est, honorem esse præscriptum Immunitatis illius, quam priorum sæculorum Ecclesia funditus ignoravit. Nunc, quod instat, agendum est. Non ego excutiam antiquitatem; ut vetustior, quàm isti putant, hujus Mysteriorum celebritatem esse demonstrarem: Nam & operæ longioris id esset, quàm locus postulat, & viri docti complures, qui de hoc argumento multa scripserunt, Conceptionem Deiparæ jam inde à tempore Apostolorum in honore fuisse testati sunt. Id unum dico, celebritatem Conceptionis longè antiquiorem in Ecclesia Orientali, quàm in Latina fuisse: ejusque rei affero testem, accuratum scriptorem, Franciscum Combesium de familia Prædicatorum. Is enim in suis Adnotationibus ad Canonem Andreæ Cretensis, qui vixit Ecclesiæ sæculo VII.,

Andream inquit Hierosolymitanum, Crætenſium Archiepiſcopum; eum Canonem confeciſſe canendum in feſto die Conceptionis B. Annæ; quæ ſimul eſt Conceptio paſſiva, ut dicere ſolent, Deiparæ Virginis: nec tamen eam celebratam Andream tempore initium cepiſſe; cùm diu antea feſtus dies Conceptionis agitari ſolitus eſſet. Eſt autem Canon huiusmodi: *Tuam hodie concipientis feſtivitatem, o Divinarum virum intelligens Anna, celebramus.* Vetuſtiora igitur ſunt feſtus dies, ac nomen Conceptionis, quàm exiſtimat libelli Auctor. Deinde ſacra primùm audita Anſelmi tempore, atq; Bernardi. Quid inde? Nonne perpetua Eccleſiæ Traditio Deiparam habet Immaculatam, ianſentem, nullaque peccati labe pollutam? Nunc ita diſputo. Hæc honoris, & laudis ornamenta, quibus Patrum volumina plena ſunt, arcent ne genus omne peccati à Deipara Virgine? Si genus omne peccati ab illa remonent; igitur etiam originale peccatum. Quod ſi non remonent genus omne peccati; ergo Synodus Tridentina luſit omnino, cùm Deiparæ Immunitatem adſcripſit à veniali peccato. Magna iſta res eſt, egerque conſideratione non parva. Scias itaque velim, in tota Eccleſiæ vetuſtate Patres fuiſſe admodum paucos, qui veniale peccatum diſertis verbis arcerent à Deipara Virgine. Qui verò illud admitterent, longè plures fuerunt: iique à nobis deſcripti ſunt alio loco. Quod ſi Concilium eſſe teſtatur Traditionem Eccleſiæ, Mariam veniali peccato immunem fuiſſe, generalibus nritur teſtimoniis eorum Patrum, qui Deiparæ Immunitatem adſcribunt ab omni peccato. Non enim pot eſt ſingularibus niti, quæ veniale peccatum ab illa removeant. Prioris autem generis innumera eſſe veterum Patrum teſtimonia perſpicuum eſt. Atque ad illa roſpiciens Tridentinum Concilium, Mariam exemiſit à veniali peccato. Nam ſub omni peccato etiam veniale continetur. Si ea Patrum teſtimonia genus omne peccati ab illa rejiciunt, bene habet. Quod ſi non rejiciunt; ergo Concilium operam ludit, cùm propter illa teſtimonia Immunitatem decernit à veniali peccato. Quippe dixerit aliquis, ſententias illas generales peccatum excludere, non veniale, ſed omne mortale. Nam, quem.

quamadmodum docet B. Thomas (a), *propterea loquendo peccatum veniale non causat maculam in anima*. Fuerit igitur & impolluta, & immaculata, & prorsus immunis ab omni labe Deipara, cum eoramen, ut venialem culpam admiserit, ex Patrum sententia. Quod si dicere & impium, & hæreticum est, fatearis oportet iidem Patrum testimoniis Immunitatem ab omni culpa, & veniali, & mortali, & originali, non obscurè significari.

Præterea si Conceptionem Innocentiam idcirco esse negas Traditioni consentaneam, quod primis sæculis de illa fuerit altum silentium; hoc etiam dicas necesse est, *transubstantiationem*, & causam formalem iustitiæ nostræ non convenire cum Traditione. De his enim altum silentium primis sæculis fuit. Quid dico primis, cum illa primùm audita sit in quarto Concilio Lateranensi, posterior autem in Tridentino? At enim Ecclesia vetus, quamvis careret nominibus illis, res tamen ipsas significatas probè tenebat. Bene volo. Quippe mihi auctores, ut idem dicam de Conceptione. Nihil est frequentius in Patribus antiquis, quàm Matris Divinæ cum Eva comparatio. *Qui antiquam illam Virginem*, inquit Amphiloehius (b), quem paulo antè commemoravi, *sine probro condidit, ipse & secundam sine nota, & crimine fabricatus est*. Fuit æqualis Gregorii Nazianzeni, & Basilii Magni Amphiloehius; quem cum illis duobus etiam multiplici eruditione confert D. Hieronymus. Quamquam auctorem orationis illius, unde hæc sententia desumpta est, diversum facit ab Amphilochio Nicephorus Patriarca CP., Theodotum scilicet Ancyranum Episcopum, qui Amphilochio eum suppar fuit; tùm contra Nestorium disputavit egregiè in Concilio Ephesino. Si nullum aliud extaret de perpetua Sanctitate Mariæ veterum Patrum testimonium, hoc mihi unum satis esse posset; cum in tota vetustate nemo unus existat, qui Deiparæ nominatim affingat originale peccatum. Id enim sæculo duodecimo quidam Theologi suspicari cœperunt, atque illi ferè, ut ejus ætatis calamitas fuit,

(a) 1. 2. quæst. 89. art. 1.

(b) Prat. 4. in S. Deip. & Simeon.

nec in Patrum lectione magnopere versari, pitantesque vobis tabulo Conceptionis non animæ in corpus inclusionem, sed ex maris, feminaeque congressu mixtionem seminum designari. Sed non est unus Ecclesiæ veteris auctor, sive Amphilochius, sive Theodotus, qui eam laudem Virgini tribuat. Nam, ut omittam hoc loco repetere testimonium illustre, quod in Actis Apostoli Andreæ continetur, lege verba Chrysostomi in Liturgia: *Verè dignum, & iustum est glorificare te Deiparam semper beatissimam, παρὰ πάντων*, hoc est, ejusmodi, ut nulla macula aspergi queas, Matrem Dei nostri, honoratorem Cherubim, & gloriosorem incomparabiliter Seraphim. Eam sententiam vel accepit Chrysostomus è Liturgia D. Jacobi, (suam enim ex illa concinnavit; in eaq; sententia similis legitur, quæ Dei Matrem *παρὰ πάντων* habet, semperque beatam) vel si addidit ipse, ut quidam fieri potuisse opinantur, qui Liturgiam Jacobi Minoris interpolatam existimant, eà vixit ætate Joannes Chrysostomus, quam velut indicem Traditionis, ac testem, ex hæreticis plurimi venerantur, nedum sapientes, Catholicique Doctores.

Successor Chrysostomi in Episcopatu Proclus Oratione 6. in Deiparam, de Josepho loquens Virginem sponsam, quod uterum ferret, demirante, sic ait: *Non meminerat, potuisse eam effici Dei templum, quæ ex mundo erat formata luto*. Adjectivum Græcum est *καλόν*, quod etiam *bonum, iustumque* significat. Hic non animæ solum, sed carnis maculam negat unquam fuisse in Sanctissima Virgine. S. Sabas, qui fuit auctor sæculi quinti, sententiam similem habet in Ode de S. Malachia, ubi Deiparam sic alloquitur: *Tu macularum semper omnium expers, ligno vitæ simillima, non alium nobis fructum germinasti, quam Christum*. Nec minus est luculentum Andreæ Cretensis testimonium in Encomio Nativitatis Mariæ: *Primitiæ naturæ nostræ, quæ ex tota conspersione nihil inquinamenti suscepit*. Joannes Damascenus, in Oratione prima de Natali Virginis, Conceptionem Innoxiam his verbis declarat: *Natura gratiam antevertere ausa non est*. Quibus verbis aperte significat, Deiparam Virginem non antè naturam accepisse, quam gratiam.

tiam. Idem Damascenus in Menæis, Ode de S. Anastasio: *O semper, & ubique inculpatissima Numinis Mater, quæ es ingens cantandi materia Apostolis, & Martyribus.* In iisdem Menæis, Homiliâ de Annuntiatione hæc leguntur: *Primò quidem singulari providentiâ perfecit (Deus) ut sacra Virgo ab ipso vitæ suæ principio tam existeret pura, quàm esse puram decebat illam, quæ tanto bono, idest Christo, digna existeret.* Habemus igitur testimonium Ecclesiæ Græcæ universæ, quæ primò illud Conceptionis momentum, quo Dei Mater vivere cœpit, purum esse fatetur, interque laudes Divinas quotannis celebrat. Singularem hanc laudem Deiparæ Virginis complexus est brevi carmine Joannes Geometra in hymno 3. ex Theologiis; ubi Maria salutatur hoc modo:

Vitii nostri crimine Virgo carens.

Et apertiùs in illo:

Gaude primævi libera labe patris.

Sed his antiquior Adamantius Origenes hanc sententiam expressit locutione sublimi, & figuratâ, (ut erat factus ad Platonis ingenium) sed tamen perspicuâ (a): *Audite omnes filie Evæ, & letamini, audite, quod Virgo concipiet, non ex desiderio partum concipiens, quæ neque serpentis persuasione decepta est, neque afflatibus ejus venenosis infecta.* Virginem ait, non ut fœminæ solent, voluptatis libidine concepisse; ejusque rei hanc esse causam testatur, quod eam virus antiqui serpentis nihil prorsus afflaverit, nec fefellerit hostis insidiator, neque cum Evâ, primoque parente, totâque adeo posteritate in fraudem induxerit. Quod quid est aliud, quàm Deiparam Virginem non modò dicere exortem originalis peccati (quod mihi satis superque est), sed etiam vinculi ac nexûs illius, qui debitum solet appellari?

Sanctitatis Marianæ jam inde à primo, cum est concepta, momento auspicantis initia, illustre legitur testimonium in Concilio Œcumenico VII. Hujus enim Actione III. probatur Epistola Synodica Theodori Patriarchæ Hierosolymitani, in qua Epistola dicitur Mater Dei *omnis intelligibilis*

(a) Homil. I. in Matth.

bilis, ac sensibilis naturæ gloria in claritate creata sublimior. Creata, inquit; non post creationem aliquando facta sublimior: & claritatem divinæ gratiæ tam est consecuta, quæ ipsos Angelos antecelleret; quorum certè natura Conditionis charitativa non avertit.

Princeps inter Latinos enodandæ questionis de Originis labe, deque gratiæ necessitate ad cavendum peccatum, fuit Augustinus, qui & nominatim Sanctissimæ Dei Matris meminit, & hæc ipsam à communi sorte, atque lege nostræ originalis excludit. Hujus trita, & pervagata sententia est in libro de natura, & gratia, capite trigesimo sexto: *Excepta itaque Sancta Virgine Mariâ, de qua propter honorem Domini nullam proferas, cura de peccatis agitur, habere velle questionem: inde enim scimus, quod ei plus gratia collatum fuerit ad vincendum omni ex parte peccatum, quod concipere, ac parere meruit eum, quem constat nullum habuisse peccatum.* Hæc ergo Virgine excepta etc. Si peccati species, & quasi partes, in quas illud distribuitur, istæ sunt, Originale, Mortale, & Veniale; & gratia Virgini data est ad vincendum omni ex parte peccatum; vicit utique illa Originale. Vicit autem actionis peccatum, non debellando, quod senserit aliquamdiu, sed omnino non sentiendo. Idem ergo iudicium de Originis culpa faciendum est, siquidem omne peccati genus intelligit Augustinus. Sic enim verò intelligere, præter illa, quæ dicta sunt, aperte indicant, quæ sequuntur. Nam Pelagio obijcienti, quorundam justorum in sacra Scriptura nullum peccatum commemorari, ut Abel, Enoch, Abraham, aliorumque complurium; simul hoc inculcanti (a). *Quorum iustitia meminit, id peccatorum sine dubio meminisset, si qua eis peccasse sensisset; tunc concludenti, Credamus igitur, quod legimus, id quod non legimus, nefas credamus adferre; ita respondet Augustinus (b):* *Optinam, non dico aliud, quam in illis litteris legit, verum contra id, quod legit, nihil vellet adstruere; fideliter, id obedienter audiret, quod scriptum est, Per unum hominem peccatum intravit in*

mun-

(a) Cap. 37.

(b) Cap. 39.

mundum, in per peccatum mors, in ita in omnes homines per-
transit, in quo omnes peccaverunt; in non infirmaret tunc
medici gratiam, dum fateri non vult naturam humanam esse
vitiatam. Originalis peccati lege hic eos includit Augusti-
nus, quorum nulla peccata in sacris literis legi Pelagius
objecerat. Cumque horum ex numero Deiparam Virgi-
nem Augustinus idem excipiat, non est cur dictum illius
attendere velimus, deque solo, uti vocant, actuali pecca-
to eum esse locutum existimemus. Sed est alter ejusdem in-
signis locus in libro quinto contra Julianum, capite XV.,
qui, quod contendimus, egregie confirmat, nec sententiam
prioris interpretationi perversa locum relinquit. Illud, ait,
sane magnum, verumque dixisti, cum posuisses testimonium A-
postoli Petri dicentis, Qui peccatum non fecit, notandum es-
se, quod judicaverit apostolus, sufficere ad ostendendum in
Christo nullam fuisse peccatum, quia dicit, nullum eum fecis-
se peccatum. Ut doceret, inquit, quia qui non fecit, habere
non potuit. Omnino verissimum est. Profecto enim peccatum
etiam major fecisset, si parvulus habuisset. Nam propterea
nullus est hominum praeter ipsum, qui peccatum non fecerit
grandioris aetatis accessu, quia nullus est hominum praeter i-
psum, qui peccatum non habuerit infansilis aetatis exortu. O-
iginali ex labe semel contracta consequens esse actionis
peccatum Augustinus constituit. Cumque funditus poste-
riore caruerit Virgo Maria; quis non videat, ex Augusti-
ni sententia nunquam eandem originali peccato vitiatam
fuisse?

In libro 4. Operis imperfecti contra Julianum, cum
hic objiceret, consequens esse ex Catholico dogmate de ori-
ginali peccato, ut deterius, quam Jovinianus haereticus,
de Deipara sentiret Augustinus: *Ille enim Virginitatem Ma-*
riae partus conditione dissolvit; tu (Augustine) ipsam Ma-
riam diaboli nascendi conditione transcribis: sic ipse respon-
det: *Non transcribimus diabolo Mariam conditione nascendi;*
sed ideo, quia ipsa conditio solvitur gratia renascendi. Tran-
scribi diabolo conditione nascendi, est in ipsis primordiis
Conceptionis peccatum contrahere, interque diaboli nume-
rari mancipia ex lege communi. Hoc est enim, quod tota
illa

72
illa disputatione contendit Augustinus, homines nempe non ex utero solum, sed in utero nasci, hoc est concipi sub lege peccati. Idemque negat Pelagianæ factionis signifer Julianus. Quod si diabolo transcribi conditione nascendi, nihil esset aliud Augustino, quam ex utero nasci cum labe peccati; ab ea lege non Deiparam modò, sed & Baptistam, & Jeremiam immunes appellasset; quos, ut erat acutus, & Scripturarum intelligens, ab utero natos sine peccato, Deique gratiâ, & sanctitate exornatos probè cognoverat. Mariam igitur non modò natam ex utero, sed & conceptam sine peccato existimavit.

Fulgentius Ruspensis, magistrum suum imitatus Augustinum, id ipsum tradit his verbis in Sermone de laudibus Mariæ: *Cum dixit, Gratiâ plena, ostendit ex integro ipsam exclusam primæ sententiæ, & plenam benedictionis gratiam restitutam. Restitutam videlicet Adami filiæ Mariæ originalem gratiam, quam pater ipse, obnoxius iræ primæ sententiæ propter crimen, amiserat. Neque enim Deus eiecit iram sententiæ, quæ in anima Virginis tanquam in sede ac domicilio antè fuisset; sed exclusit omnino, ne, dum per carnem grassaretur, ad animæ sedem perveniret.*

Similia his habet Faustus Regiensis, quem Gallicanum Martyrologium Sanctum appellat, & ab erroribus Massiliensium, nitente ipso Fulgentio, reliquisse memorariæ est proditum: *Porta clausa, (a), idest signaculum pudoris, immaculate carnis integritas. Non enim violata est partu, quæ magis est sanctificata Conceptu, quæ absque omni peccato concepta est in utero.*

Sanctus Ildephonsus Archiepiscopus Toletanus, qui Divo Bernardo quingentis annis antiquior fuit, mentionem facit Immunitatis Deiparæ, tanquam rei exploratæ, & omnibus notæ, *Constat, inquit, videlicet notum est, manifestum est, tritum est Ecclesiæ sermone, eam ab omni originali peccato immunem fuisse, per quam non solum maledictio matris Evæ saluta est, sed etiam benedictio omnibus condonatur.*

Hæc

(a) In libro, cui titulus: *Veterum aliquot Gallie Theologorum scripta.*

Hæc leguntur in libro adversus eos, qui disputant de perpetua Virginitate B. Mariæ, & de ejus Parturitione: quamvis eum librum Dacherius Paschasio Radberto censeat adscribendum; qui floruit anno 830., trecentis annis ante Bernardum. Sed uter fuerit auctor, egregium certè testimonium perhibet vetustatis piæ sententiæ. Uterque enim sanctitate fuit eximiâ, cum insigni rerum Divinarum scientia conjunctâ. Eodem in opere ita scribit hic auctor: *Enimæ pietatis honorem, & decus virtutis affert Beatissimæ Virginis pudicitiam prædicare; incorruptam, & incontaminatam, & ab omni contagione primæ originis confiteri alienam.* Immunitatem ecce ab Originis contagione conjungit cum pudicitia; & utramque sine discrimine prædicare haudquaquam veretur. Deinde hæc habet: *Nisi Adam, & Eva primum peccassent in Paradiso, nemo deinceps nasceretur in culpa peccati: Maria verò, quia benedicta, culpam corruptionis non habuit.* Dicit aliquis, ad Nativitatem Virginis ista referri, de qua loquitur Ildephonsus. Equidem fateor; verum Nativitas duplex est; altera perfecta; inchoata altera, quæ est animæ in corpus inclusio, quamque Ildephonsus eo nomine vocat, ubi diem commemorat, *quæ inchoata est felix Mariæ Nativitas.* Utramque igitur iis præconiis celebravit. Ex quibus aliqui non obicere conjiciunt, per ea tempora Conceptionem, & Ortum celebrari uno die consuevisse, ut unus olim festus erat dies Michaelis Archangeli, & Angelorum Custodum. Tandem ut probet Ildephonsus, Mariam, cum pareret, nihil commune cum mulieribus ceteris habuisse, illud assumit; Eandem ab originis labe quàm longissimè abfuisse: *Idcirco cessent à talibus deliramentis, & confiteantur cum Sanctis Patribus, sic eum esse natum de Virgine Maria, ut dignatus est, & ut decuit Deum.* Nullas adscribant Sacratissimæ Matri contumeliæ intulisse, non gemitus, non dolores, non ærumnas, non ulla viscerum vexationes, non ulla dira tristitiæ corruptiones: *quia hæc omnia, sicut sæpe dictum est, in prima origine illatæ sint vindictæ & retributiones justissimæ primæ prævaricationis: à quibus omnibus B. Virgo Maria, quantum est aliena à culpa, tantum proculdubio libera fuit à doloribus & pena.* Alienam dicit à culpa primæ prævaricationis, hoc

est abhorrentem, expertem, immunem, longèque remotam. Soleo enim ridere interpretationem quorundam, qui alienam vel sumunt pro *expiata*, vel utique alienam ab actionis peccato, non à peccato originali. Prima quippe prævaricatio, quam hic unam commemorat Ildephonsius, originale peccatum est. Ab eo igitur alienam Virginem putat, cum dicit alienam ab ea culpa, cujus modò meminerat, hoc est primæ prævaricationis. Deinde si peccatum, & culpæ recta sit comparatio ab Ildephonso, tantum ab ista immunem dicat oportet; quantum re ipsa ab illis fuit. Ab iis autem, hoc est doloribus puerperii, ita fuit immunitas, ut nullos unquam Virgo pertulerit. Ad hæc, si sumit alienam pro *expiata*; cum plures fœminæ fonte sacro expientur ab originis culpa, cur eas quoque, ubi filios emittunt, ærumnis illis non liberat Ildephonsus? Quippe sciebat, nihil omnino in renatis manere, quod veram propriamque rationem peccati habeat. Si ergo Mariam immunem fecit ab iis malis, propterea quia sit expiata aliquando ab originis labe, hoc etiam dicere debuisset, (quod, etsi falsum, & ridiculum est, inde sequi videbat) Fœminas cæteras in baptismo renatas nullis, dum pariunt, vel doloribus, vel ærumnis obnoxias esse. Verùm sunt apinæ tricaque istæ, quarum me jamdiu profectò tædet, pigetque. Quid vox *aliena* significet, apertè docet Ildephonsus, cum Dei Matrem *Immunem* appellat à peccato originali. Quid autem sonet *immunis*, hoc latine scientibus notum est, non barbaris istis, cum suo illo Turrecremata omnia miscantibus.

Nullam passa jagum, curvique immunis aratri
Inquit Ovidius Metamorphoseon libro tertio. Eademque notione Virgilius,

Aspicit urbem

Immunem belli tanti, atque impune quietam. (a)

Porò Ildephonsum nec legisse videtur Dionysius Petavius, qui cum citat, (b) quamquam vir summus in omni genere disciplinarum; sed ejus quandam sententiam præve-

de-

(a) *Æneid. lib. 12.*

(b) *Lib. 14. de incar. cap. 2.*

detortam ab aliis auctoribus acceperit. Est autem huiusmodi:
*At verò beata Maria, licet ipsa de carne peccati sit nata in
 procreata, ipsaque quamvis caro peccati fuerit, non tunc jam
 praeveniente Spiritus Sancti gratia, ab Angelo pra omnibus mu-
 lieribus benedicta vocatur? Spiritus Sanctus superveniet
 in te, & virtus Altissimi obumbrabit tibi. Aliqui si non
 eodem Spiritu Sanctificata est & emundata, quomodo ejus ca-
 ro non caro peccati fuit? Et si caro ejus de massa primae pra-
 varicationis venit, quomodo Christus Verbum caro sine pecca-
 to fuit, qui de carne peccati carnem assumpsit, nisi quia Ver-
 bum, quod caro factum est, eam primam obumbravit, in quam
 Spiritus Sanctus supervenit, & virtus Altissimi totam eam pos-
 sedit? Propterea verò caro ejus non jam caro peccati fuit, in
 qua Deus totum infudit, & Verbum, quod caro factum est,
 sine peccato ad nos venit. Sed & Petavius, & interpretes il-
 li delirare videntur, quos duces habet, cum veri nominis
 originale peccatum in illis verbis agnoscunt. Hic enim
 loquitur Ildephonsus, non de peccato originali, sed de car-
 ne per vitium propagata, deque ærumnis ac sordibus, qui-
 bus Virgo, non suo, sed Adæ merito, unde more com-
 muni carnem traheret, fuisset obnoxia, nisi recepti Dei be-
 neficio fuisset exempta. Si enim peccatum hoc loco intelli-
 geret, id à Maria non ante sublatum existimaret, quam
 homo fieret Verbum Dei. Nam cum sit nata de carne pec-
 cati, quo demum tempore caro ejus non jam caro peccati fuit?
 Eo nimirum, cum Spiritus Sanctus, ut ei Gabriel paulo
 ante promiserat, supervenit in eam, & virtus Altissimi to-
 tam possedit. Itaque Virgo tandem est expiata ab originali
 peccato, cum Dei Filium concepit, si istos interpretes au-
 diamus. Ecquid hiscere audeas? Si carnem peccati eam
 intelligis, quæ more usitato non sine libidine propagatur,
 sordibusque & ærumnis obnoxia est, ultro concedimus.
 Sin ipsum ais originale peccatum esse carnem peccati, ine-
 pte mentiris. Quippe in homine per baptismum renato ve-
 rissime dicitur inesse caro peccati, cum tamen ipsum pecca-
 tum deletum sit. Quod si, dum natam de carne peccati Di-
 vam Virginem docet, natam intelligit cum veri nominis
 originali peccato, non sibi constabit Ildephonsus, qui eo-*

dem in loco Virginem ait originis culpam non contraxisse, atque adeo natam sine peccato. Post illa enim, quæ citavimus, verba: *Et Verbum, quod caro factum est, sine peccato ad nos venit*; quod antea dixerat, ita confirmat. Aliam autem quomodo, Spiritu Sancto eam repleto, non sine peccato originali fuit, cujus etiam Nativitas gloriosa Catholica in omni Ecclesia Christi ab omnibus felix & beata predicatur? Enimvero si non beata esset & gloriosa, nequaquam tam festiva celebraretur ubique ab universis. Sed quia cum solemniter colitur, constat ex auctoritate Ecclesie, quod nullis, quando nata est, subjacuit delictis; nec contraxit in utero sanctificatio originale peccatum. Non contraxit, inquit, hoc est infecta peccati labe non est. Nam peccatum contrahere nihil est aliud non latinis modo, sed Sacris auctoribus, quam peccatum admittere, eoque scdari: ut æruginem, situm, mucorem contrahi à quopiam, est mucidum fieri, ærugiosum, situmque scdum, quod antè non erat: neque æruginem non contrahere est illam deponere, sed eam prorsus ceterere, purumque ac nitidum conservari. Pergit Ildephonsus: Unde et si Jeremia dies, atque Job, maledicta pronuntiat; dies, inquam, Nativitatis eorum; tamen dies, quando inchoata est felix Mariæ Nativitas, beata pronuntiat & colitur religiosè satis. Et infra: Nunc autem quia ex auctoritate totius Ecclesie (Nativitas Virginis) veneratur, constat eam, hoc est Mariam; non, ut Vasquesius cavillatur, solam Mariæ Nativitatem, ab omni originali peccato immunem fuisse; per quam non solam maledictio matris Evæ soluta est, sed etiam benedictio omnibus condonatur: nam per Mariam bona illa mortalibus contigerunt. Vides igitur omnia rectè constare, (ut ad inceptum jam redeamus) si carnem peccati, de qua dixerat natam & procreatam, eam intelligas, quæ cum more communi sit propagata, per se ipsa non vacat ærumnis sordibus, nisi recenti Dei beneficio præstetur immunis. Quod est factum in Virgine, dum Verbum concipiens quodam quasi torrente divinæ gratiæ perfusa est. Sed non est opus argumento concludere, quod ipse Ildephonsus sine ulla ambagibus pronuntiavit. Ait enim

pau-

paulò post: *Quando Spiritus Sanctus in eam advenit, totam de-*
fecavit à sordibus Virginem, & deconit, ut esset Sanctior,
quàm astræ cæli. Ipsa nimirum Mariæ caro tùm est mun-
 dior effecta, suoque modo *Sanctificata*, cùm Dei Filium
 concepit; ut ne in partu futuro sordes admitteret, aut ul-
 lis doloribus premeretur.

At enim, inquires, unum Christum fatetur Ildephon-
 sus communi lege nec esse natum, neque conceptum. Sic
 enim habes: *Plurimum desipiunt, qui dicunt eum communi*
lege naturæ esse natum; quia non ea lege constat esse conceptus;
quoniam hæc lex nascendi, quæ nunc lex naturæ vocatur, ex
vitio prima damnationis est. Et ideo ait Apostolus: *Fuimus*
omnes nos aliquando filii iræ, sicut & cæteri. Sed absit à
 fidelium cordibus, ut ita Christus naturæ credatur filius iræ, sicut
 cæteri nascuntur in vitia corruptionis; de qua corruptione
 dolor & gemitus multiplicantur. Hic videtur distinguere
 Conceptionem ab Ortu; ac negat utrumque lege naturæ in
 Christo fuisse; ut inde confirmet, inter dolores molestias-
 que puerperæ non esse natum: cæteros aut nasci iræ filios in
 vitio corruptionis. Ergone etiam beatissimam Virginem,
 quam antè dixit in utero *Sanctificatam*, non contraxisse origi-
 nale peccatum? Esset hoc levitatis desultoriæ in tam gravi
 argumento. Dicamus igitur, non fuisse necesse, ut hoc lo-
 co Deiparam Ildephonsus exciperet, quam in longa oratio-
 ne, ut est à nobis jam demonstratum, toties exceperat.
 Quippe quod attinet ad legem naturæ, jam de Virgine hoc
 dixerat orationis initio: *Quid est, quod legem naturæ requi-*
runt in Maria, ubi totum, quicquid in ea fuit, possedit Spi-
ritus Sanctus?

Magnum inest pondus in his testimoniis ad Traditio-
 nem de Immunitate Deiparæ comprobendam. Quorsum enim
 hujus operis auctor tam sæpe, tam constantibus verbis eam
 litteris consignasset, nisi rem exploratam ex Ecclesiæ consen-
 su didicisset? Quod si vera non dixit, cur in magna scripto-
 rum copia eum nemo refellit? Cur sæculo septimo, aut no-
 no nullus Episcopus, aut Theologus opinionem novam, ne-
 que Ecclesiæ diu antè perspectam confutavit? Quam opinio-
 nem nuperus auctor, etiam doctrinâ, & sanctitate celeberrimus:

78
 mms, tam licenter, ac liberè invenisset. Quid si nemo, qui
 repugnaret, inventus est; illud efficitur, In veteri Eccle-
 sia persuasionem fuisse de Mariæ Immutate: quam proinde
 securus vel Ildephontus, vel Paschasius Radbertus, talia
 scribere non dubitavit.

S. Fulbertus Carnotensis Episcopus *Oratio de Orta
 Virginis*: *Quamvis paramus promissa fuerit Sanctorum Angelo-
 rum circa tñm Deo gratissimus parentes ab initio procreacionis,
 In excubatio super tam ingentem sobolem? Nāquid ubi fuisse
 credendus est Spiritus Sanctus ab ista quinda pueri, quem sua
 abunbrave disponbat virtute?* Hæc ego Patrum testimoniis soluta in hanc locum con-
 gessi, ut inde constet, Conceptionis Mysterium non, ut man-
 titur libelli Auctor, ut rudioribus conatus imponere, igno-
 rant fuisse antiquitati; sed a prius usque temporibus in ore
 versatum Catholicæ Ecclesiæ; nec modò leviter adumbra-
 tum Patrum sententiis, sed veris coloribus tam luculenter
 expressum, ut ineptus futurus sit, qui velit adhuc altum fi-
 lentium voti status incalcare.

C A P U T XI.

*Quintum argumentum refellitur. Ab Ecclesiæ maturitate in
 Mystério illustrando, pessimè colligi, Conceptionem Inno-
 ciam non esse definiendam. Mystéria Mariæ, Inno-
 ciam Assumptionis Mariæ non antecellere in fundamen-
 tis, ut libelli Auctor existimat. Mystério Conce-
 ptionis. In obsoletis, protritisque argu-
 menti refarciendis putida cuna libel-
 li Auctoris.*

Quintum argumentum. Quamvis Pontifices, qui bene-
 usque ediderunt Constitutiones favorabiles Mystéria Con-
 ceptionis, habuerint præ oculis annos, et singu-
 las auctoritates eam scripsisse, tñm Patrum qua congloban-
 tur à personis valem definitionem, nunquam eam illud defi-
 nuerunt. Signum evidens, quod supra illas fundari non poterat
 de.

definitio. Diuinitus sententiam immaculati Conceptus esse laudabilem, piam, religiosam. Instituerunt festum Mysterii: illud de precepto celebrandum sanxerunt: approbarunt Ordinem sub illius invocatione institutum: largiti sunt Indulgentias in die festo. Quicquid in favorem crederet Mysterii, hæc usque fecerunt; samen nunquam ad resolutionem devenerunt.

Signum evidens illud est, Ecclesiam, ut in re gravi, maturitate, ac prudentiâ opus esse censuisse; tûm quasi per gradus eò usque processissimam, ut nihil illi super sit aliud, quàm definitio. Quis autem ferat libelli Auctoris temeritatem, qui cum dicat definitionem nec in libris Divinis, nec in Patrum sententiis fundamentum habere, Ecclesiæ decreta, quæ sunt hæcenus edita in favorem Mysterii, de ridiculo habere videatur? Si Scripturæ, si Patrum sententiæ neutiquam favent Immanitati Desparæ, consoquens est, ut Ecclesiam accusas máximo crimine levitatis, eamque dicas errare posse, quin etiam errare, dum Conceptionem labis expertem veneratur. Atqui Ecclesiam falli non posse in publico cultu, est dogma Catholicum; quique repugnet Conceptionis in causa, eum de hæresi esse suspectum auctor est Gottus Cardinalis. Ergo tam cultus, quàm pia sententiæ fundamentum in sacris litteris habent, ac Patrum sententiis. Quod est autem Ecclesiastici cultus fundamentum, idem poterit esse definitionis.

Mysterium, inquit, Nativitatis, & Assumptionis, quorum notitia vetustior est in Ecclesia, quàm Conceptionis, non sunt hæcenus definita. Non est igitur definiendum Conceptionis Mysterium. Priora Mysteria fulciuntur etiam solidioribus fundamentis. Nam illud sanctificationis Mariæ, in quo fundatur ejus sancta Nativitas, habuit exempla in prophetis novi, & veteris testamenti. At istius Conceptionis nullum exemplum, immo contraria lex. Illud vero Assumptionis quoad privilegium resurrectionis post mortem in novissimo die erit omnibus commune: Omnes resurgemus (a): Quoad illud glorificationis corporis erit & istud omnibus prædestinatis concessum: Nos immutabimur. At Conceptio sine culpa originali
nul-

(a) 1. Corinth. cap. 15.

*nullo hominum fuit concessa, nec ulli concedatur, cum sit propria Christi Salvatoris nostri ex Spiritu Sancto concepti. Ergo si pro Mysteriis Nativitatis; & Assumptionis, esto antecellant in antiquitate; & in fundamentis Mysterium Conceptionis, quæ suis necessaria definitio ex cathedra, nec etiam erit pro-
fisso.*

Quid hoc homine facias, qui dies festos non Ecclesiæ potissimum auctoritate, neque populi Christiani Religione solemnæ, nec ipsâ rei, cui sacer cultus habetur, sanctitate meretur, sed vetustate? Sed argumento respondeamus. Nemo hactenus bonâ Fide Christianus aut Assumptionis veritatem, aut sanctitatem Nativitatis in dubium vocavit, postea quàm Ecclesiâ Romana, quod esset Objectum Ecclesiastici cultûs, in earum Officiis testata est. Quocirca necesse non fuit illa Mytheria definire. In Conceptionis Mytherio non est ita. Alexander Septimus declaravit, Ecclesiâ Romanam honorem semper detulisse, ac deferre præservationi Mariæ ab originis labe. Tu verò, inique similes eum honorem frustramini interpretando: Pium cultum sententiâ probabili niti posse. Quod est perinde affirmare, in Ecclesiâ Romanam, quæ pium cultum adhibeat Conceptionis Mytherio, errorem cadere posse. Clemens XI. eundem cultum non imminuit profecto, sed longè, datâque ampliavit, cum festum solemne Conceptionis Deiparæ toti Ecclesiæ præscripsit. Nunc tota Ecclesiâ iam celebrat, hoc est populus primis Christianus, quod ex veteri instituto Ecclesiâ Romana celebravit. Quid ad hæc homines inquieti, ac turbulenti? In epitheto *Immaculata* nugantur: Non illud additam Conceptioni, sed Deiparæ Virgini. Qua de re postea. Coercendi sunt igitur definitione; ut, qui à tergo, & lateribus Ecclesiâ petunt oppugnando, (non enim audent apertè) vel ejus judicio, & auctoritate perculsi arma deponant; vel si opinionem medullis infixam sibi eripi non possunt, hæreticorum ad castra receptum habeant. Quis verò credat libelli Auctori, cum ad invidiam removendam, *omnia esse dicit in pace composita*? Sed ego pace illâ tuâ nulum esse bellum putavi Ecclesiæ periculosius, aut impotius.

..... *vel*

Venio ad alteram partem argumenti, quæ habet, My-
 steria Nativitatis, & Assumptionis antecellere in fundamentis
 Mysterium Conceptionis. De Nativitate alio loco disserui: si-
 mul ostendi, sanctitatem in Ortu efficaci argumento demon-
 strari non posse, præterquam illo, quod ad probandam in
 ejus Conceptu Immunitatem, ex Patrum dictis affertur. Nunc
 Assumptionis fundamentum utrùm stabile sit, & quàm soli-
 dum libelli Auctor ostendat, exploremus. *Convenientissimum,*
inquit, est, quod gratia, & privilegia concedenda aliquando toti
generi humano præventive concedantur Matri totius generis hu-
mani auctoris: quia sicut privilegium sanctitatis in utero con-
cessum aliquibus, conveniens fuit, ut concederetur & Virgini,
ita illud concedendum omnibus, conveniens est, ut statim Vir-
gini concedatur. Cum ergo privilegium resurrectionis in novissi-
mo die futurum sit omnibus commune, quia omnes resurgemus
(inquit Paulus 1. Corinthiorum 13.) & illud glorificationis
concedetur prædestinatis, quia nos immutabimur; conveniens
& æquissimum est, ut Beatissima Virgo statim post ejus mortem
consequatur resurrectionem, & glorificationem sui castissimi cor-
poris, & distinguatur in die sui felicissimi transitus per id, quod
omnes consequentur in novissimo die.

Sed hoc genus argumentandi tanquam captiosum, &
 sophisticum Gersonius contemnit (a). *Quis, inquit, es obo-*
mo, ut investigates sensum Domini? quis es, ut consiliarius ejus
fias? Nihil enim Deum facere aut decet, aut æquum est, nisi
 quod ipse conveniens esse cognoverit secundum ordinem sa-
 pientiae suæ. Si prophetæ complures futurorum præscien-
 tiam habuerunt, æquissimum nobis videri potest, ut Chri-
 stus Dominus Matri suæ plenam, & liquidam omnium,
 quæ utrique erant eventura, notitiam tribueret. Atqui Chri-
 stus nec id esse conveniens judicavit, nec fecit re ipsa: nam
 pleraque Matrem latuisse ex sacris litteris intelligimus. Ita
 si eam non triduo post mortem, non ipso die, quo vivere
 desiit, sed alio tempore ad vitam revocare voluerit, id &
 sapienti, & providenti Deo conveniens fuit. Frustra igitur

L.

(a) Par. 1. Epist. Col. 455.

tur arguis libelli Auctor, cùm Ecclesiæ auctoritate neglecta, unde certissimum petere argumentum posset, in hac una congruente ratione, præsidium constituit. Non equidem negem, ejusmodi genus argumentorum scholæ magistris, atque ipsis adeo Sanctis Patribus esse usitatum. Sed ea semper existimari esse appendices ad argumentum potissimum: quod in rebus hujusmodi ex Ecclesiæ auctoritate delumi ignorat nemo, nisi imperitus libelli Auctor.

At Conceptio, inquit, sine culpa originali nulla humanum fuit concessa, nec ullæ concedatur; cum sit propria Christi Salvatoris nostri ex Spiritu Sancto concepti.

Simile est argumentum, quo videtur Ambrosius Assumptionem negare Deiparæ Virginis. In enim libro primæ interpretationum moralium in Job, capite 6. de Christo loquens, Ipse, inquit, est resurrectio, ipse est primogenitus ex mortuis, in quo omnes quidem prærogativam futuræ resurrectionis accepimus. Solus tamen ipse adhuc resurrectione perpetua resurrexit. Respondet autem Cardinalis Gotti pag. 325., intentum Ambrosii fuisse, solum Christum resurrexisse resurrectione perpetua jure sibi debitâ, quia ipse est resurrectio, primogenitus ex mortuis, in causa futuræ resurrectionis omnium; non autem voluisse excludere, quin aliqui, in præcipuè Maria Mater ejus post ipsum, in per ipsum singulari privilegio anticipatè ad æternam vitam resurrexerint. Quæ Gotti responsio in Divæ Virginis Conceptionem optimè convenit, ut, cùm Christi Conceptio suapte natura peccatum excluderet, hujus itidem expers dicenda sit Virgo Maria, non naturâ suâ, sed filii munere, ac beneficio. Quod quidem genus beneficii nemo præter Mariam fuisse legitur consecutus, cùm in veterum scriptis nemo præter Mariam sine crimine fabricatus, aut ab humanæ conspersione naturæ prius intactus, aut purus denique à vitæ principio, semperque beatus, & inculpatus appelletur.

At repugnat contraria lxx. A page pessimum rectorum crambicantiqz. Quid si dicam Resurrectioni contrariam legem etiam obistere. (a) Pulvis es, in pulverem reverteris?

(2) Gen. c. 3.

Verumtamen quoniam mihi res est, non cum prudenti, ac frugi Theologo, sed cum logico elementario, (quid enim bonus Theologus eam legem commemoraret ?) non inutile erit eum tantisper in jus evocare ad alias leges interpretandas. *Omnis homo mundum ; omnes declinaverunt ; non est qui faciat bonum ; non est usque ad unum ;* inquit Apostolus ad Romanos (a). Profecto dices, non pertinere ad Beatissimam Virginem leges huiusmodi. Nam secus dicere, horrendum, & hæreticum est. Quod si legibus illis Dei Mater non comprehenditur, disce jam legem interpretari de Originis tabo; disce Mariam non necessariò sub ea lege contineri. Imitare Tridentinum Coticillam (b), quod in decreto de Originali peccato Mariam noluit comprehendere. Ex quo consequens est, nec eam legem, *In quo omnes peccaverunt* (c), necessariò pertinere ad Deiparam Virginem. Pudet me talia commemorare omnibus nota. Sed hominis huius imperita jactantia in causa fuit, ut ad hæc tralatitia invitatus accederem. Age verò in ea lege interpretanda hæreamus, vel potiùs interpretem ejusdem legis Apostolum adhibeamus (d). *Ignor* sic ut per unius delictum in omnes homines in condemnationem, sic & per unius justitiam in omnes homines in justificationem pervenit. Justitiam Christi in causa fuisse, ut omnes homines baptismo initiati, justitiam re ipsa, & sanctitatem acciperent, dixerit nemo. Si enim quispiam adultus, mortali culpa implicatus, sine ullo dolore baptismum suscipiat, Sacramenti caractere insignitus, qui nec deleri, nec reperi potest, militiæ Christi accensetur: non tamen accipit sanctitatem; eam in eo non verus homo extatur: neque verò exui potest, nisi peccati detestatione. Sed Christum tamen justitiam, & sanctitatis auctorem jure appellamus, quod obedientia, & sanctitate commeruerit, ut, qui sancti futuri essent, ipsius cau-

L

sa

(a) Cap. 3.

(b) Sess. 5.

(c) Rom. 5.

(d) Rom. 5.

sâ iustitiam, & sanctitatem acciperent. Sic Adæ peccatum in omnes homines fuit in condemnationem, non re ipsa, ut ad omnes, qui more communi ex illo nascuntur, prorsus ad hæserit; sed ita fuit, ut qui peccato originali contaminandi fuissent, id propter Adæ inobedientiam, atque peccatum dicerentur contrahere. Hæc verò legis interpretatio violenta non est, non contorta, non, ut isti dicere solent, accommodatitia; sed & facillima, & necessaria, ut comparatio constare possit, quam Divus Paulus instituit inter Christi iustitiam, & Adæ peccatum.

C A P U T XII.

Bartholomæi Spinæ adversus Innoxiam Conceptionem, & Pontificem Maximum, propositiones nefariæ.

QUæ dicta sunt hætenus, ea puto valere ad reprimendum libelli Auctorem, qui Pontificem Maximum à consilio definitionis conatus est avocare: neque solum avocare, (quod esset utcumque tolerandum) sed etiam malis præflagitationibus, ac propemodum minis detertere. Nam quid aliud significant ea verba, *Per definitionem, quæ petitur, surgent disputationes, tranquillitas Ecclesiæ turbabitur, aliæque sequentur incommoda?* Sed mihi crede, nunquam à te, cuique similibus timebit Ecclesia. Alas in sinu, quæ velis, portenta. Cum enim edideris, præstò erunt bellatores fortissimi, qui ea jugulent, atque prosternant. Nunc ad reliqua pergendum est: eaque à nobis sunt refellenda, quæ secundo loco adversarius proposuit, ut Ecclesiæ non expedire probaret, quam postulamus, definitionem. Narrat ille, diu, multumque de hac re deliberatum; nec tamen hætenus definitum Mysterium Immaculati Conceptus: Pontifices aliquot magnis Theologis imperasse, ut, quæ melior sententia videretur, commentando investigarent: id egregios Thomistas præstitisse tanta cum laude, ut Pontificibus eam mentem injecerint, nihil esse in hac quæstione promovendum. Quos
ille

ille triumphos canere possit, sanè non video; qui probè sciam, Pontifices omnes, quos idem ipse commemoravit, Conceptionem Immaculatam privilegiis ornasse; pietatem populi Christiani erga illud Mysterium summis laudibus extulisse. Hoc maxime doleo, mentionem ab eo fieri impudentissimi auctoris Bartholomæi Spinæ, cujus audito nomine, si me negem ad iracundiam commoveri, equidem mentiar. Lege, queso, propositiones quatuordecim, quas anonymus auctor ex ejus libro decerpit, qui est inscriptus *de corruptione generis humani* (a).

1. *Modus dicendæ, Beatam Virginem præservatam fuisse a peccato originali, nec est rationabilis, nec fidelis.*

2. *Excipere ab originali aliquem propagatum seminaliter ex Adamo, est hæreticum.*

3. *Pontifici promissa est assistentia Spiritus Sancti in rebus fidei, & regiminis spiritualis, sed cum conditione, nimirum si faciat id, quod in se est, ad hoc ut dirigatur a Spiritu Sancto, procedendo secundum consilium Cardinalium, & Episcoporum peritorum.*

4. *Papa non potest imponere silentium Dominicani, nec illis prohibere, ne impugnent opinionem Conceptionis Immaculatæ tamquam hæreticam: & si faceret aliquid tale, non faceret ut Pontifex per directionem Spiritus Sancti; sed ut singularis, & præsumptuosa persona motu proprio.*

5. *Si Papa præciperet tale silentium, non esset amplius Papa, nec Vicarius Christi.*

6. *Dominicani, non obstante decreto. Sæc. Quarti, possunt impugnare tamquam hæreticam opinionem Immaculatæ Conceptionis: & quilibet servus Jesu Christi omni studio conari debet id facere, ut Pontifex tandem moveatur ad faciendum id, quod tenetur facere.*

7. *Revelatio, qua dedit occasionem festo Conceptionis, facta est a Satana.*

8. *Opera diaboli invaluit mos celebrandi festum Conceptionis.*

9. *Præ*

(a). Editus Venetiis an. 1535.

9. *Præferenda est auctoritas Sanctorum Doctorum, confirmantium sua dicta Scripturis, auctoritati Pontificum.*

10. *Oppositum Conceptionis Immaculatae est de necessitate fidei, & unum ex principalibus fundamentis ipsius.*

11. *Afferores Conceptionis Immaculatae sunt similes Lutheri, & aliis sectariis in contemptu Sanctorum, & auctoritatis eorum.*

12. *Iussitne forsitan permisit Deus hæresim Lutheri in penam negligentis Pontificum in toleranda sententia Immaculatae Conceptionis contra veritatem Sanctorum.*

13. *Afferores Immaculatae Conceptionis sunt amici diaboli, filii gehennæ, obtinuerunt a Diabolo, impudentissimi, & impostores, a quibus oportet fugere, tanquam a laqueis diaboli.*

14. *Præservatio Virginis ab Originali non differt ab hæresi Pelagianorum formaliter, sed materialiter.*

Quas ego quidem propositiones non sine stomacho legere soleo. Video enim in illis spirantem imaginem superbissimi hominis, & quidquid est uspiam vel sapientiæ, vel dignitatis venerandum, præ se nihili æstimantis. Atque illud etiam mihi lacrymas elicit, quod magnopere verbor, ac sensa illa perniciose, & nefaria, hostes acerrimi Conceptionis inter se foveant. Quorum enim Cajetano, ac Turcremaræ auctorem illum adjungerent, quorum laudibus, ac præconiis in cælum ferrent, nisi ejus sententiæ, atque improba dicta eiisdem placerent? Sed his prætermittis, ad inceptum redeamus.

C A P U T XIII.

*Optimam causam Conceptionis Romani Pontifices diligenter
tractasse, ut jam posset definiri. Argumentum heretici Picini
ni contra Alexandrum VII., qui declaravit Obiectum Eccle-
sasticæ cultus, nec tamen Mysterium definivit, nec optimè sol-
vere, non adversarium. Prudentia Ecclesia, in cultu ad-
bibendo citra Mysterii definitionem, exemplo illustratur Fru-
stra peti præsidium deploratæ causæ à Bellarmino, igitur alia
audere. Puerilis conjectura adversarii de epitheto IMMA-
CULATÆ, quod in Bulla Clementis XI. est affixum Mariæ,
non Conceptioni. Hanc in Officio prædicari SANCTAM :
quod est excellentius. Sixti IV., Alexandri VII., igitur Cle-
mentis XI. Constitutiones, quæ ad cultum pertinent Conce-
ptionis Innocentia, accuratè expenduntur.*

Miram, inquit, profecto, quod à congregatione pau-
corum expeſſetur definitio ex cathedra, quæ reddat rem
certam certitudine infallibilis veritatis, quando hoc non expe-
dire consuevit Pontifices omnes, etiam quando universalis Ec-
clesia erat in Conciliis generalibus congregata.

Non est profecto mirandum, in optima causa Conce-
ptionis non valde multos Theologos occupari debere. Pia
sententia, tot Ecclesiæ judiciis corroborata, non eget Conci-
lio, quod occultè, ac per ambages iacentat vilis homuncio.
Quàm est acriter disputatum sub Joanne XXII., ac Sixto
IV. ? Quàm prudenter deliberatum sub Paulo V., Grego-
rio XV., & Alexandro VII. ? Hoc verè dixerim, ad eam
causam discutiendam plus laboris, ac diligentia collatum,
quàm fieri solet in vita, & moribus dijudicandis eorum,
qui Ecclesiæ decreto sunt consecrandi; atque adeo de pla-
sententia præiudicari illud posse: constare de meritis, ac
procedi posse, quando Sanctissimo placuerit, ad definitionem.
Satis est igitur paucis Theologis negotium committere, qui
non causam perfrigeratam de integro recognoscant; &, an
sit definienda, in dubium revocant: sed qui duorum, quæ
pro-

proposuimus, alterutrum eligant; hoc est, videant inter se, ac Pontifici exponant, Conceptionis Myſterium ſitne definiendum, ut res de Fide, an ut certa infra Fidem, ſed certitudine aliquâ inſallibilis veritatis.

Primo, inquit, hæc definitio non expedit Eccleſiæ. Notant omnes orthodoxi Theologi, inter principia, ſeu locos Theologicos, quibus Eccleſia utitur in ſtabiliendis veritatibus, & proſtigandis erroribus, enumerari & illud, quod nuncupatur auctoritas Patrum. Hoc totis viribus enervare conantur hæretici, Lutherus, Rivetus, Dallæus, & noviffime Picininus. Unum ex argumentis, quo illud impugnare nituntur, eſt ſententia quaſi concors Patrum contra definitionem Eccleſiæ (ſic illam vocant) in puncto Conceptionis Virginis; & afferunt catalogum Patrum.... & tamen hoc non obſtante, dicunt, quod Eccleſia definiit contrarium. Quod probant inanibus rationibus; inter quas una eſt, quia permittit, & præcipit celebrari feſtum Conceptionis. Ergo, dicunt, auctoritas Patrum, utpote diſcors à definitionibus Eccleſiæ, non eſt locus Theologicus. Ita Rivetus ſuum tuetur errorem, & Picininus in ſua Apologia, & in Triumpho debacchatur, exiſtimans per celebrationem feſti Conceptionis fuiſſe definitum Myſterium. Hinc inſultat Alexandro Septimo tanquam ſibi contradicenti, ex quo in ſua Conſtitutione dicat, ſe nolle Myſterium decidere, & poſtea approbando feſtum, illud decidit: hoc eſt, impudenter ait, decidere, & non decidere; non decidere verbis, & decidere factis: quod eſt ſibi contradicere. Huic hæreticorum obſeſſo concors Theologorum reſponſio eſt, quod quamvis Eccleſia ad hæreticam opinionem dicenti, Virginem fuiſſe ſine culpa originali conceptam, tanquam probabili, & pie, & religioſa, nunquam tamen Myſterium definiit, uti Pontifices omnes in ſuis Conſtitutionibus preſtantur. Quare auctoritas Patrum in ſuo robore perſeverat; quia adheſio pie ſententiæ non eſt ejuſdem definitio.

Magnifica vox, ſed non perinde vera; immo & falſiſſima, & ab non ſano capite temere, inſolenterque jactata: quod eſt antea demonſtratum à nobis, cum audaciam iſtius, & in Patribus nominandis jactationem ſuperbā retunderemus: ut illud Græci ſcripſoris multo eſſe verius intelligamus;

Οὐδὲν δὲ ἀνέπαυτον διακρίβει τοῦτο νόημα :

Ἀλλ' οὐ θαυμάζεις, τὴν ὁμοιοπαλίαν;

Deinde ex iis verbis confidentiam libelli Auctoris, qui se putat Ecclesiæ iudicium, mentemque assequi divinando, facile agnoscas: *Ecclesia adhaeret opinioni dicenti, Virginem fuisse sine culpa originali conceptam, tanquam probabili.* In rebus Fidei, Religionis, ac Morum; cum omnes Patres aperte repugnant, non licet sequi opinionem tanquam probabilem. Nam qui probabilis esse possit, quæ omnium Patrum certo iudicio explosa sit? Doctrina enim omnium Patrum est Ecclesiæ doctrina, quam Ecclesia, nisi se neget, negare non potest. Negaret autem, si doctrinam oppositam esse probabilem iudicaret. Quod igitur facere privato nemini licet, id Ecclesiæ tribuere nefas est. Quod verò inquit, omnes Theologos ita sentire, tam est temerarium, quam liquidò constat, piam sententiam in orbe terrarum jam triumphare, & qui eam defendunt, habere in promptu, quod afferant ad hæreticos refellendos. Ajunt ergo, cultus Objecto jam designato per Alexandrum Pontificem, ab Ecclesia teneri sententiam piam, non tanquam probabilem, sed tanquam certam, atque adeo certam, ut ei fallum subesse non possit: idque concludunt argumentando. Quod ipsi tamen evidenter, concludunt, fatentur non esse definitum; ideoque non appellandos hæreticos, qui secus tenent: certam jam esse piam sententiam Theologicâ conclusionem, non Ecclesiæ definitionem: eam negare conclusionem non esse hæreticum, sed erroneum; propterea quia hominis ejus propositio, qui Mariam negaret originis labe caruisse, præsumeretur ex iudicio erroneo procedere, nimirum quod Ecclesia universalis proponeret B. Virginem sub titulo falso colendam, ut Cottus ait Cardinalis: Ecclesiam sibi non repugnare, dum cultum adhibet Conceptioni juxta piam sententiam, qui sanè cultus fallax esse non potest: ac simul declarat, Conceptionis Mysterium nunc se nolle decidere. Ut autem ostendant, hæc non esse pugnancia, memorabile exemplum Ecclesiæ veteris afferunt: Ecclesiam pro certo habuisse jam inde ab hæresis Pelagianæ primordiis; Ad initium Fidei, ac bonæ voluntatis, Dei gratiam requiri; quod eam publice Christiani pete-

M

rent,

rent, non solum ad opus bonum exequendum, sed etiam ad boni cogitationem: nec id tamen, quod Massilienses negabant, ante annum Christi 519. definire voluisse: in ea verò cunctatione Ecclesie consilium fuisse, ut exploraret, possentne filii eritiorē viā, & faciliore ad sanitatem revocari; hoc est Ecclesie propositā consuetudine: sed eam tandem definitione opus esse censuisse, quod filios videret scientes, ac volentes in tanto lumine cœcutire: id ipsum facturam in Conceptionis causa Ecclesiam Catholicam: consilium ipsius in hoc Mysterio colendo satis esse explicatum: id si Theologi pertinaces improbè pergant interpretari, eò denique perventuram, ut Mysterium definiat. Nunc acumen libelli Auctoris in solvendo Picinini argumento videamus.

Ad obiectum Picinini insultantis Pontificem, & Davidentis Theologos, respondit primo Bellarminus, qui sub eodem argumentum obicit tamquam ab hæreticis illius temporis adinventum, ostendens celebrationem festi Conceptionis non esse definitionem Mysterii, hisce verbis tomo 2. controuv. lib. 3. cap. 16. fundamentum hujus festi præcipuum non esse Conceptionem Immaculatam, sed simpliciter Conceptionis Matris Dei futuræ. Quotiescumque enim fuerit illa Conceptio, eo ipso, quod Conceptio fuit Matris Dei, singulare gaudium affert mundo ejus memoria. Tunc enim primùm habuimus certum pignus redemptionis; præsertim cum non sine miraculo ex Matre sterili concepta fuerit. Itaque hoc festum etiam illi celebrant, qui putant Virginem in peccato conceptam. Ex quo clarissime constat celebrationem festi longe diversam esse à definitione Mysterii.

Sed Bellarmini testimonium hoc tempore afferre hominis est in pessima causa desperantis. Nam quid eum post Alexandri decretum viri talis, ac tanti juvare potest auctoritas? Scripserat hæc Bellarminus, diemque suum obierat, cum Alexander Septimus, propositā vetere Christi fidelium pietate sentientium, B. Mariæ animam in primo instanti creationis, & infusionis in corpus à macula originali fuisse præservatam, ita decrevit: Nos volentes laudabili huic pietati, & devotioni, & festo, & cultui secundum illam
(piam

(plam sententiam) exhibito, in Ecclesia Romana post ipsius cultus institutionem numquam immutato, favere hoc, ilique poenas interminatur, quæ Apostolicas Constitutiones, editas in favorem prædictæ Sententiæ, & festi, ita pergone interpretari, ut favores per illas collati dicte sententiæ, in festo, seu cultui secundum illum exhibito fruantur. Hoc iudicium Apostolicæ Sedis sequendum est; hoc sequeretur, si viveret, Bellarminus: ut mirari jam subeat, hac ætate Theologos inveniri, qui perversæ opinioni à gravissimæ auctoritatis præsidium petant. Licuit olim hæc scribere Bellarmino, cum de cultus Objecto Catholici viri magno opere disceptarent. Nunc, Objecto jam designato, qui velit adhuc ad Bellarminum confugere, perinde faciet, ut Milonius ille Horatianus, qui temulentia in furorem actus saltare solitus erat,

ut semel ito

Accessit fervor capiti, numerusque lucernæ.

Quid, quodd Bellarminus tomo 4. contr. lib. 4. de amiss. gratiæ cap. 15. quod antea dixerat, emendavit; & quæ populi Christiani de Mariæ Conceptu sententia esset, verbis clarissimis indicavit? *Tertius*, inquit, *ferè orbis Christianus celebrat festum diem Conceptionis Virginis Mariæ, eamque Conceptionem Immaculatam vocat.*

Pergit auctor libelli, & quod venenum opinionis absurdæ jamdiu pectore continebat, tandem aliquando profundit: *Officia, Missæ, & festa non semper celebrantur ab Ecclesia in argumentum fidei, sed celebrantur etiam in testimonium, & professionem pietatis. Quot festa B. Virginis celebrantur per annum? Usque ad decem. In septem enumerantur in Ordinario Romano; In tamen quis dicet festa Rosarii, Carmeli, Sanctæ Mariæ de Mercede hoc. immo In festum Representationis designare, illa Mysteriorum esse de fide? Hinc Natalis Alexander faculo 1. differ. 16. paragrapho 11. erudite adverte, in quibusdam antiquis Martyrologiis, Romano, Usuandis, & Adonis, indicari festum Conceptionis S. Joannis Baptistæ, quod exhibet dici quædam, Sanctum Joannem fuisse sine culpa originali conceptionem. Poterit ergo celebrari festum Conceptionis Mariæ, præfata definitione Mysteriorum. Decipiuntur ergo heterodoni*

M 2

ar-

arguendo definitionem Myſterii ex celebratione ejusdem feſti.

Hic Rhodus, hic ſaltus. Cultum ſacrum à Pontifice præſcriptum, ab Eccleſia receptum, & uſitatum, non eſſe modò pietatis profeſſionem, ſed etiam Catholicæ Religionis, D. Thomas, cæterique Theologi conſenſu docent. Quod hoſtes ipſi Conceptionis Innoxie ante decretum Alexandri Septimi fatebantur. Ajebant enim, quidquid Eccleſia celebraret, id eſſe verum, & ſanctum, propterea quia feſtorum dierum celebritate Chriſtianam Fidem proſiteamur; ſed Objectum celebritatis in Conceptione Mariæ non eſſe primum momentum creationis ejusdem. Nunc, pallio mutato, cùm ſe intelligant Objectum hujusmodi negare non poſſe, D. Thomam, Theologos veteres, aſſeclas ſuos, Eccleſiæ conſenſum, totamque adeo antiquitatem oppugnant. Ego verò non hæc gravium Theologorum inventa, ſed ſophiſtarum deliramenta eſſe probavi. Nunc illud adjungam, non levi poenà eſſe plectendos, qui nescio qua incertæ pietatis profeſſione contenti, hanc in publico cultu ab Catholicæ Fidei profeſſione diſjungi poſſe contendunt. Sed commentum hoc ſuum non ſatis apertè agit in ſcenam libelli Auctor; nec, quod proponit in argumento, confirmat; ſed aliud aſſumit, quod & facile à nobis impetrabit, & ad illud probandum minimè pertinet. Propoſitio erat: *feſta non ſemper celebrantur ab Eccleſia in argumentum fidei.* Hoc ut oſtendat, illud aſſumit: *quis dicet, feſta Roſarii, Carmeli, &c. designare illa Myſteria eſſe de fide?* Quod eſt perinde, ac ſi ita colligeret argumentando: quæ coluntur Myſteria Carmeli, & Roſarii, non ſunt de Fide: ergo non ſemper feſta celebrantur in argumentum, & profeſſionem fidei Chriſtianæ. Hoc autem nugari penitus eſt, non Theologi more argumentari. Damus, illa Myſteria, hoc eſt Objecta feſtorum propria non eſſe de Fide, ut in ſcholis loquimur eſt; nempe Eccleſiæ judicio definita non eſſe: tamen ſi eadem certa ſunt, atque ita certa, ut eis falſum ſub eſſe non poſſit. Sed quis Theologus rectè colligat, honorem, & cultum, quem iſſdem Myſteriis adhibemus, non eſſe Fidei Chriſtianæ teſtificationem? Eſt profeſſo, eritque ſemper, dum manebit Eccleſia, invito licet, ac repugnante

gnante libelli Auctore, qui, quod attulit ex D. Thoma argumentum (a), velim attendat. In hoc enim,
fragili quærens illidere dentem,

Offendet solido.

Hæc autem professio Religionis, ac Fidei, fallax esse non potest, cum honorem factum, & cultum, in quo potissimum illa consistit, Ecclesia omnis exercet. Atque hæretici quidem in eo fallantur, quod ex hac tanta celebritate Conceptionis Innoxie definitionem concludunt. Nec enim mentem Ecclesiæ possunt cognoscere. Nos certè non fallimur, qui, quod colitur ab Ecclesia universa, falsum esse non posse judicamus. Objectum igitur omne festorum dierum, quod *videtur* unumquemque constituit, ac distinguit à cæteris, omnino verum, & sanctum est. In Rosario peculiare obiectum habemus veritatem cuiusdam formulæ orandi, quæ quidem Angelicarum salutationum decades, oratione Dominicâ interjectâ, distinguimus, & ad earum singulas totidem nostræ Reparationis Mysteria meditando recolimus. Hanc autem formulam esse sanctam negabit nemo; ne ipse quidem negare potest libelli Auctor, nisi se velit à contubernaliis suis malè multari. Idemque dicas de cæteris. Sed hoc Rosarii præcipuum est, quod illa formula orandi, quæ festi ejus obiectum dicitur, ad Mysteria quindecim referatur, quorum tredecim de fide sunt, duo postrema, hoc est Assumptio, & Coronatio Mariæ, cum illa cœli, terræque Regina creata est, omnino sunt certa, sed non de Fide, hoc est expressè non definita. Quamquam ea, quæ velut pietatis adjumenta pertinentur à rebus gestis, & in Officio illius festi narrantur, non æquè sunt certa; sed iis tamen Obiectum verum, ac proprium celebritatis non constituitur.

De Conceptione Joannis Baptistæ quæ sunt objecta ex Natali Alexandro, nihil me movent. Nec enim in festis diebus solus titulus debet attendi, sed quid illorum Officia contineant, inquirendum. Baptista, ut à Grecis recolitur, Con-

(a) Vide sup. cap. 23.

Conceptionis memoriam cum titulum habet; sed ex Officio perspicuum est, Apparitionem Angeli ad Zachariam, ejusque magna promissa de futura Baptistæ Conceptione, sanctitate, ortu, factisque mirandis, sub eo nomine celebrari. Porro hæc apparitio tam ipsa per se, tam propter illa promissa, & sancta fuit, & digna cum primis Ecclesiæ cultu. Ad eum modum Martyrologia Latina Conceptionem habere potuerunt tituli loco, quamvis elogium, quod titulo adjungitur, explicaret Apparitionem. Quod si etiam Baptistæ Conceptionem, quæ Angelicum nuntium est consecuta, quædam Ecclesiæ celebraverunt; erat etiam in illa, quod iure sanctum haberi posset, nempe Dei beneficium, qui prætergressus naturæ leges id fecerat, ut à sterili femina semen vivi conciperetur ætate devexa. Sed in Deiparæ Conceptione quod colimus, non est ejusmodi beneficium. Majus est, ac longè præstantius beneficium, quod Ecclesia jubente celebramus, hoc est animæ Puritatem ab Originis labe, cum in corpus includeretur. Hæc, docente Alexandro, sola res est ad cultum proposita: hanc jussu Clementis non aliqua Ecclesia singularis, sed omnis populus Christianus ritu solemni veneratur. Ex quibus efficitur, quamquam Mysterium Conceptionis Innoxie non sit hætenus definitum, tamen ex festi celebritate, cujus Objectum notatum est, veritatem Mysteriorum demonstrari.

Cardinalis Gotti in suo opera Italico, cui titulus, La vera Chiesa, ut Piciniam in sua audacia confundat, utitur responsione Cardinalis Bellarmini, qui advertit pro confirmatione, quod Clemens XI. in Bulla, quæ sanxit festum Conceptionis celebrari de præcepto ab universis Christi fidelibus, ne idiceretur per illam decidisse Mysterium, qui non in idem venire institutionem festi, qui definitionem articuli, apposite titulum Constitutionis sic disposuit. Ut festum Conceptionis B. Mariæ Virginis immaculatæ de præcepto ubiq; in posterum observetur. Ubi sermō animadvertendum, non dixisse, ut festum immaculatæ Conceptionis, sed ut festum Conceptionis B. Mariæ Virgini immaculatæ: ut ostenderet, verbum immaculatæ non cadere supra Conceptionem, sed supra Virginem Mariam, confirmando, quod diximus, festum esse quiddam distinctum ab articulo.

Hinc

Hinc notanda est particularis notitia; quod cum extra Urbem in quadam Italia civitate impressa fuisset Constitutio ordine inverso, nempe sub hoc titulo: ut festum immaculatæ Conceptionis B. Mariæ; indoluit Pontifex: & sub die 12. Octobris 1709. loci Ordinaria commisit, ut acriter moveret illos, qui huic alterationi dederant manus; & iussit suppressam impressionem vitiatam.

Atqui si viveret Picininus, merito Gottum, (id quod tanti viri pace dixerim) & si quis alius hac responsione uteretur, posset ridere. Diceret enim, Alexandrum Septimum declarasse, quod sit Objectum Ecclesiastici cultus in Conceptione, hoc est, esse Deiparæ Præservationem ab Originis labe; eique cultum semper delatum ab Ecclesia Romana. Vel ergo Pontificis, & Ecclesiæ Catholicæ iudicium contemnitis; vel si hoc facere nefas arbitramini, non potestis jam dicere, quod antea dixerat Bellarminus, *fundamentum hujus festi præcipuum non esse Conceptionem immaculatam, sed simpliciter Conceptionem Matris Dei futuræ*. Cum itaque in Bellarmini responsione ridiculum sit collocare præsidium; æge, necum respondeas Picinino, Riveto, Dallæo, cæterisque pestibus Ecclesiæ Catholicæ: Sanctos Patres antiquos, & recentiores intemperatæ Conceptioni Mariæ non adversari; multos etiam conceptis verbis favere: ita locum Theologicum ab auctoritate Sanctorum Patrum esse constantem: Ecclesiam colere Præservationem Deiparæ ab Originis labe, in eaque se falli non posse; nec tamen cultum Ecclesiæ esse reipsâ definitionem. Hoc debet hæreticis respondere bonus Thomista; non eludere Alexandrinum decretum: non inficiari, quod Pontifex Maximus verbis illustribus affirmavit. In quo nuperus libelli Auctor Gravinam suam non imitatur, qui sincerè professus est, *piam sententiam tum demum veram existimandam, si Pontifex aliquis Præservationem Deiparæ ad cultum proponeret*. Scripsit autem Gravina centum ferè ab hinc annis, antequam Pontifex Alexander ejusmodi Objectum designaret. Cujus auctoris hæc verba sunt, tomo secundo Catholicarum præscriptionum, quæstione 6., artic. 6.: *Proferant adversarii absoluto cultu, tamquam ad ad primum abjectum, Beatam Virginem propositam immaculatam.*

latum, & præservatum; igitur causa finita est. Præmarium autem objectum illud intelligit, quo Conceptionis festus dies constituitur, & quo movemur ad grates Deo persolvendas de beneficio collato in Deiparam Virginem. De hoc enim Objecto pertinax erat controversia ætate Gravinæ; cum Mariæ Præservationem Objectum esse Ecclesiastici cultus Nostri contenderent; ille cum suis admodum paucis Expiationem à culpa, quam illa contraxerat, esse cultus Objectum arbitra retur.

Ad ea verò, quæ secundo loco attulisti, ita respondeo: pueros esse elementarios, qui in epitheto *Immaculata* nugari velint: Ecclesiam ex veteri instituto semper illud attribuisse Mariæ, ut eam puram significaret non modò à foribus animæ, sed etiam corporis; adeoque Pontifices ipsos, antiqui moris retinentissimos, censuisse, Non esse epithetum loco movendum: Clementem XI. ad eam planè consuetudinem respexisse, cum ita præcepit, ut festum Conceptionis *B. Mariæ Virginis immaculatae ubique in posterum observetur*: in Officio Ecclesiastico Conceptionem Deiparæ *Sanctam* vocari; & epithetum *Sanctam* non modò idem significare, quod aliud epithetum *Immaculatam*; sed beatiorem, ac præstantiorem Divinæ Matris conditionem, ac sortem: nec enim solam puritatem à crimine, quam quivis homo habere posset in pura natura, sed etiam dona Divinæ gratiæ illo vocabulo designari. Quod si ex *Sancta Conceptione*, cultuque ejus non immutato, vocibusque similibus, quæ in officio Ecclesiastico, & Alexandri decreto passim leguntur, haud rectè colligas, esse articulum Fidei Immunitatem Mariæ; ita si verba Clementini diplomatis essent hujusmodi: *Ut festum Immaculatae Conceptionis* &c., non tamen his verbis definitio Mysterii contineretur. Apertam dico & expressam definitionem, & qua populus Christianus doceri posset, Immunitatem Mariæ ad Fidem Catholicam pertinere. Itaque est hominis conjecturà fallaci temerè utentis, non Theologi more disputantis, cur epithetum illud *Immaculatae* sit affixum Mariæ, non Conceptioni; eam causam asserre, ne diceretur Clemens XI. decidisse Mysterium Conceptionis Innoxie. Ut enim boni Theologi hoc rectè dicunt, non esse articulum Fidei Immu-

munitatem Mariæ, sed veram tamen, quod in Officio solemni *Sancta Conceptio* prædicetur, quodque Alexander affirmet, cultum semper eundem perieverasse, quem Sixtus instituit, à quo Christus *Mariæ præservator*, & ipsa *Conceptio* non semel vocatur *Immaculata*, *dignumque ac debitum*, quod illi hoc nomine præstaretur, obsequium; ad eum modum si Clemens XI. epithetum illud *Immaculata* (quod necesse non fuit) *Conceptioni* addidisset, non articulum Theologus esse factum putaret, sed veritatem hujus Mysterii, quæ necessariâ conclusionem aliunde colligitur, hoc etiam exemplo comprobaret. Sic enim Theologi aliunde conficiunt: Sixtus IV. instituit, ut Ecclesia Romana Divæ Virginis coleret Immunitatem, edito Officio tantam Virginis laudem & ornamentum prædicante; populumque Christianum, ut libenter id faceret, (non enim voluit imperare) Indulgentiis propositis invitavit. Sed cum illud Officium commutatum fuisset à Pio V., quidam Theologi, si unquam aliàs, tum multò magis cavillari cœperunt, non esse cultûs Objectum Immunitatem. Alexander VII. declaravit, eum cultum Mysterii, quem Sixtus IV. instituit, nunquam esse immutatum in Ecclesia Romana. Quid, quod ipse Alexander, quem cultum docet non esse mutatum, eundem testatur ad celebrandam Immunitatem esse institutum? Prorsus enim Sixtus IV. eum cultum instituit, quem suis illis Constitutionibus unum commendavit. Atqui, teste Alexandro, nonnisi cultus Immunitatis à Sixto Pontifice est commendatus. Lege Alexandri testimonium. *Vetus est Christi fidelium erga ejus Matrem Beatissimam Virginem Mariam pietas sentientium, ejus animam in primo instanti creationis atque infusionis in corpus fuisse speciali Dei gratia & privilegio à macula peccati originalis præservatam immunem, atque in hoc sensu ejus Conceptionis festum solemni ritu colentium & celebrantium: crevitque eorum numerus, atque hujusmodi cultus post editas à felici recordationis Sixto Papa IV. Prædecessore nostro in ejus commendationem Apostolicas Constitutiones. In ejus, inquit, commendationem, qui Mariæ Præservatæ & Immuni deferretur; non cultûs diversi, quem Sophistæ nonnulli somniant. Nec alias omni-*

no Constitutiones vidimus unquam, quibus aut Sixtus, aut Pontifices alii diverſi generis cultum commendarent. Clemens XI. veterem cultum Immunitatis amplificavit, voluitque adhiberi ab omni populo Chriſtiano; deceſſorum videlicet religionem, & in Virginem ſtudio æmulatus, qui decretis edendis eam maxime laudem ſunt conſecuti; ſequē illa præ oculis habere omnia ſignificavit, cum eorum exemplum ſibi ipſe propoſuit imitandum. Commiſſi, inquit, *Nobis divinitus. Sacroſancti Apoſtolatus Officii* exigit ratio, ut *glorioſiſſimæ Virginis Dei genitricis Mariæ, cujus Conceptionis gaudium annuntiavit univerſo mundo, venerationem & cultum, plurimum Romanorum Pontificum Prædeceſſorum Noſtrorum more, ampliare ſtudentes in terris, illius, quæ ſuper Choros Angelorum exaltata, pro populo Chriſtiano ſedula exortum apud eum, quem genuit, aſſidue intercedit in Cælis, potentiſſimam opem, in tot tantique, quibus premimur Chriſtiæ Reipublicæ, & Catholicæ Eccleſiæ neceſſitatibus, quantum Nobis ex alto conceditur, promereri jugiter ſatagamus. Tandem decernit, Feſtum Conceptionis B. Mariæ Virginis Immaculatæ ubique terrarum in poſterum ab omnibus & ſingulis utriuſque ſexus Chriſti fidelibus, ſicut alia feſta de præcepto, ſervari.* Atqui Eccleſia univerſa falli non poteſt in publico cultu ad Religionem pertinente. Certa igitur eſt Deiparæ Immunitas, quam omnis Eccleſia veneratur. Si Clemens XI. epithetum illud *Immaculatæ* Conceptioni addidiſſet, argumentum ſuppeditaſſet, non neceſſarium, ſed utile tamen ad nugaces Sophiſtas magis ac magis reprimendos. Quibus dicere poſſent ſapientes Theologi, Quod Sixtus IV. inſtituit, & Alexander diſertè confirmavit; id à Clemente non ampliatus modò, ſed paucis temerè blaterantibus inculcatum.

C A P U T XIV.

Libelli Auctoris audacia deterrentis Pontificem a definitione Myſterii, ne periculū facessat ſuæ auctoritati. Eccleſiam, quæ cultum deferat Conceptioni juxta ſententiam de Immunitate, cenſere, eam convenire cū dictis Patrum, Librorumq; divinatorum. Judicium Patrum Baſileenſum prorsus idem fuiſſe etiam ante diſſidium. Natalis Alexandri, Philippi Labbei, Edmundi Martene, de inſigni decreto Baſileenſi, ejusque approbatione judicium. Notatus error Lampridii de Concilio Avenionenſi, ejusque decretis.

ANtequam Pontifex de aliqua re, quæ proponitur definienda, judicium ferat, ſerio, inquit, & diligentiſſime ſive per ſe, ſive per ſuos Theologos aſſeſſores examinare conſuevit, an articulus definiendus ſit conformis illis duobus principiis ſacræ Scripturæ, & traditionis, an concordet cū doctrina Eccleſiæ, & Sanctorum; & tunc tuto, & ſecurus procedet, poteritque ex cathedra pronuntiare decretum. At Myſterium Immaculati Conceptus Mariæ, quamquam hucusque ſit habitum tamquam pium, laudabile, & religioſum, nunquam tamen poſt tot ſæculorum curſum fuit approbatum tamquam conforme Scripturæ, & traditioni: ideoque Pontifices omnes, & Concilia hucusque definitionem continuerunt, ne illorum infallibilitas dubietati succumberet, & in controverſiam veniret. Quare dicendum, definitionem facere non expedire Pontifici, eo vel maxime hiſce miſerrimis temporibus, in quibus heterodoxi omnes, & Theologi ſuſpectæ doctrinæ continuo hanc auctoritatem pulſant, & tamquam ſcopum ad ſagittam exponunt.

Vides hic denuo, non Catholicum hominem juris, & æqui ſtudioſum, ſed aſtutum politicum, qui Pontifici Maximo perſuadere conatur, non eſſe facieſſendum periculum ſuæ auctoritati, non enim defuturos, qui eam oppugnent, ſi piam ſententiam definierit. Sed, quod eſt flagitiouſius, Conciliorum, ac Pontificum mentem divinando interpretatur, cū ita diſerit, Pontifices omnes, & Concilia definitione

superfedisſe, *ne illorum infallibilitas dubietati succumberet*. Hancne mentem illorum, & conſilium fuiſſe, fas eſt cogitare? Quorſum enim Objectum celebritatis indicaiſſent; quorſum Feſtum ſolemne inſtituiſſent, ſi veriti eſſent hæreticorum criminationes, atque ludibria? Quippe hæretici hoc etiam nomine rident Eccleſiam Romanam, quodd inſtituerit Feſtum ſolemne Conceptionis Mariæ. Atque Clemens XI. nihil non ab eorum temeritate ſibi expectandum jamdiu animo providebat: nihil hæreticis tam eſſe proclive, quàm maledicta, & contumelias emittere in omnes ritus Romanorum. Præterea (nam hoc exemplum etiam atque etiam premendum eſt) ſi quis Patribus Arauſicanæ Synodi ſecundæ id conſilium dediſſet, ut Semipelagianos in errore verſari paterentur, quorum in numero viri magni cenſebantur; eamque cauſam attuliſſet, *ne illorum infallibilitas dubietati succumberet*, ut verbis utar libelli Auctoris; ſatis eſſe poſſeſſa tenere, hoc eſt recitare ex Eccleſiæ inſtituto Publicas preces, quibus auxilia Divinæ gratiæ petuntur ad initium fidei: ſi quis, inquam, id conſilium dediſſet, eſſetne commendandus? At, dices, errabant Semipelagiani; ideoque definitione coërcendi fuerunt. Tu quoque erras cum tuis paucis, teque in erronea opinione verſari, argumento probavi prorsus inviſto. Errabant illi, propterea quia ex lege ſupplicandi, quod inde ſequitur neceſſariò, non collibegant; hoc eſt, Dei gratiam requiri ad initium fidei. Erras tu vehementer, quòd ex publico cultu Immaculati Conceptûs illud conſequens eſſe negas, caruiſſe Mariam originali peccato.

Age verò, mendacium illud refellamus, quo velut ex tripode aſſeveranter pronuntias, *Myſterium immaculati Conceptus, quamquam hucusque ſit habitum tamquam pium, laudabile, & religioſum, numquam tamen poſt tot ſæculorum curſum fuit approbatum tamquam conforme Scripturæ, & traditioni*. Nihilne dicam de Concilio Baſileenſi, cui pia ſententia viſa eſt eſſe Divinis litteris conſentanea? At enim non Concilium erat, ſed errantium conventiculum, cùm iſta decrevit. Erat enim exemplomalo ſejunctum à Romani Pontificis auctoritate. Concedo. Sed tamen ſunt, qui de-

defendant, Pontifices aliquot, in quibus maximè Nicolaum Quintum, ejus Concilii comprobasse decreta, exceptis iis, quæ ad Summi Pontificis auctoritatem labefactandam pertinerent. Existimant alii, quæ Basileenses post ortum dissidium decrevere, prorsus omnia rescissa in quinto Concilio Lateranensi. Nolo in re controversa quidquam decernere. Sed nihil prohibet, eos viros, quanquam animi improbitate à Pontifice recesserunt, doctrinâ gravissimos appellari. Sic ergo constituo, non eorum judicium de Conceptione, quod nullum esse tum poterat, æstimandum, sed receptæ doctrinæ, & in orbe Catholico dominantis, testimonium. Deiparam igitur Immunem fuisse ab originis labe; atque id esse Divinis litteris consentaneum, insignis erat Ecclesiæ vox, etiam ante dissidium Basileense; erat Antistitum, Ecclesiarum, doctorum; erat populi Christiani, modò quosdam excipias è familia Prædicatorum, qui vocem Ecclesiæ non magis poterant debilitare, quàm Ægypti provincia in causa Euthychis, & Dioscori. Ut enim *Ecclesia Dei provinciâ Ægypti major est, & fide dignior*, (quod ejus provinciæ decem Episcopis, qui subscribere epistolæ Magni Leonis recusabant, ait Acacius) ita quibusdam Dominicanis. Quid, quodd Concilium Avenionense, præsidente Calixti Tertii legato, approbavit Basileense decretum verbis amplissimis? *Pium, & salubre*, ait Natalis Alexander (a), *Concilii Basiliensis de Immaculata Deiparæ Virginis Conceptione decretum suscepit, atque observare statuit Avenionense Concilium*. Hujus acta Concilii nuperus auctor Antonius Lampridius in dubium vocat (b) propterea, quia *frustra sint conquesta à Labbeo diligentissimo viro*, malique testis auctoritate nitantur Hippolyti Maraccii, quem nihili faciat idem Lampridius. Si tamen iste vel Natalem legisset, vel Edmundum Martene (c), vel Tomum decimum

(a) *Sæc. 15. & 16. dissert. 8. art. 5.*

(b) *Pag. 77. Operis de superstitione vitanda.*

(c) *Tomo 4. Thesauri Novi Anecdotorum pag. 379.*

munonum Conciliorum, quæ nuper Venetiis edita sunt, non hoc ferre iudicium talis ac tantus eruditorum antistes potuisset. Ita enim res habet. Labbeus non solum meminit ejus Concilii, sed decreta vulgavit numero sexdecim, ita præfatus: *Avenionense Concilium pro restitutione discipline Ecclesiasticæ celebratum, præside Petro de Fuxo Albanensi Episcopo S. R. E. Cardinali, Archiepiscopo Arclatensi & Legato Avenianensi. Dicitur extitisse in biblioteca illustrissimi Episcopi Vastionensis, ejusque fit mentio in Purpura Mariana R. P. Hippolyti Maraccii Clerici Regularis mihi pagina 369. Quare hic paragraphos sexdecim exhibebimus, donec integra illa acta nancisci licuerit.* (a) Post Labbeum Martene, vir, siquis alius, eruditus & probus, vulgavit octo supra viginti. è MS. exemplari Ecclesiæ Avenionensis. Nonus autem sic habet: *Præterea decretum in Concilio Basiliensi factum de Conceptione Beatissimæ Virginis Mariæ statuimus inviolabiliter observari, districte omnibus inbibendo sub excommunicationis pœna, nequisquam aliquid in contrarium prædicare, vel publice disputare præsumat. Quod si secus aliquis fecerit, dictam sententiam eum incurrisse volumus ipso facto, & in prima synodo per diocesi per quemlibet celebrandâ prædictâ statui- mus prædicari, & Curatis Ecclesiarum injungi, ut hæc populo manifestent.* Hoc ergo Concilium, in quo decretum Basileense probatum est, non unum testem Maraccium habet, sed alios præterea gravissimos viros, quos Antonius Lampridius legere potuit. Romani Pontificis ei Concilio non auctoritas defuit; non est idem reprobatum; non ejus acta latere Pontificem potuerunt. Ergo sciente, & contentiente Pontifice scitum est à provinciali Concilio, piam sententiam esse Scripturæ consentaneam. Deinde quis te fecit interpretem Ecclesiæ Catholicæ, qui, quod est ab illa probatum, non esse, dicas probatum tamquam conforme Scripturæ, & traditioni? Non lego, inquis, hæc verba in tot Bullis Pontificum Maximorum, non in decreto Concilii Tridentini. Sed ut hæc legeres, necesse non fuit. Quàm multa decreta Conciliorum eâ formulâ carent, quæ, quod

in

(a) Tomo 19. editionis Venetæ Conciliorum pag. 183.

in Fidei, Morumque rebus decernitur, id esse dicat *conforme Scripturæ, ac traditioni*. Dicas igitur licet, iis decretis multa fuisse constituta, sed non *tamquam Scripturæ, ac traditioni consentanea*. Quo nihil sanè dici potest absurdius. Quidquid enim in iis rebus decernit Ecclesia, id esse debet horum alterutri consentaneum, quamquam disertè non explicetur. Nam potest colligi argumentando. Non ergo necesse fuit, ut illa decreta, quæ Virginis favent Immunitati, disertis verbis haberent, *piam sententiam esse conformem Scripturæ, & traditioni*. Hoc enim satis argumentando colligitur in hunc modum: In rebus, ad Mores instituendos pertinentibus, Ecclesiam falli non posse, & verissimum est, & sacræ Scripturæ consentaneum: colit autem Ecclesia Immunitatem Deiparæ; ilque cultus ad Mores pertinet: in eo igitur Ecclesiam falli non posse, & verissimum est, & sacræ Scripturæ consentaneum. Quòd si falli non potest, consequens est, certam esse Deiparæ Immunitatem, & in Sacra Scriptura fundamentum habere. Eandem probatam esse ab Ecclesia, tanquam veterum Patrum Traditioni consentaneam, hoc modo conficitur: Hujus temporis Ecclesia eadem est, ac primorum sæculorum Ecclesia, à quibus oritur ipsa Traditio: sed hujus temporis Ecclesia, cum publice colat Immunitatem Deiparæ in Conceptione, hanc ipsam indicat contineri sub iis veterum sententiis, quæ generales sunt, ac Virginem habent prorsus Immunem ab omni peccato: ac tu sanè privatus homo non potes ab iis sententiis Conceptionem eximere, quam sub iisdem contineri Ecclesia testatur publico cultu: Immunitas igitur ab originis peccato approbata est ab Ecclesia tanquam veterum Patrum Traditioni consentanea. Deinde si nulli Patres vetustioris Ecclesiæ labem originis nominatim adscribunt Deiparæ Virgini; si eam multi, quorum aliquot loca prolata sunt, palam excipiunt ab lege communi; quæ, malum, demerita est, hoc præfractè negare, Vetustioris Ecclesiæ esse legitimam Traditionem, quam hujus temporis sequatur Ecclesia in cultu adhibendo?

CA.

CAPUT XV.

D. Thomæ Aquinatis loca pro Conceptione Innocentia . Locum ex Tertia Parte , quem libelli Auctor ostentat , ad rem fatentur non pertinere nobilissimi Thomistarum . Ecclesiæ sententia , Immunitatem colentis , ineptè componitur ab adversario cum sententia Gratiae per se efficacis . Si id est verum , quod colit Ecclesia ; ab ea Patres non dissident in Conceptionis causa : & qui secus dixerit , calumniatur .

HÆc definitio , inquit auctor libelli , non videtur expedire singulis Christi fidelibus . Pax , & concordia toto conatu est inter fideles servanda : ab ipsa omne bonum . . . Si daretur definitio ex cathedra statuens sententiam Immaculati Conceptus certam etiam infra fidem , sed tamen cum certitudine infallibilis veritatis ; quis cohiberet linguas malignantium , ne fierent gladius acutus , & evomerent conviciorum venena contra quoscumque , qui hucusque impune sententiæ contrariæ adhæserunt , sive sint Sancti Patres , sive doctores Ecclesiæ , sive scholarum magistri , sive Ordines religiosi de Ecclesia benemerentes ?

Vetus carmen . Define , quæso , te ludendum proponere sapientibus . Noli fluctus in simpulo excitare . Nulli sunt Patres , aut ferè nulli , qui non piæ sententiæ ad stipulentur . Verùm , ut video , non pro Patribus pugnas , & Ecclesiæ doctoribus , sed pro pallio . Quamquam ne pallium quidem te movet . Sunt enim multi familiæ tuæ , qui Cajetanum , Turrecrematam , aliosque patronos opinionis absurdæ valere jusserunt . Pro te igitur pugnas , & paucis asseclis ,

Multa timens ignominiam , casumque futurum .

Vis hoc dedecus evitare ? Propone tibi sanctissimos viros , Augustinum , Hieronymum , Thomam , aliosque complures , qui vel sententiam sæpe mutarunt , vel Ecclesiæ judicio lucubrationes suas haud gravatè permiserunt . Agedum ergo , quem tenes errorem , tuâ sponte depone ; victusque argumento , quod ex Ecclesiæ auctoritate allatum est , piam
sen-

sententiam esse jam certam existimato. Hoc enim faceret D. Thomas, si primum Deiparæ Conceptionis momentum Alexandri judicio Ecclesiæ propositum, si istam populi Christiani celebritatem vivus adhuc, & spirans intueretur. Nam est illius hæc præclara sententia (a): *Dicendum, quod maximam habet auctoritatem Ecclesiæ consuetudo, quæ semper est in omnibus æmulanda; quia & ipsa doctrina Catholicorum doctorum ab Ecclesiâ auctoritatem habet. Unde magis standum est auctoritati Ecclesiæ, quàm auctoritati vel Augustini, vel Hieronymi, vel cujusvisque doctoris.* Quod autem objectas ex tertiæ partis quæstione 27. articulo secundo ad secundum, responsionem non eget; sed reprehensione. Quid enim magis vituperandum in homine Thomista, quid, in auctore novi libelli, qui res certas, & exploratas debuisset afferre, quàm D. Thomæ testimonium adducere, quod ad rem fateantur non pertinere nobilissimi Thomistarum? Si veri nominis originale peccatum in Deiparam confert. B. Thomas, illud etiam dixisse putandus est in renatis manere. Habet enim (b): *Ad secundum dicendum, quod peccatum originale per baptismum auferitur reatu, inquantum anima recuperat gratiam inquantum ad mentem: remanet tamen peccatum originale actus inquantum ad fomitem, qui est inordinatio partium inferiorum animæ ipsius corporis secundum quod homo generat.* Hæresim ergo Lutheranam docuerit Angelicus doctor. Sed, inquires, explicandus is commodè locus est. Alterum quoque interpretaatur, & ii quidem sincere, Cajetanus, Catharinus, Justinianus, aliique quamplurimè de familia Prædicatorum; carni quæ maculam volunt D. Thomam significare, cum docet, Deiparam contraxisse originale peccatum. Ac tu pessimè facis, qui eum locum, vel tuorum judicio magnopere ambiguum, tanquam certum ostentas, Theologi quæ emunctæ naribus obtrudis in urbe Roma. In quo decus, ac dignitatem tanti magistri non tueris profecto, sed ludos facis; nec impudenter solum, sed etiam inique, insolenter quæ traducis. Divus enim Thomas piam sententiam disertè do-

O

cet;

(a) *Quodlib. 2. ar. 7., & 2. 2. qu. 10. art. 12.*

(b) *1. 2. qu. 81. art. 3. ad 2.*

cet; atque ille quidem non uno in loco, sed bene multis; quorum nos aliquot proferemus. In 1. sent. distinct. 44., quæst. 1., art. 3. ad tertium, *Puritas*, inquit, *intenditur per recessum à contrario*; *ideo potest aliquid creatum inveniri, quo nihil purius esse potest in rebus creatis, si nulla contagione peccati inquinatum sit. Et talis fuit puritas B. Virginis, quæ à peccato originali, & actuali immunis fuit. Fuit autem sub Deo, inquantum erat in ea potentia ad peccandum. Et in quintum caput Epistolæ ad Romanos lectione secundâ: Omnes in Adam peccaverunt, unâ exceptâ B. Virgine, quæ nullam contraxit maculam originalis peccati. Tum commentario in Epistolam ad Galatas cap. 3. Mulierem ex omnibus non inveni, quæ a peccato omnino immunis esset ad minus originali, vel veniali. Excipitur purissima, & omni laude dignissima Virgo Maria. In expositione salutationis Angelicæ, Tertiò, inquit, excedit Angelos quantum ad puritatem; quia B. Virgo non solum fuit pura, sed etiam procuravit puritatem aliis. Ipsa enim purissima fuit quantum ad culpam, quia nec originale, nec veniale incurrit. Sed horum locorum auctoritate contemptâ, ad tertiam partem videlicet enucleandam acumen ingenii contulisti. Verùm, ut Sisyphus ille, quod est in fabulis, frustra idem, quod assidue verias,*

Saxum sudas nitendo, neque proficis bilum.

Ac perpetuâ lectione tot annorum ejus loci sententiam velut incudem dies, noctesque contundens, nihil ex illo labore, præter mentis attonitæ stuporem, ac vertiginem, tum surditatem, immo verò cæcitatem animi reportasti.

Quod ex definitionibus, inquit, *Pontificis impudentes homines sæpe ansam suscipiant insultandi viris probis, & sanctis, non sunt exquirenda antiquitatis exempla, dum habemus recens præ oculis. Clemens XI. zelo fidei, & puritatis doctrinæ, quos flagrabat, Constitutionem edidit, quæ incipit, Unigenitus, quæ sanctæ, & juste damnavit centum, & unam propositiones Paschalis Quæsnellii. Refractarii ut de perniciaci inobedientia se excusarent, reverterunt parere Constitutioni, quia per illam dicebant damnari doctrinam D. Augustini, & D. Thomæ de gratiæ efficaci. Alii scholæ Thomisticæ semper infesti primopalam, deinde clanculum submurmurabant, Thomistarum*

do-

doctrinam fuisse proscriptam. Huic malo statim occurrit iustissimus Clemens, 19c. Eumque ait diplomate edito scholam Thomisticam vindicasse. Quod & alii Pontifices præstiterunt.

Vera narras. Fuit enim Thomistica schola ab improborum calumniis vindicanda. Itaque bene, sapienterque fecerunt Benedictus XIII., & qui postea sedit in Sede Petri Optimus Pontifex Clemens XII., cum alterius Clementis de illa schola, doctrinaque iudicium novis decretis confirmaverunt. Sed hoc exemplum Conceptionis ad causam accommodari minimè potest. Quippe calumniæ malevolorum de Thomistica schola nec in causa fuerunt, quo minùs dogmata Quæsnelliana damnaret Pontifex; nec valebunt profectò, ut à vera sententia definienda Ecclesiam deterreant. Fuit illorum oppidò falsa criminatio, qui distiterent, Quæsnellianæ doctrinæ Augustinum, & Thomam patronos fuisse. Nostra verò de paucis quibusdam, quos in causa Immaculati Conceptus adversarios habemus, iustissima fuit, erique semper expositulatio. Itaque dispar est causa. Non enim contra fas calumniamur, sed vera palàm, ac pleno ore prædicamus, Sanctos Patres Conceptionis Mysterio non refragari: secus enim falleretur Ecclesia, quæ Deiparæ colit Immutabilitatem, si Patres omnes haberet in hac re dissentientes, ac repugnantes. Illi sunt vero nomine lycophantæ, adeoque Ecclesiæ more plectendi, qui Sanctos Patres, ut moram nectant definitioni, non tam citare, & commendare videntur, quàm turpissimè criminari. Si ergo Mysterium Apostolica Sedes aliquando definiat, (quod ad istorum refræmandam audaciam necesse est) qui prædicabit, opinionem quorundam esse proscriptam; prohibita esse de hoc ipso argumento Cajetani, Turrecrematæ, & aliorum opuscula; in iis auctoribus Patrum nomina, & dicta vel esse omnino suppositicia, vel dolo malo depravata, vel ad causam non pertinentia; is profectò verissima prædicabit. Sed non ideo dabitur locus improbitati, atque convicio. Prudentes, & equi nunquam eos auctores malè habendos putabunt, qui Ecclesiæ ferente, ac tolerante deliraverunt. Viruperatores malevoli Ecclesiasticis pœnis cœercebuntur. Sed in hac tragica decla-

matione, ac prope panico istorum timore sedando plus æquo fortasse immorati sumus. Nunc ad graviora discutienda oratio nostra delabatur.

C A P I T U L U M XVI.

Quibus de causis Pontifex Maximus non potest errare in consecrandis Divis, quod adversarius fatetur, iisdem multo magis ostenditur, non posse cadere ullum genus erroris in Ecclesiam Catholicam, qua cultum desert. Immunitati.

HÆc, & similia incommoda a supplicantibus jam prævisa credimus, quia petitionem restringunt ad quid minimum, dicunt, quod peti potest, & quod innegabile illis videtur, nempe quod canonizetur primum instans Conceptionis Mariæ eo ferme modo, quo canonizatur instans mortis servorum Dei. Non credimus viros doctos, & pios ita hallucinatos fuisse, ut credant esse, quod petunt, quid minimum; quando, si obtinebitur, esset quid maximum consequi possent. Illos utpote in rebus Theologicis satis peritos non latet, iudicium Sedis Apostolicæ in canonizationibus esse irrefragabile, & unum è maximis Pontificiæ auctoritatis argumentis. Non latet, inquam, quod qui negat Sanctum rite canonizatum esse Sanctum, inveniendus esset aliqua censura; quia sicut de fide est, Clementem XII. sanpnice electum esse verum Pontificem, successorem Petri, Vicarium Christi, ita juxta non paucos Theologos de fide est, Sanctum Ignatium, exempli causa, rite canonizatum esse Sanctum. Quando ergo petitur, Sedem Apostolicam canonizare primum instans Conceptionis Mariæ, petitur iudicium irrefragabile super hoc Mysterio, cui contradicere nefas erit. Sicut ergo, ut ex probationibus jam adductis, non est necessaria, nec expediens definitio, ita nec canonizatio: in idem fere redeunt istæ duæ petitiones, quamvis proponantur, ut quid diversum.

Sed ut scrupulum omnem libelli Auctori eximamus, petitionis consilium aperimus. Multi Theologi rem esse negant Catholicæ Fidei consecrationem Sanctorum; sed tamen cer-

tam

tam fidem sustinent infra Fidem: quam sententiam his verbis efferre solent: *sive physice, sive metaphysice Ecclesia possit errare, cum Divos consecrat; certum est tamen nunquam erraturam: nec enim Deum Ecclesiae parentem id aliquando permitturum*. Hoc est minus profectò, quàm Fide certam existimare consecrationem Sanctorum: sed ei tamen est proximum. Ut ergo saltem impetraremus, quod Theologi liberriores haud gravatè concedunt, petitioni additum est, *ut canonizetur primum instans Conceptionis Mariae eo sermo modo, quo canonizatur instans mortis servorum Dei*. Petimus ergo definitionem huiusmodi in Conceptionis causa, *Ecclesiam errare non posse objective, vel non errare in celebranda Immunitate Deiparae in primo momento*. Quod in Divis quibusdam consecrandis factum fuisse memoriae est proditum (a). Hoc & nos petere æquissimum est, & Pontificem dare necessarium. Id, quod gravi argumento confirmaturus sum. Nullus est planè ex numero eorum, quos consecravit Ecclesia, quem esse colendum tam insigni decreto constituerit, cujus mortem beatam ita solemnè declaratione testata sit, ut est illud decretum, quo diem festum Conceptionis edixit esse colendum; itemque illud, quo primum momentum esse cultus Objectum significavit. Quòd si in Divis consecrandis idcirco Ecclesia non errat, quòd rem falsam ad cultum proponere minimè potest; (ex hoc enim principio omnes Theologi, quod volunt, efficiunt, hoc est; Consecrationem Divorum vel esse certam de Fide, vel certam infra Fidem, sed certitudine aliquà infallibilis veritatis) & Ecclesia Conceptionem Deiparae non uni hominum generi (quod ferè Divis jam consecratis contingit) non civitati, non regno, sed omni populo Christiano ad cultum proposuit, nec modò proposuit, sed eum cultum lege latà decrevit; amens est, qui non colligat, Ecclesiam in eo vel errare non posse, vel non errare. Si ergo non errat, hoc decernere potest, Se non errare: quin etiam debet, cum est improbitas comprimenda aliquorum, qui secus existimant; qui palàm dicere audent; *Ecclesiam adherere opinioni dicenti, Virginem fuisse sine culpa originali*

(a) Vide Bullas canonizationum apud Fontaninum.

conceptam, tamquam probabili: quod est, Ecclesiam errare posse; ac probabiliter, uti isti volunt, errare in celebranda Immunitate Deiparæ, hoc est, eo cultu deferendo, quem gravissimo, amplissimoque decreto indixit orbi Christiano Clemens XI. Quod si in eo potest errare Ecclesia universa, multò magis errare potest Ecclesia privata in quopiam Divo colendo, quem decreto longè minus illustri ad cultum proponit Romanus Pontifex: exempli causà, Veneta Ecclesia in Divo Laurentio Justiniano. Si Veneta Ecclesia errare potest, singulæ Ecclesiæ possunt errare, singuli Ordines Religiosi, societates hominum singulæ in suis Divis colendis. Fortasse dixerit quispiam: Ipsa Divorum consecratio, certà Pontificis auctoritate perfecta, in causa est, ut in iis deinde colendis Ecclesia non erret. Bene habeat. Sed ipsa quoque Pontificis Maximi auctoritas, quæ sine illa consecratione cultum publicum statuit, causa esse debet, cur Ecclesia non erret in cultu præstando. Secus enim falli posset Ecclesia in Divo Laurentio Martyre, Augustino, Hieronymo, & innumeris aliis venerandis, quos Pontificum nemo consecravìt, sed eorum fuisse decreto ad cultum propositos notum est. Deinde hoc est in questione, unde Pontificem non errare probemus in consecrandis Divis. Cujus rei causam dare non aliam possumus, nisi quòd ipsa consecratio Divorum ad cultum refertur, qui ad Mores pertinet; in quibus ne mpe formandis Pontifex Maximus falli non potest. Quòd si præcipiendo Conceptionis honore, quem populus omnis Christianus adhibeat, errare potest; inane jam exit, quòd Theologi assumunt, ut Divorum consecrationem ostendant vel esse *de Fide*, vel certam *infra Fidem*, sed certitudinem aliquam infallibilis veritatis. Hoc enim assumunt, Ecclesiam, vel Romanum Pontificem, quòd nec verum, nec sanctum est, id proponere Christianis colendum minimè posse: cultus enim ad Mores pertinet, in quibus formandis Ecclesia falli non potest. Ex eoque concludunt argumentando, Consecrationem Divorum vel esse certam *de Fide*, vel certam *infra Fidem*, sed certitudinem aliquam infallibilis veritatis. Principio illo, ac fundamento sublato, quòd, ut est dictum, penitus ruere necesse est, non possunt ultra Theologi, non libelli Auctor dicere pot.

potest, *judicium Sedis Apostolicæ in canonizationibus esse irrefragabile*, & unum e maximis Pontificis auctoritatis argumentis. Hoc autem negare nefas est. Sequitur ergo, Ecclesiam falli non posse, quæ Deiparæ Immunitatem insigni decreto ad cultum propositam veneratur. Illud etiam efficitur, *Ecclesiam adhærere opinioni dicenti, Virginem fuisse sine culpa originali conceptam*, non tanquam probabili, sed tanquam certa. Quod si pernegant adhuc libelli Auctores, definitione cogendi sunt, ut rem certam confiteantur; eamque deserant opinionem, ex qua consequens est, fallax esse *judicium Apostolicæ Sedis in consecrandis Divis*. Nam quod isti magnis verbis pronuntiant, *judicium Sedis Apostolicæ in canonizationibus esse irrefragabile*, id eos animo non tenere prorsus existimo. Nec ipsi verò tenere possunt, modò boni Theologi velint esse, ac sibi consentiendi ratiocinando.

Sed hujus miseri magistelli *expositio*, atque, ut more Plautino loquar, incogitantiam ex cordem libet agnoscere: qui dum fatetur, de Fide esse, Clementem XII. verum esse Pontificem, sibi ipse bipennem pedibus illidit. Si enim Clemens XII. idcirco verus est Pontifex, quòd fide docemur, qui ritu legitimo creatus sit, eum Pontificem esse verum; & Clementem XII. Cardinales ritu legitimo ab se creatum testantur: ineptus est, qui nolit Mysterium definiri, vel ut certum de Fide, vel infra Fidem; hoc, inquam, Mysterium, quod & verum, & certum esse argumento simillimo prorsus efficitur. Nam fide docemur, in Moribus informandis Ecclesiam esse columnam, & firmamentum veritatis: & ab Ecclesia cultum deferri Immunitati Deiparæ, qui quidem cultus ad Mores pertinet, verus ipse declarat Ecclesiæ Pastor Alexander Septimus.

C A P U T XVII.

In prima parte septuagesimatertiae propositionis Bajanae, quam una cum aliis Pius V. damnavit, inesse vitium peculiare, quod Conceptionem tangit: ideoque censura aliqua notandum. Siquis ore, non simul animo colat Immunitatem, cum id Ecclesia praecipiat; eum graviter peccare, Jansenianosque imitari, simulandi ac fallendi miros artifices.

Advertere etiam debent pro illorum indemnitate supplicis libelli auctores, vel qui illis inservire in extensione supplicationis, quod quando enuntiantur propositiones à Summis Pontificibus damnatae, integræ, & non dimidiatae transcribi debent. Enuntiat in supplici libello pagina 7. propositio 73. ex damnatis à Pio Quinto contra Bajanos hoc modo: Nemo præter Christum est absque peccato originali: hinc B. Virgo mortua est propter peccatum ex Adam contractum. Quæ vero sequuntur, scriptor libelli supplicis continuit in cabano, & sunt verba, quæ propositionem vitiant: omnesque ejus afflictiones in hac vita, sicut & aliorum justorum, fuerunt ultiones peccati actualis, vel originalis. Hinc advertatur, quod propositio antecedens, quæ est 72., est principium, ex quo oritur 73., a qua in istam transfunditur error damnandus. Dicit enim: Omnes justorum afflictiones sunt ultiones peccatorum ipsorum: unde Job, & Martyres, quæ passi sunt, propter sua peccata passi sunt. Bajani enim non agnoscetes, Deum caros suo ex misericordia, & ad augmentum meritorum affligere, ut exerceatur illorum patientia, ut in Job; ut experiatur illorum fortitudo, ut in Martyribus; & ut omnia ista admirentur in sua Sanctissima Matre, (sic enim amat latine loqui) quæ est omnium virtutum exemplar; afflictiones etiam justorum autumat esse poenas, quibus Deus justus judex peccata castigat, non advertentes ad id, quod Raphael Tobia dixit: quia acceptus eras Deo, necesse fuit, ut tentatio probaret te. (Tob. 12.) Quare fulmen damnationis non cadit supra primam partem propositionis 73., quæ

quæ enuntiatur, sed supra secundam; quæ si non studiose, saltem inconsiderate occultatur.

Sed est ridiculum talia divinare. Propositio, quæ reprobatur à Pio V., partes habet omnino duas. Earum prima cum altera non est connexa. Nam sine illa potest altera intelligi: quin etiam debet. Continet enim alium errorem de actionis peccato in Deipara Virgine, cuius merito passa sit afflictiones humanæ vitæ. Hunc enim errorem suspicari licet ex illa particula *sicut*, quâ iusti cæteri comparantur cum Dei Matre: quos certum est peccatum aliquod veniale admisisse; quosque Bajus affirmat ejusdem quoque causâ, dum viverent, fuisse vexatos, non solius originalis. Deinde pars illa prima à priori non pendet propositione 72. In hac enim de crimine actionis sermo pariter est; quippe Jobum, & Martyres ait *propter sua peccata esse passos*. Pars verò prima 73. propositionis culpam originis unice habet, quam & Virginem contraxisse, & ei causam fuisse obeundæ mortis affirmat. In ea parte vitium est peculiare, quod censurâ notandum fuit à Pio V. Nam cum piæ sententiæ patrociniū jamdiu antea suscepisset Ecclesia; indigna res erat, à Bajo, non in gymnasio disputante, (quod si unum fecisset, erat ejus ætate tolerandum) sed in vulgi frequentia palam docente, hoc pronuntiari: *Nemo præter Christum est absque peccato originali: hinc B. Virgo mortua est propter peccatum ex Adam contractum*. Hæc dicenda putavi, ut Hispani Oratoris in hac Pii auctoritate afferenda industriam defenderem. Cæterum non eget his opibus jam certa sententia; non eget hac Pii auctoritate, aliisque argumentis, quæ leviora censentur à viris doctis. Neque verò sunt tanti, ut in his confirmandis diu nos immorari necesse sit. Si quis igitur (ut hinc nos extricemus) dicere audeat: *Nemo præter Christum est absque peccato originali*, &c.: si quis, inquam, hoc dicat, ille censurâ notandus est: etsi genus censuræ, quod in ipsam conveniat, non est disertè explicatum à Pio V. Is enim Concilii Constantiensis, ac Leonis X. exemplum secutus est; quorum alterum propositiones Vicleffi, alter Lutheri condemnavit. Itaque eorum more propositiones 79. *in rigore*, & *in proprio verborum sensu ab auctoribus intento* Pius V. damnavit ut hæreticæ.

cas, erubescas, suspensus, temerarius, scandalosus, piarum aurium offensivas. Ex his notis profecto aliqua inuri debet hæc propositio: *Nemo præter Christum*, &c. Erroneam dicere ante Alexandrum Pontificem non licebat. Hoc enim prohibuit in alio diplomate Pius V. Piarum aurium offensivam, quod eam populus Christianus ferè omnis horreret, appellare licebat. Post Alexandrum, & piarum aurium offensivam, & scandalosam, & temerariam, & suspectam, & erroneam nihil prohibet nominare; sive hanc ipsam ejusmodi esse, evidenter colligere argumentando.

Declamant, inquit, magno verborum strepitu, quod si nunquam tempora desiderarunt accelerationem hujus negotii, præsentia casus sunt opportuna, & necessaria, ut Hæretici Jansenistarum frangantur capite, qui exemplo articuli Conceptionis, qui exterius venerant, & intrinsecus negatur, putant posse illis permitti intrinsecus non adhaerere Pontificiis Constitutionibus erroris Jansenii, & per silentium obsequium extrinsecus obedientie Ecclesie satisfacere. At rogamus viros Theologos, ut serio perpendant, aliam esse causam Jansenistarum, & aliam illorum, qui non adhaeserunt sententia pæ. Diversus est casus, & proceditur ab errore damnato ad opinionem huc usque non damnatam. Quare fraudulentior, & dolose exemplum Conceptionis trahitur in favorem obstinationis, & malitiae Jansenistarum. Immo si daretur definitio, possent emendicare aliquid suffragii ex illa; quia dicere possent: Ecclesia per multa sæcula contenta fuit de veneratione æterna Myserii, quod definiuit; cui aliquando fuit licitum ei intrinsecus non adhaerere.

Si ita dicerent Jansenistæ, vera non dicerent. Nec enim potest Ecclesia (quod à nobis dictum est antea) non, inquam, potest permittere, ut, cum honorem Immunitati Deiparæ extrinsecus adhibes, eam tamen immunem fuisse apud te neges. Quippe mentalem restrictionem sine peccato non esse Innocentius XI. declaravit. Uteris autem restrictione mentali, si, quò die Conceptionem Deiparæ veneraris, cum Officium persolvis, cum sacrum facis, cum dignissimam dicis, & sanctam Conceptionem Mariæ, hoc tibi carmen intus canere audes, Originis labe non caruisse Deiparam Virginem, itaque peccas, quòd Ecclesie non pareas, quòd cultum ejus

mo-

modi, ut ab Ecclesia præscribitur, minime deferat. Cultus enim, quem decrevit Ecclesia, non solum externa professione, sed etiam animi sensu, atque iudicio continetur. Ergo fallacem Iansenitarum rationem eo facto improbitis, eoque vnicè diffors, quod illi hæresim manifestam animo taceant, et non hæresim exploratam, sed errorem hæresi proximam. Quod non temerè iudicando, sed Theologi more argumens tando conclusionem evidenti me colligere memini, iterumque profiteor. Sed ii tamen ex exemplo tuo incitati Ecclesiæ non pareat; profitentur exterius, negant interius; Pontificis Bullam deosculantur, nec tamen ad ea, quæ Bullæ Pontificis continentur, iudicium mentis accommodant. Quocirca non fraudulentè, & dolosè, quod per insignem contumeliam à te nupèr est dictum, sed sincere, atque verè Iansenitarum exemplum allatum est. Quod si dum celebras Immaculatam Mariæ, idcirco te putas eam posse negare sine peccato, quod non sit definita; hac ego ratione suspicabor, à te partem Rosarii, quod ore commendas, mente negari. Nec enim omnia Mytheria, quæ Rosarium complectitur, sunt arcti Fidei. Ergo Assumptionem, & Inaugurationem Deiparæ in cœli Regiam potes non credere sine peccato. Ergo dum prædicas duo illa Mytheria, dum Rosario obsequendo eorum cultum profiteris, dum populum mones, ut ad illa cum fructu medicanda animos erigat, nugæ agere potes sine peccato; potes animi sensum ab iis rebus avocare, quas in confessione immis laudibus offers. Quod si impium factu existimandum est, quis non videat, idem iudicium faciendum esse de illis, qui animo negant, quem professus externè cultu, Conceptionem Immaculatam?

C A P U T XVIII.

Libelli Auctorem multis nominibus pendere esse dignum.

UT finem faciam disputationi meæ, ita confituo, auctorem libelli injuriosum fuisse in sacram familiam Prædicatorum, cum ausus est dicere, Ecclesiam tenere Im-

munitatem Desparæ ab originis labe, Ordinem verò Prædicatorum huc usque aliter existimasse. Si enim auctores familiar ejus, qui de hoc argumento disseruerunt, ad censum revoces, vix tertiam partem reperies, quæ peccatum originale posuerit in Desparæ Virgine. Tum eundem contendo Ecclesiæ more esse puniendum; quòd, contemptà Alexandri auctoritate, pestilentem libellum typis ediderit; sententiam piam, & certam in dubium verterit; Sanctos Patres auctores fuisse opinionis absurdæ, impudenter, & falsò pronuntiaverit; Pontifici denique quibuldam politicis ratiunculis hoc probare conatus sit, non esse Mysterium definiendum. Cujus ego temeritatem hac brevi meâ disputatione satis, ut puto, castigavi. Non ego homini delicato *farraginem* ad fastidium congeffi; quo ille nomine volumen appellat viri docti, atque probi Dominici Lossadæ: sed argumentis paucis; hisdemque firmissimis honorem Virginis Mariæ, Pontificis Maximi auctoritatem, & Ecclesiæ Catholicæ Religionem pro virili parte defendi. Quæ si fretus impunitate velit ineptus libelli Auctor confutanda suscipere, eum necesse est, non, quem admodum fecit in miserabili opusculo, dissimulanter, & tectè, sed constanter, & palam hostem se profiteri Ecclesiæ Romanæ.

Ad paucorum quorundam non temeritatem modò, sed impietatem coarguendam, qui sibi fas putant in eo cultu, qui Conceptioni adhibetur, ab Ecclesiâ Romana ceterarum magistra dissidere, & Virginem potiùs à peccato expiatam, quàm Immunem servatam celebrare; utile erit hoc loco describere trium Pontificum Romanorum Constitutiones ad hujusmodi cultum pertinentes; Sixti nempe Quarti, Alexandri Septimi, & Clementis Undecimi. Qui enim librum de superstitione vitanda nuper vulgavit Antonius Lampridius, Bullam Sixti Quarti, cujus est initium, *Cum præexcelsa*, itemque Bullam Clementis Undecimi prætermisit: Alexandri verò Septimi Constitutionem gravissimam ita mutilam dedit, ut ex hoc uno hominis fraudem in causa mala & profligata laborantis, & in ejus tutelam, ut caufidici faciunt in actione forensi, omnia mîscantis, Theologus lector intelligat. Itaque siquis Opus
Lam.

Lampridii istarum rerum non satis peritus lectitavit, has quoque Pontificum Constitutiones attentè legere ne grave-
tur. Ex iis enim cognoscet, ab eo auctore se deceptum fuisse in ipso limine disputationis; qui paginâ primâ in referendis Pontificum Bullis fidem his verbis obligavit suam. *Dedicata profecto materies, pluribus Romanorum Pontificum edictis, parvisque non unius generis circumscripta, quæ omnia hic innuere tum ad meam, tum ad legentium cautelam necessarium duxi.* At qui omnia promisit, non sanè omnia, sed pauca, eaque manca repræsentavit.

SIXTUS QUARTUS. (a)

Qui Conceptionem Immaculatæ Virginis devotè celebrabunt, in eodem festo & ejus octavis Officio intererunt, tales illis tribuuntur Indulgentia, quales consequuntur Christi fideles in Corporis Christi solemnitate.

Cùm præexcelsa meritorum insignia, quibus Regina Cælorum Virgo Dei genitrix gloriosa sedibus prælatæ æthereis, sideribus quasi Stella matutina præutilans, devotæ considerationis indagine perscrutamur, & intra pectoris arcana revolvimus, quod ipsa utpote via misericordiæ; mater gratiæ & pietatis, amica humani generis, consolatrix pro salute fidelium, qui delictorum onere gravantur, sedula oratrix & pervigil ad regem, quem genuit, intercedit; dignum, quin potius debitum reputamus universos Christi fideles, ut omnipotenti Deo (cujus providentia ejusdem Virginis humilitatem ab æterno respiciens, pro reconcilianda suo Auctori humanâ naturâ, lapsa primi hominis æternæ morti obnoxia, eam sui Unigeniti habitaculum, Sancti

(a) Ex corpore Juris Canonici, libro tertio Extravagantium communium de Reliquiis & veneratione Sanct. cap. primo.

Et Spiritus preparatione constituit, ex qua carnein nostræ mortalitatis pro redemptione populi sui assumeret, & Immaculata Virgo nihilominus post partum remaneret) de ipsius Immaculata Virginis mira Conceptione gratias & laudes referant, & instituta propterea in Dei Ecclesia, Missas, & alia Divina Officia dicant, & illis intersint, Indulgentiis, & peccatorum remissionibus invitare, ut exinde fiant Virginis meritis, & intercessione Divinæ gratiæ aptiores. Hæc igitur consideratione inducti, Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus auctoritate confisi, auctoritate Apostolicâ, hac in perpetuum valiturâ Constitutione statuimus & ordinamus, quod omnes & singuli Christi fideles utriusque sexûs, qui Missam & Officium Conceptionis ejusdem Virginis gloriosæ (b) juxta piam, devotam, & laudabilem ordinationem dilecti Filii Magistri Leonardi de Nogarolis Clerici Veronensis Notarii nostri, & quæ desuper à nobis emanavit, Missæ & Officii hujusmodi institutionem in die festivitatis Conceptionis ejusdem Virginis Mariæ, & per octavas ejus devotè celebraverint, & dixerint, aut illis horis canonicis interfuerint, quoties id fecerint, eandem prorsus Indulgentiam & peccatorum remissionem consequantur, quam juxta felicitis recordationis Urbani Quarti in Concilio Viennensi approbatæ, ac Martini Quinti, & aliorum Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum Constitutiones consequuntur illi, qui Missam, & horas Canonicas in festo Corporis & Sanguinis Domini nostri Jesu Christi à primis vespers, & per illius octavas juxta Romanæ Ecclesiæ constitutionem celebrant, dicunt, aut Missæ, Officio, & horis hujusmodi intersunt præsentibus perpetuis temporibus valituris. Datum Romæ apud Sanctum Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quadringentesimo septuagesimo sexto, tertio Calendæ Martii, Pontificatus nostri anno sexto.

In-

• (a) Officium, à Sixto institutum, Invitatorium habet hujusmodi: Immaculatam Conceptionem Virginis Mariæ celebremus, Christum ejus præservatorem adoremus Dominum.

Innovatio Constitutionum, & Decretorum, in favorem sententia assertentis, animam Beata Maria Virginis in sui creatione, & in corpus infusione, à peccato originali præservatam fuisse, editorum.

ALEXANDER PAPA VII.

Ad perpetuam rei memoriam (a).

Sollicitudo omnium Ecclesiarum, quam licet meritis, & viribus longè impares, Dei O. M. voluntate, & providentia gerimus, in id Alacriter intentas & vigilantes, ut scandala, quæ inter Fideles pro humanæ naturæ corruptione, & fragilitate necesse est ut veniant, quantum fieri potest, paucissima exoriantur, utque exorta quàm celerrimè, & quàm diligentissime amoveantur; nam iis, per quos veniunt, certam peccati perniciem, quibus verò præbentur, præsens afferunt labendi periculum; Quorum Nos pro nostro Pastoralis officii debito, & damnum summopere dolemus, & discrimine assidue urimur.

§. I. Sanè vetus est Christi fidelium erga ejus Beatissimam Matrem Virginem Mariam pietas, sentientium, ejus animam in primo instanti creationis, atque infusionis in corpus, fuisse speciali Dei gratia, & privilegio, intuitu meritorum Jesu Christi ejus filii, humani generis Redemptoris, à macula peccati originalis præservatam immunitatem atque in hoc sensu ejus Conceptionis festivitatem solennitè vici colentium & celebrantium; cævisque horum numeris, atque hujusmodi cultus post editas à sel. record. Sixto Pp. IV. prædecessore nostro in ejus commendationem Apostolicas Constitutiones, quas Sacrum Concilium Tridentinum innovavit, atque observari mandavit. Aucta rursus, & propagata fuit pietas hæc, & cultus erga Deiparam post erecta hoc nomine, approbantibus Romanis Pontificibus, Monasteria Religio-

(a) Ex Bullario Romano num. CXVII.

forum Ordinum, & Confraternitates, ac concessas ab iisdem indulgentias, ita ut accedentibus quoque plerisque celebrioribus Academiis ad hanc sententiam, jam ferè omnes Catholici eam complectantur.

§. II. Et quia ex occasione contrariæ assertionis in concionibus, lectionibus, conclusionibus, & actibus publicis, quod nempe eadem Beatissima Virgo Maria fuerit concepta cum peccato originali, oriebantur in populo Christiano cum magna Dei offensa scandala, jurgia, & dissensiones, recol. memor. Paulus V. etiam prædecessor noster vetuit horum opinionem præfatæ sententiæ contrariam publicè doceri, aut prædicari. Quam prohibitionem pie memor. Gregorius Pp. XV. similiter prædecessor noster ad privata etiam colloquia extendit; mandans insuper in favorem ejusdem sententiæ, ut in Sacrosancto Missæ Sacrificio, ac divino officio celebrandis, tam publicè, quam privatè, non alio quàm Conceptionis nomine uti quicumque debeant.

§. III. Nihilominus, prout Venerabiles Fratres Episcopi ferè omnes Hispaniarum cum Ecclesiarum suarum Capitulis datis ad nos literis exposuerunt, accedente etiam infirmatione carissimi in Christo filii nostri Philippi earundem Hispaniarum Regis Catholici, qui specialem super hoc misit ad nos Oratorem Venerabilem Ludovicum Episcopum Placentinum, per quem etiam delatæ fuerunt ad nos supplicationes Regnorum earundem Hispaniarum, pergunt aliqui contrariæ illius opinionis assertores contra præfatas prohibitiones tum privatim, tum publicè præfatam sententiam aut impugnare, aut vellicare, & favorem à Romanis Pontificibus cultui, & festo secundum illam præstitum ita interpretari, ut frustrentur; imò Ecclesiam Romanam huic sententiæ, & cultui, juxta illam Beatæ Virgini exhibitò favere negant, pios Christi fideles à sua pacifica quasi possessione deturbare conando, unde offensiones, scandala, & jurgia, quibus obviare voluerunt Paulus V., & Gregor. XV. nostri prædecessores, perdurant aduc, & ex occasione eorundem adversantium majora his incommoda in posterum prudenter, & meritò timentur. Quapropter super his tam præfati Episcopi, cum Ecclesiarum suarum Capitulis, quàm

memoratus Philippus Rex, ejusque Regna, Nobis propo-
portuno remedio instanter supplicari fecerunt.

§. IV. Nos considerantes, quòd Sancta Romana Ecclesia de intereratæ semper Virginis Mariæ Conceptione festum solemniter celebrat, & speciale, ac proprium super hoc officium olim ordinavit juxta piam, devotam, & laudabilem institutionem, quæ à Sixto IV. prædecessore nostro tunc emanavit; volentesque laudabili huic pietati, & devotioni, festo, ac cultui secundum illam exhibito, in Ecclesia Romana post ipsius cultûs institutionem nunquam immutato, Romanorum Pontificum prædecessorum nostrorum exemplo favere, necnon tueri pietatem, & devotionem hanc colendi, & celebrandi B. Virginem, præveniente scilicet Spiritus Sancti gratiâ à peccato originali præservatam; cupientes, que in Christi grege unitatem Spiritus in vinculo pacis, sedatis offensionibus, & jurgiis, amotisque scandalis conservare: Ad præfatorum Episcoporum cum Ecclesiarum suarum Capitulis, ac Philippi Regis, ejusque Regnorum oblatam nobis instantiam, ac preces, Constitutiones, & Decreta à Romanis PP. prædecessoribus nostris, & præcipuè à Sixto IV., Paulo V., & Gregorio XV. edita in favorem sententiæ asserentis, animam B. Mariæ Virginis in sui creatione, & in corpus infusione, Spiritus Sancti gratiâ donatam, & à peccato originali præservatam fuisse, necnon, & in favorem festi, & cultûs, Conceptioni ejusdem Virginis Dei. paræ secundum piam istam sententiam, ut præfertur, exhibiti, innovamus; & sub censuris, & pœnis in eisdem Constitutionibus contentis observari mandamus.

§. V. Et insuper omnes, & singulos, qui præfatas Constitutiones, seu Decreta ita pergent interpretari, ut favores per illas dictæ sententiæ, & festo, seu cultui secundum illam exhibito frustrentur, vel qui hanc eandem sententiam, festum, seu cultum in disputationem revocare, aut contra ea quoquo modo directè, vel indirectè, aut quovis prætextu, etiam definibilitatis ejus examinandæ, sive Sacram Scripturam, aut Sanctos Patres, sive doctores glossandi, vel interpretandi, denique aliàs quovis prætextu, seu occasione, scripto, seu voce loqui, concionari, tractare, disputare,

Q

con-

contra ea quæ ita determinando, aut asserendo, vel argumenta contra ea asserendo, & insoluta relinquendo, aut alio quovis excogitabili modo differendo, ausi fuerint, præter poenas, & censuras in Constitutionibus Sixti IV. contentas, quibus illas subiacere volumus, & per præsentis subijcimus, etiam concionandi, publicè legendi, seu docendi, & interpretandi facultate, ac voce activâ, & passivâ in quibuscumque electionibus eo ipso absque alia declaratione privatos esse volumus, nec non ad concionandum, publicè legendum, docendum, & interpretandum perpetuè inhabilitatis poenas ipso facto incurrere absque alia declaratione; à quibus poenis non nisi à Nobis ipsis, vel à successoribus nostris Romanis Pontificibus absolvi, aut super iis dispensari possint: nec non eosdem aliis poenis nostro, & eorundem Romanorum Pontificum successorum nostrorum arbitrio infligendis pariter subiacere volumus, prout subijcimus per præsentis, innovantes Pauli V. & Gregorii XV. superius memoratas Constitutiones, sive Decreta.

6. VI. Ac libros, in quibus præfata sententia, festum, seu cultus secundum illam in dubium revocatur, aut contra ea quomodocumque, ut supra, aliquid scribitur, aut legitur, seu locutiones, conciones, tractatus, & disputationes contra eadem continentur, post Pauli V. supra laudatum decretum edita, aut in posterum quomodolibet edenda, prohibemus sub poenis, & censuris in Indice librorum prohibitorum contentis, & ipso facto absque alia declaratione pro expressè prohibitis haberi volumus, & mandamus. Vetus autem, Sixti IV. constitutionibus inhærentes, quempiam asserere, quod propter hoc contrariam opinionem tenentes, videlicet gloriosam Virginem Mariam cum originali peccato fuisse conceptam, hæresis crimen, aut mortale peccatum incurrant; cum à Romana Ecclesia, & ab Apostolica Sede nondum fuerit hoc decisum, prout Nos nunc minime decidere volumus, aut intendimus; quin potius contrariam illam opinionem hæresis, aut peccati mortalis, aut impietatis damnare audentes, præter poenas, quibus eos subiecit Sixtus IV., alique prædecessores nostri Romani Pontifices, gravioribus aliis poenis subijcimus, quas in contrafacien-

cientes huic nostræ Constitutioni superius infliximus.

§. VII. Volentes quod contra hujus nostræ Constitutionis transgressores, etiam Regulares cujusvis Ordinis, & Instituti, etiam Societatis Jesu, & quomodolibet exemptos, & alias quascumque Ecclesiasticas, & Sæculares personas cujuscumque status, gradus, ordinis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quam Sæcularis, ut præfertur, tam Episcopi, & Prælati superiores, alique locorum Ordinarii, quam hæreticæ pravitatis ubiq; locorum deputati, Inquisitores procedant, & inquirent, atque in eos stricte animadvertant: Nos enim illi, & eorum cuilibet contra eodẽ transgressores procedendi, ac pœnis edocendi, & puniendi liberam facultatem, & auctoritatem iustitiam auctoritate, & tenore tribuimus, & impartimur, eosque, ut præfertur, procedere, inquirere, & punire districte præcipimus, & mandamus.

§. VIII. Non obstantibus Constitutionibus, & ordinationibus, ac quibuscumque Indultis, literis Apostolicis quibuscumque personis quantumcunque qualificatis, & in quacumque etiam Cardinalatus, Patriarchali, Archiepiscopali, Episcopali, & quavis alia dignitate, & honore constitutis, etiam quod contra eos procedi, interdici, suspendi, vel excommunicari nequeant, quomodolibet concessis. Quibus omnibus, & eorum singulis, pro sufficienti illorum derogatione de eis, ipsorumque totis tenoribus specialis, specifica, individua, expressa, ac de verbo ad verbum, non autem per generales, etiam idem importantes clausulas mentio habenda, aut alia exquisita forma observanda fuerit, tenores hujusmodi ac si de verbo ad verbum inserti forent, presentibus pro sufficienter expressis, & insertis habentes, harum ferie specialiter, & expressè derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque.

§. IX. Ut autem hæc nostræ Constitutio, & præmissa omnia ad eorum omnes, quorum interest, potius congruentius pervenire possint, in virtute Sanctæ obedientiæ, & sub pœna privationis ab ingressu Ecclesiæ eo ipso incurrenda, præcipimus, & mandamus omnibus, & singulis locorum Ordinariis, ac eorum Vicariis, Suffraganeis, & Of-

124
ficialibus quibuscumque, & aliis singulis, ad quos quomolibet spectat, & pertinet, quatenus hujusmodi nostram Constitutionem singulis suæ Diœcesis, vel districtûs prædicatoribus, & aliis, quibus expedire judicaverint, opportunè insinuent, & publicent, ac insinuari, & publicari faciant, ne quis in posterum quoquo modo ignorantiam de præmissis possit prætereundere, aut se contra præmissa valeat exculare.

§. X. Volumus, & similiter eadem auctoritate decernimus, & mandamus, quòd præsentis literæ per aliquos ex nostris Cursoribus in Basilicarum Sancti Joannis Lateranensis, ac Principis Apostolorum, & Cancellariæ Apostolicæ valvis, ac in acie Campi Floræ de Urbe de more publicentur, & affigantur; quæ affixio, & publicatio ita omnes & singulos, ad quos spectat, afficiat, & arctet, ac si illis personaliter intimatæ fuissent; & quòd illarum transcriptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii subscriptis, & sigillo alicujus personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides adhibeatur, quæ præsentibus literis adhiberetur, si ostensæ, vel exhibitæ forent.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem, sub Anulo Piscatoris, die 8. Decembr. 1661. Pontificatus nostri anno septimo.

Anno millesimo sexcentesimo sexagesimo primo, Indictione 13. die verò 11. mensis Decembris Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Alexandri Divina providentia Papæ VII. anno septimo, supradictæ literæ affixæ, & publicatæ fuerunt in Basilicarum Sancti Joannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe, ac Cancellariæ Apostolicæ valvis, & in acie Campi Floræ per me Andream Castracium prælibatū SS. D. PP. Curf.

Pro D. Mag. Curf. Petrus Pæulus Desiderius Curf.

Cle.

CLEMENS PAPA XI.

Ad perpetuam rei memoriam . (a)

Commissi Nobis Divinitus Sacrosancti Apostolatus officii exigit ratio, ut gloriosissimæ Virginis Dei Genitricis Mariæ, cujus Conceptio gaudium annuntiavit universo Mundo, venerationem, & cultum, plurimum Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum more, ampliare studentes in terris, illius, quæ super Choros Angelorum exaltata pro populo Christiano sedula Exoratrix apud Eum, quem genuit, assidue intercedit in Cœlis, potentissimam opem, in tot tantique, quibus premimur, Christianæ Reipublicæ, & Catholicæ Ecclesiæ necessitatibus, quantum Nobis ex alto conceditur, promereri jugiter satagamus. Sincerâ itaque nostrâ erga eandem Augustissimam Cœli Reginam, Patronam, & Advocatam nostram devotione incitati Festum Conceptionis ipsius Beatæ Mariæ Virginis Immaculatæ ubique Terrarum in posterum ab omnibus, & singulis utriusque sexus Christifidelibus, sicut alia Festa de præcepto servari, & celebrari, ac sub præcepto observationis Festorum comprehendendi, auctoritate Apostolicâ tenore præsentium decernimus, præcipimus, & mandamus. Non obstantibus Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, cæterisque contrariis quibuscumque. Volumus autem, ut earundem præsentium literarum transumptis, seu exemplis etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Ecclesiastica dignitate constitutæ munitis eadem prorsus fides adhibeatur, quæ adhiberetur ipsis præsentibus, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud S. Petrum sub annulo Piscatoris, die 6. Decembris MDCCVIII. Pontificatus nostri anno octavo.

F. OLI-

(a) *Ex Bullario Clementis XI.*

F. OLIVERIUS.

Anno à Nativitate D. N. Jesu Christi millaseptingentesimo octavo, die 6. Decembris Indictione prima, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & D. N. D. Clementis Divina Providentia Papæ XI. anno ejus octavo, Septuagesima quarta apostolica affixe, & publicata fuerunt ad valvas Basilicæ SS. Apostolorum Petri, & Pauli, Cancellariæ Apostolicæ, in Monte Citorio, in Atrio Campi Floræ, ac aliis locis solitis, & consuevis Urbis per me Thomam de Unionibus ap. Curs.

Sebastianus Vasellus Mag. Cursorum.

IN.

I N D E X¹²⁷ R E R U M:

A

Alexander VII. P. M. declaravit & confirmavit Obiectum Ecclesiastici cultus in Festo Conceptionis. pag. 5. Docuit eundem cultum fuisse institutum à Sinto IV. ad celebrandam Immunitatem Deiparæ à peccato originali; nec eum cultum fuisse unquam immutatum in Ecclesia Romana. pag. 5., & à pag. 119.

Ambrosius Catharinus ex D. Thomæ Sententia Magnum colligit argumentum pro Conceptione Innoxia. pag. 65.

D. Amphilocheii Iconiensis Episcopi egregia sententia pro Conceptione Innoxia. pag. 67.

S. Andreas Apostolus Immunitatem Virginis prædicat ab originali labe. pag. 48.

S. Andreas Cretensis Canon in festo Conceptionis. pag. 66. Hanc aperte proficitur Innoxiam. pag. 68.

Antonius Lampridius in oppugnando voto, ut ipse appellat, sanguinario, quod in honorem Conceptionis Innoxie à nonnullis emittitur, non parcat Myserio, non Festo, non Decreto Alexandri VII. In Epist. ad Lectorem. Perperam acta Avenionensis Concilii in dubium vocat. pag. 101.

Assumptio Mariæ in Calam corpore & anima, est Ecclesiæ verissima & certissima. pag. 41. Hanc veritatem minimè tolerant vocabula transitus, dormitionis, & alia à nonnullis Patribus usurpata. pag. 42.

D. Augustinus pro certo habet, id verum & Sanctum esse, quod colit Ecclesia. pag. 36. Eiusdem testimonia pro Conceptione

12.

Bandellus . Vide **Vincentius Bandellus .**

Baronius *Præsentationem Mariæ* tanquam certam proponit .
pag. 38.

Bartholomæi Spinæ *adversus Innoxiam Conceptionem* , & *Pontificem Maximum* , *propositiones nefariæ* . pag. 85.

Bellarmini *auctoritas nequidquam adhibita in præfatum opinionis falsæ & erroneæ* . pag. 90.

Benedictus XII. *definivit* , *iustorum animas* , *statim ut à corpore exierint* , *videre Deum* . pag. 6.

D. Bernardi *Epistola ad Canonicos Lugdunenses multis nominibus faveret Mystero Conceptionis Innoxie* . pag. 45. *Idem pro certo habet* , *id Sanctum esse* , *quod colit Ecclesia* . pag. 57.

D. Bonaventura *pro certo habet* , *non celebrari ab Ecclesia* , *nisi quod verum & Sanctum est* . pag. 57.

Cajetanus , & alii *falsò proferant Patrum testimonia* . pag. 30.

Catharinus . Vide **Ambrosius Catharinus .**

Clementis XI. *Constitutio ad cultum pertinens Conceptionis Innoxie* . pag. 125.

Conceptio Mariæ proximè attingit gravissimæ capita Fidei Christianæ . pag. 47. *Conceptionem Innoxiam colere debent Catholici omnes in Fæsto Conceptionis . In Epist. ad Lectorem* , & pag. 15. *Ejusdem veritas* , *Sanctitasque certissima ex publico cultu* . pag. 17. , & deinceps . *Conceptionis argumentum* *quinam Pontifices seriò traxerint* . pag. 87.

Concilium Tridentinum *complures Libros in Canonem retulit* , *de quibus contentio pertinax olim fuit* . pag. 62. *Non comprehendit in Decreto de originali peccato Deiparam Virginem ; unde consequens est* , *eam non contineri necessariò sub lege communi* . pag. 83.

S. Cyprianus *cum Africanis pene omnibus putavit* , *ab hæreticis venientes esse iterum baptizandos* . pag. 32.

Ecclesia universa in deferendo publico cultu , *ad Religionem pertinente* , *errare non potest* . pag. 17. , & deinceps . *Non errat in consecrandis Divis* . pag. 23. *Maisò minùs in cultu Conceptionis*

ptionis Innoxie . pag. 109. *Ejus auctoritas pro nihilo habetur à negantibus Conceptionem Innoxiam . pag. 46. Ejusdem studium in illustrando Mystero . pag. 49.*

E

Fausus Regiensis Conceptionem agnoscit labis expertem . pag. 47.

S. Fulbertus Carnotensis idem docet . pag. 78.

S. Fulgentius Ruspensis aperte favet Mystero . pag. 72.

G

S. Germanus CP. optime explicat verba illa Canticorum: Tota pulchra es &c. pag. 64.

Gorius Eminentiſſ. Card. Assumptionem Virginis vivo corpore in Cælum pro certissima habet; quique illam negaret, eum de hæresi fore suspectum proficitur . pag. 41. Ejusdem conjectura de Epitheto Immaculatae, quod in Decreto Clementis XII est affixum Mariæ . pag. 94.

Gravina Theologus è solatio Prædicatorum ingenuè fatetur, piam sententiam tum demum veram existimandam, si Pontifex aliquis Immunitatem Deiparæ ad cultum proponeret. Quod fecit postea Alexander VII. pag. 95.

Gregorius XV. vocabulum sustulit Sanctificationis, quod nonnulli usurpabant in Conceptionis Officio . pag. 4.

H

Hæretica propositio quænam sit . pag. 52.

D. Hieronymi sententia, in adversarios Conceptionis Innoxie mirifice conveniens . pag. 1.

I

D. Jacobi Liturgia sententiam habet egregiam pro Conceptione labis experte . pag. 68.

Jansenianos imitantur, qui ore celebrant Immunitatem Mariæ, animo negant . pag. 115.

S. Ildephonsus pro certo habet, id Sanctum esse, quod colitur ab Ecclesia . pag. 57. Ejusdem testimonia pro Conceptione Immaculata . pag. 72. & deinceps.

Innocentius XI. damnavit restrictionem mentalem . pag. 15.

D. Joannis Chrysostomi de perpetua Deiparæ Sanctitate sententia . pag. 68.

D. Joannis Damasceni testimonia pro Sancta Conceptione . pag. 68.

R

Joannis Geometra de hac ipsa re, sententia pag. 69.
Joannes Gersonius quid sentiat de illo genere argumenti, quod
 à congruenti ratione posuit, pag. 81.
Kenapitropivi sola Virgo Maria in Sacris Litteris appellata.
 pag. 62.

Legatus Regis Catholici libellum supplicem obtulit Clementi
 XII. ad impetrandam definitionem Mysterii. pag. 6.

Maria Virgo Immaculata, nullaque peccati labe polluta, ex
 Ecclesie traditione perpetua. pag. 66.

Melchior Canus erravit in Patribus citandis cum Bandello, &
 Gaetano, ad Conceptionem quod attinet, pag. 30.

Michaelis Baji propositio adversus Innoxiam Conceptionem, à
 Pio V. damnata, pag. 112.

Natalis Alexander in errorem domesticum incidit aliquando,
 ad Patres quod attinet, pag. 30. Ejusdem judicium de Pa-
 trum decreto Basileensium, pag. 101.

Nativitas Mariae Sancta vel ex Ecclesia auctoritate eandem
 celebrantis, vel ex traditione perpetua Sanctitatis, qua
 etiam pertinet ad Conceptionem. pag. 34., & deinceps.

Officium in Feste Conceptionis Mariae Conceptionem dignis-
 simam, & Sanctam habet. pag. 12.

Opinio, negans Immunitatem Mariae, falsa, & erronea eviden-
 ti conclusione argumenti. pag. 56.

Origenes pro certo habet, id Sanctum esse, quod colit Ecclesia. pag.
 57. Ejusdem testimonium pro Conceptione Innoxia. pag. 69.

Pavapwvntos antonomastice Deipara, & Παρὰ γὰ, pag. 36.
 Patrum omnium doctrina est Ecclesiae traditio. pag. 33. Eorum
 aliqui veniale peccatum videntur admittere in Deipara. pag.
 32. Nullus eidem nominatim assignat originale peccatum.
 pag. 67.

Paulus V. repressit adversarios Conceptionis Innoxiae. pag. 12.

S. Pius

S. Pius V. *Officium Nativitatis diei Feste Conceptionis* descriptum. pag. 10. *Ejus rei quidam causa.* Ibidem. *Abrogavit Officium Presentationis*, & quare. pag. 33. & 39.
Peccatum originale ab infantibus contrahi vera propagatione, ex Ecclesia exorcismis demonstratum, antequam Pelagiani in Concilio damnarentur. pag. 28.
Picinini heretici argumentum contra Ecclesiam Romanam ex Festo Conceptionis. pag. 88.
Libelli Auctoris responso ad illud, inscripta plena. pag. 94. & 95.
Pontifex Maximus non errat in consecrandis Divis. pag. 109.
Multo minus in præcipiendo cultu Immunitatis Deiparæ. pag. 109. & 111.
Presentationis Maria quodnam Objectum. pag. 39. & 40.
Prælii Episcopi CP. de Conceptione omnino Sancta judicium. pag. 68.

S

Sacræ Scripturæ testimonia duo pro Conceptione Innoxia. pag. 62, 63. & 64.
S. Sabæ sententia de perpetua Deiparæ Sanctitate. pag. 68.
Sanctificationis vocabulum, quod nonnulli usurpabant in Conceptionis Officio, sublatum lege Gregorii XV. pag. 4.
Semipelagiani errare putabantur, antequam damnarentur in Concilio Arausicano II., & ideo errare, ad initium salutis quod attinet, quia Ecclesia per publicas preces initium Fidei petebat à Deo. pag. 27.
Sixtus IV. instituit Festum Conceptionis Innoxie, populumque Christianum ad colendum Mysterium Indulgentiis propositis invitavit. pag. 9. & 117.
Sixtus V. diem Festum Presentationis Mariæ, & Officium restituit. pag. 39.

T

Th. Thomas pro tertia habet, id Sanctum esse, quod colit Ecclesia. pag. 34. *Ejusdem judicium de Ecclesiæ auctoritate.* pag. 105. *Item sententiæ pro Conceptione Innoxia.* pag. 106., & sequentibus.

Traditio Ecclesiæ, & doctrina omnium Patrum connexæ sunt. pag.

pag. 32. Traditio veteris Ecclesie de Catechismo. **Handla**
 pag. 38., 49. 65., & sequentibus.

V

Vincencius Bandellus, non modò Patrum sententias commentus
 est, sed etiam Patres, qui nunquam fuerunt, pro veris ob-
 jecit. pag. 30.

Vincencius Justinianus Ord. Præd. pia sententia defensor egra-
 gius. pag. 11.

Vincenzii Lirinensis, de potestate Ecclesie in Traditione expli-
 canda, sententia gravissima. pag. 47., 48.

ER-

ERRATA POTIORA. CORRIGENDA.

In Dedicatoria

pag.	lin.	
1	ult.	innoxie, innoxia.
In approbatione ultima.		

lin.	
16	Theologo Theologo

In Dissertatione

pag.	lin.	
5	28	<i>nostram</i> <i>nostrorum</i>
9	14	perit. petit.
12	1	delcarant, declarant,
15	ult.	accommodat accommodent
16	13	sesto festo
ibidem	27	prebabile probabile
19	10	præscibendis præscribendis
25	29	necessaria? necessarias?
29	20	randeri tandem
30	32	poduisset puduisset
35	22	nòn non
36	20	difertis difertis
37	20	Præsentationis Præsentationis
39	5	verietate varietate
67	25	qamquam quamquam
69	13	Theolociiis Theotociis
83	30	appllamus appellamus
94	33	Maria Mariæ
95	35	ad ad ad
96	31	pertinerè pertinere
97	9	articulum articulum Fidei
101	23	Avenionanse Avenionenſe
112	25	ſuo ſuos
114	17	Conſtitutionibus, Conſtitutionibus damnantibus
120	33	aduc adhuc

Reliqua lector benevolus emendabit.

3546

